

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae Et Dantisci, 1682

Tractatus II. De Decreto Incarnationis, & ipsa Incarnatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

TRACTATUS II.

De Decreto Incarnationis, & ipsa Incarnatione.

Its, que antecedunt Incarnationem & ejus decretum, pradisputatis, accedendum est ad ipsa decreta, & Incarnationem. Sit

DISPUTATIO III.

De Decreto Incarnationis.

Circa decretum Incarnationis, punctus maximus diffinitatis versatur, in assignando motivo primario Incarnationis: quo assignaro, proportionatiter deciditur de qualitate decreti à Deo facti: & ex qualitate decreti deciditur, an Adamo non peccante Christus venisset, vel non: & hoc ultimum, est intentio & finis præsentis disputationis. Nomine autem motivi, non venit hic motivum tenens se ex parte ipsius Dei; nam hoc in omnibus idem est, nempe ipsem Deum; juxta illud Proverb. 16. *Vniversa propter semetipsum operatus est dominus.* Sed quæritur de motivo extrinseco, & tenente se ex parte objecti volunti, quod ipsum tenens se ex parte objecti volunti, non tantum sit causa impulsiva, sed etiam sit vere causa motiva, quæ duo per hoc distinguntur; quod causa motiva sit causa simpliciter, & productiva suo modo substantiae rei, causa autem impulsiva, est tantum causa, circumstantiam agendi; qualis est promptitudo, intentio, talitas modi agendi &c. Sic v. g. causa motiva audiendi missam, est solemnitas festi, impulsiva autem, est musica excitans ad devotionem. Ut autem sequamur praxim, quæ usus est hic Suar. disp. 5. Sect. 1. juvat aliqua præmittere de prioritate & posterioritate actuum divinorum, quæ appellari solent signa rationis quia scilicet, sicut signo posito supra rem homogeneam, una pars ab alia discernitur quodammodo, figuntur que illo signo metæ, secundum quas, una pars hinc definit, & altera hinc incipiat; sic etiam, maxime homogeneis, quia identificatis sibi actibus divinis, limites quidam mente nostra ponuntur, successioque quædam & alietas assignatur: cum inter omnes illi actus idem sint. *Hinc*

PRÆMITTO I. *Certum fide, & metaphysicè demonstrabile esse, omnes actus in Deo idem realiter esse, nec realiter unum actum priorem esse alio.*

RATIO: quia demonstrabile est, Deum esse simplicissimum, immutabilem, perfectissimum, ex simplicitate, infertur identitas omnium actuum divinorum, ex immutabilitate infertur negotio prioritatis & posterioritatis realis; jam enim si posterioris aliquid realiter in Deo esset, illo posteriori habito, mutaretur Deus, haberet enim se aliter, quam fuerit, ex ratione autem perfectissimi, infertur utrumque; quia si perfectissimus est, quicquid in illo est, omnem perfectionem possibilem habet: Ergo & unus actus habet perfectionem aliorum: hoc ipso enim non esset perfectissimus; debetque idem esse cum Deo, quia hoc ipso ille actus perfectissimus non esset, siquidem Deus non esset; & Deus pro sua parte, debet esse ille actus: alioquin Deus perfectissimus non esset, siquidem non esset ille actus, qui supponitur esse perfectio. Rursus, eadem ratio perfectissimi, importat negationem posterioritatis & prioritatis realis inter actus: quia ille prior actus, si esset prior realiter, non identificaretur posteriori; alias, dum non est posterior actus, jam esset: per identitatem scilicet cum priori. Si autem prior actus non identificaretur realiter posteriori, non esset perfectissimus, quia non haberet perfectionem posterioris realiter actus. Deniq; si aliqui actus essent realiter priores, alii realiter posteriores in Deo, vel habuissent omnes illos actus ab æterno Deus, vel non nisi in tempore? si ab æterno: ergo ab æterno realiter datur prius & posterior, nempe ratione illorum actuum, quos dicis realiter priores & posteriores, quod si concederis, infertur; Ergo ab æterno non dantur actus priores & posteriores realiter,

P
MLOD
SWSR
10.3.2.4.
D. VI
6

realiter, quæ est contradictria tua responsioni, cuius contradictria veritas probatur. Quia æterno nihil est prius; ergo si illi actus, realiter sunt ab æterno, nihil est illis prius; ergo non dantur actus priores & posteriores realiter ab æterno. Quod si Deus in tempore habet aliquos actus realiter priores & posteriores: ergo dicit v. g. cum tempore, & nescit v. g. aliquid ab æterno, quod in tempore scit.

PRÆMITTO 2. *Quamvis non detur ulla prioritas inter actus divinos realis, datur tamen quædam prioritas virtualis, & per equivalentiam.* Quæ prioritas virtualis in hoc sita est: quia scilicet in divinis actibus, datur fundamentum, concipiendi unum actum priorem alio; in quo fundamento, tanquam in virtute principii, continetur intentione nostrâ formanda, & educenda prioritas & posterioritas actuum divinorum.

RATIO: quianisi detur prioritas dicta, falsum erit, priorem esse origine Filium Spiritu S. & Patrem Filio. Si enim nulla est prioritas in divinis, nulla etiam erit prioritas originis, non data enim quasi ratione genericâ, quæ est prioritas; non dabitur ratio quasi specifica, quæ est prioritas originis, quam tamen agnoscit Theologia. Hanc prioritatem virtualem, dicent Scotiæ esse formaliter actu ex natura rei distinctam: Thomista appellabunt prioritatem rationis ratiocinatae.

PRÆMITTO 3. *Prioritatem virtualem actuum divinorum, posse spectari.* Primò penes potentias itidem virtualiter distinctas, v. g. intellectum & voluntatem. Secundò penes scientias aut volitiones, v. g. penes scientiam simplicis intelligentiæ, conditionatam, visionis. Tertiò penes ipsos actus inter se in eodem ordine. Prioritas penes potentiam est, si actus eliciatur à potentia, nata prius elicere suos actus, præ alia; quæ potentia interna in Deo, & quoad actiones ad intra, sunt duæ, intellectus & voluntas. Prioritas penes scientias, est prioritas ratione scientiæ, ita ut ille actus sit prior, qui censetur esse actus scientiæ, quæ nata est prior esse reliquis. Prioritas autem volitionis, est prioritas secundum quam movet & tendit Deus, prius in unum objectum, quam in aliud. Prioritas autem ipsorum actuum inter se in eodem ordine, in hoc stat; quando hic actus, hujus scientiæ v. g. quæ est simplicis intelligentiæ, prior est actu alio, itidem eisdem scientiæ simplicis intelligentiæ.

De prioritate actuum penes potentias, nulla est difficultas; indubie enim actus intellectus, prior est actu voluntatis; quamvis enim conceferimus in animasticis, quod elici possit divinitus, volito sine cognitione, id tamen non nisi divinitus fieri potest, adeoque per elevationem obedientiam, aut per aliquam voluntatem similem prædeterminatæ, Deo autem nec potentia obedientialis, nec elevabilitas convenit. Sed hoc ipsum ceteris paribus accipiendo, nam cum cognoscit Deus, bis tria facere sex, nō pot-

est ostendi, quod, per ordinem ad volitionem, prior sit iste actus: cum nulla volatio, sit nata, lequi illam notitiam, deinde, indubie scientia visionis, est quid posterius voluntatis divinæ actibus, utpote supponens ipsum decretum divinum. Solùm ergo prioritas, tunc concedenda, quando actus est directivus, & prælucens alicui volitioni.

Quodsi spectetur prioritas aut posterioritas actuum divinorum, penes scientias v. g. nec in hoc est magna difficultas: nam quando queritur de prioritate penes scientias, queritur de hoc, an prior sit scientia simplicis intelligentiæ, præscientia conditionata, & hæc præscientia visionis? in quo non potest esse difficultas magna, indubie enim actus omnes simplicis intelligentiæ, sunt priores actibus scientiæ conditionatum, & scientiæ visionis. Ratio est, quia scientia simplicis intelligentiæ, attingit ipsam possibilitem rei, quæ possibilis prima est in rebus conceptibilis: hinc fit, ut etiam talia objecta attingens scientia, sit prior reliquis; unde scientia conditionalium, est posterior, scientiæ simplicis intelligentiæ. Ratio: quia determinatio conditionata ad unam partem, quæ est objectum scientiæ conditionatae, supponit possibiliter per prius, adeoque cognitionem illius. Prior tamen est scientia conditionalium liberorum, præscientia visionis. Ratio: quia actus visionis liborum supponit causas objecti illius, inter quæ est ipsum decretum divinum in ordine ad bona opera: quod decretum supponit directivum sui, hoc autem directivum, ex alibi dictis, est scientia conditionalium. Postrema autem intentiones, est scientia visionis, quia attingit ultimum finem rei, quod est, extra causas esse.

Quodsi compararentur ipsi actus inter se, in eodem ordine, major est inter actores differentia. Cajetanus censet, quod prioritas & posterioritas actuum divinorum, ex natura & ordine ipsorum rerum, quæ scientiæ aut voluntati objectiuntur, desumatur, distinguuntque ordines, ut videtur est apud Suar. in ordinem naturæ, gratiæ, & unionis hypostaticæ. Scotus defumit hanc prioritatem ex majori similitudine & propinquitate effectuum cum Deo, idque ex illo principio ordinatæ volens, prius vult id, quod est propinquius fini, quam ea quæ magis distant. Utriusque doctrina vel exinde impugnatur, quod hic disputetur, non tantum de actibus divinis, prout vult Deus aliqua extra se, sed etiam de actibus, interna Dei concorrentibus, in internis autem Dei, neque sunt illi ordines Cajetani, neque similitudo effectus major cum Deo, ut voluit Scotus. Ut hoc punctum intelligatur.

PRÆMITTO 4. *Prioritatem & posterioritatem actuum simplicis intelligentiæ, si compararentur inter se, & prout sunt ab eadem scientia, pendere, à prioritate ipsorum objectorum, sive illa prioritas objectorum sit physica, sive metaphysica.* Hoc tamen præmissum continet aliquid controversiæ, güm

cum enim Deus non cognoscat cognitione abstractivâ, nec cognoscat rationes communes, ex probabili sententia, quomodo ea quæ sunt prioram metaphysicè, priori per rationem actu cognoscet, & si cognoscet, cur pro illo priori actu, non dicetur abstrahere? Sed id solvi debet proportionaliter ad dicta de præcisionibus, ubi dicimus, Deum præcindere æquivalenter, non vero formaliter; ita ut v. g. cognoscendo risibilitatem, in quantum est posterior admirativitate, dicat; Petrus est risibilis, quæ ejus risibilitas oritur ex admirativo: quo aëlu, quia utrumque cognoscit, & admirativum & risivum, non abstrahit formaliter, æquivalenter tamen abstrahit: quia cum identitate, quam attingit, attingit etiam diversitatem; plane atq; si dicereat Deus, risibile est idem quod Petrus, & quod admirativum, si tamen risibile foret distinctum realiter, non esset causa admirativi, sed admirativum, causa risibilis, vel certè æquivalenter abstrahit Deus, quia scilicet cognitio illius non abstractivæ æquivalat perfectione, nostris abstractivis, accommodando se se nihilominus objectorum conditioni.

Quod autem ratio prioris & posterioris in actibus simplicis intelligentiæ, debeat ex conditione objecti, ratio est: quia illi actus accommodant se ipsi essentiis, prædicatis & exigentibus objecti, alias difformarentur illæ notitiae objectis: ergo si aliqua ratio prius petit cognosci, aliqua posteriori, seclusis imperfectionibus prius noscetur illa quam hæc. Deinde, si petat aliquid, hoc cognosci, hoc à Deo cognoscetur, alias Deus difformiter objecto cognoscetur: ergo etiam si petat prius cognosci, prius cognoscetur: non enim est major ratio unius, quam alterius; petit autem cognosci prius, quod est prius quia ipsum illud petere, est prius esse. Rursum quia nili ponatur quod per prius noscantur ea quæ per prius noscuntur, sequeretur disordine cognitionibus: quod ipsum probatur. Si, posteriori re, cognoscetur Deus id, quod postulabat nosci prius re, esset re ipsa disordine notitia, & ita esset disordine, prius re noscere conclusionem quam talem, posteriori re præmissas, immo nec esset tunc notitia conclusionis, quia non esset notitia *Ex his*, quod *Ex his*, sunt præmissæ: Ergo etiam esset imperfectione per ordinem ad noscitos conceptus, idque cum fundamento in re, si Deus non prius ratione noscetur, quæ prius pertinet noscere. Quæ omnia rursum in hoc fundantur, quia non est intellectus divinus in noscendo liber, sed noscitur pro objecti exigentia, non noscetur autem pro objecti exigentia, si potentibus illis prius noscitur, non noscetur prius. Neque valet, quod in re, omnia illa simul noscuntur; nam sicut omnis nobilitas divina petit omnia simul noscere, ita ordinata, per ordinem etiam ad noscitos conceptus, scientia, petit noscere prius ratione, quæ pertinet prius noscere.

PRÆMITTO 5. Illi actus scientia visionis, sunt priores, qui attingunt objecta prius volita, & illi posteriores, qui attingunt objecta posteriori volita.

RATIO: quia si posteriori volitum æquè primo nosceretur cum prius volito, nosceretur si ne sua causa & principio: principium enim illius & causa, est ipsa volitio divina, quæ supponitur esse posterior. Quia vero restat querere, quid prius, & quid posterior Deus voluerit, *hinc*

PRÆMITTO 6. Prius exerceat se voluntas Dei actibus necessariis, quam liberis.

RATIO: quia prius cognoscuntur ex modo nostro concipiendi necessaria, quam libera: ergo & voluntas sequens illud lumen, prius se exercebit actibus necessariis quam liberis. Rursum inter actus liberos, prius se exercebit circa finem, quam circa media. Ratio: quia finis habet rationem prioris & causæ: Ergo exigentius rerum accommodans se in intellectus, prius illum noscet. Ergo & prius volet voluntas ordinatae volens, utpote per prius sibi propositum. Nihilominus, quia sicut potest Deus facere quodlibet, per quodlibet non implicans, ita potest velle, nisi sit absurdum, quodlibet, propter quodlibet; neque ejus divina libertas est alligata, ut non nisi hæc certa velit, cum neque sit alligata ad optimum: ideo in talibus regula universalis prescribit non potest, exceptis his principiis. Primo, Quod finis semper prius velit, quam media, alias inordinatae & quasi per passionem vellet. Secundò, quod in nullo genere inordinatae vult: unde ea quæ sunt priora, prius vult. Tertiò, quod vestigari id debeat ex doctrina Ecclesiæ & Patrum.

PRÆMITTO 7. Quamvis Deus, prius semper velit finem quam media, hac nihilominus volitio mediorum, secundum varietatem mediorum, duplicitate considerari potest. Primo, sunt aliqua media ita necessaria, ut sine illis, vel potius hoc uno in particulari, finis obtineri non possit. Secundò, ita sunt illa media interdum necessaria ad finem, ut nisi hoc unum adhibeatur, possit per aliud obtineri ille finis.

PRÆMITTO 8. Quando Deus intendit finem non determinantem sibi certum particulare medium, tunc potest Deus efficaciter intendere finem, media autem non nisi sub disjunctione.

RATIO: Tum quia non est magis necesse, ut Deus determinat velit medium ad finem, quam illud velit finis ipse, & sibi determinet; ergo si finis non determinat sibi media, sed per plura haberi potest, poterit etiam Deus, in aliquo signo rationis, non determinare de illis mediis. Tum quia defacto in scriptura finem voluit Deus non determinando media, v. g. volendo pro redemptione infants par tur turum; aut duos pullos columbarum. Tum, quia quando aliquid est volibile sub disjunctione, idque cum recta ratione, potest etiam à Deo esse volibile sub disjunctione: quia hoc ipso, non esset volibile sub disjunctione, cum recta ratione; sed

sed media, quæ sibi non determinat finis in particulari, sunt volibilia sub disjunctione, quod probatur. Quia ipsum hoc, quod est finis non determinare media sibi, est fundamentum volibilitatis sub disjunctione. Nec certè appetet ulla inconvenientia in tali modo volendi: neq; enim talis indeterminatio, proficiscitur ex defensu in noscendo, sed quia ipsum motivum, non habet jus, ut necessario præeligatur. Porro si finis sit determinans sibi certa media, prior erit mediis causalitate, sed non prior erit prioritate independentiæ; quia pro quoq; signo appetitur finis, appeti debet & illud medium: ne sine medio appetatur finis, sine quo appeti finem, est non appeti finem. Quando autem finis potest per alia media haberi, tunc finis est prior mediis, & prioritate causalitatis, & prioritate independentiæ, non quidem à mediis sub disjunctione volendis, sed à medio determinatè volendo. An autem possit esse efficax amor objecti, in quo non includatur expressa ullius mediis volitio, de hoc, ubi de causa finali.

PRÆMISSE 9. Posse aliquid velle Deum, vel in actu primo, vel in actu secundo. Vult Deus in actu primo, quando attentat re natura & conditione, amat illius bonitatem, potest item velle in actu secundo, decernendo illius rei extra causas positionem, & per hoc formalisatur amor in actu secundo; hinc amavit Deus præsentē mundum in actu secundo, alios autem possibles in actu primo. Rursus potest Deus aliquid velle, vel absolute vel conditionatè, dicendo v. g. Volo Christum esse redemptorem peccati Adam, vel certe: Vellem Christum esse redemptorem, si peccaret Adam. His præmissis, sit

QUÆSTIO I.

Vtrum Incarnatio fuerit decreta ante prævious peccatum Adami?

Et hæc alia quæstio ab hac. An Christus venisset, si Adam non peccasset? indubie enim potuisset habere rationes, ut veniret Christus, etiam si Adam non peccasset; manet tamen difficultas, an vi præsentium decretorum nobis per autoritatem Sacram præostensorum, venisset. Circum hanc difficultatem tres sunt sententia.

I. Est S. Thomæ, & ejus discipulorum, qui proximam causam decernendæ Incarnationis, ponunt fuisse remedium peccati. Ex nostris docet eam Vasq. Valent. Lugo & Amicus; disp. 7; Aldrete disp. 17, licet cum aliquibus limitationibus. Hæc sententia apud Suar. disp. 5. Seçt. 2. ita ordinat signa rationis. Voluit primò Deus creare homines, ut fierent beati. Secundò ut id possent habere, decrevit illis dare gratiam. Tertiò, voluit permittere peccatum Adæ. Quartò, prævidit illud. Quintò, voluit remedium adhibere. Sextò, Elegit Incarnationem. Quid

sit sentiendum de hac sententia, colligitur ex infra dicendis.

II. SENTENTIA est Scoti. Qui docet peccatum prævisum, fuisse motivum, cur in carne passibili & mortali facta fuerit Incarnatio, ita men ut substantia Incarnationis, non sit decreta propter remedium peccati, sed ob alia motiva. Sed hæc sententia non accipit simpliciter phrasæ Scripturæ & Patrum, quia Scriptura ipsam substantiam Incarnationis, & non solam possibilitatem Christi, dicit esse in remedium peccati. Ut S. Paulus ad Gal. 4. Misit Deus filium suum, &c. ut eos qui sub lege erant, redimeret. Et ad Tim. 5. v. 19. Christus venit in hunc mundum, peccatores salvos facere. Et Joan. 3. Non enim misit Deus filium suum ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Nicænus expressè dicit. Quod propter nos homines, & propter nostram salutem, descendit de cælis. Ex quo testimonio sic conficitur argumentum. Vera est hæc propositio per Scotum; Non propter nostram salutem descendit. Et tamen vera est de fide: quod propter nostram salutem descendit. Ergo, cum ex contradictoriis una debeat esse vera, & alia falsa, cum affirmavasit de fide vera, negativa debet esse falsa, quod verò sit vera per Scotum, probatur. Propter hoc descendit, quod est motivum Incarnationis, nam propter hoc descendere, & ex hoc motivo descendere, verbis differunt. Sed motivum descendens non est nostra salus, per Scotum; ergo non propter illam descendit.

III. SENTENTIA est Suar. loco citato, præcipue Seçt. 4. quæ est media inter illas duas. Nam primum motivum de substantia Incarnationis, dicit esse excellentiam mysterii, & ex vi hujus decreti dicit venturum fuisse, Adamo non peccante, consentitq; cum Scoto. In secundo signo rationis, ut se explicat, in Dico Tertiò, decrevit Deus iteratò substantiam Incarnationis, in remedium peccati, decreto illo cadente, non in solum modum Incarnationis, sed simpliciter & absolute in ipsam Incarnationem, prout facta est in remedium peccati, consequenter dicit ex vi hujus secundi decreti, non venturum fuisse, Adamo non peccante; per quod concordat cum S. Thoma, & dissentit, à Scoto, à quo etiam claram dissentit, afferens ex præviso peccato, decretum esse substantiam Incarnationis, & non solum modum.

Ut proponatur quid sentiendum, sit

DIFFICULTASI

Proponuntur defendenda.

Ne conclusionem commodè formare, nec ejus probationes afferre possimus, nisi prius præmittatur tota series decretorum, rationibusq; firmetur. In signis autem istis formandis, ita procedetur, ut ex parte intellectus ostendatur,

datur, quid præcesserit; & ex parte voluntatis, quid proportionaliter secutum sit. Deinde hoc etiam servabitur, ut unum signum appelletur, tota complexio noscitivitatum & volitivitatum illius classis, sicut enim appellatur instans Angelicum, tota series cogitationum vel volitionum, licet illæ durent per tempus, modò ad idem spe-
ciet: ita & appellari possunt ea, signum idem rationis, que ad idem spectant, ita ut sit unum si-
gnum, indivisione seu revocabilitate; præcipue cum possit intellectus metas has ponere, seu si-
gna, attendendo ad classem revocabilitatis.

Pater Joannes Mora wski h̄c Quæst. 3. art. 2. ita de hac materia discurrit. Quod scilicet de-
tur quidem prioritas rationis inter decreta divi-
na, ramen hæc prioritas nihil omnino conductit,
ad salvandas præsentis quæstionis difficultates. Ad hoc enim verificandum, quod Christus ve-
nisset Adamo non peccante; quid quæso refert,
quod ego concipiā, prius fuisse decretum de
existentiā Christi, & postea prævisionem pecca-
ti: si extra meum intellectum, in ipsis actibus
non fuit prioritas. Et certè, Christum venturum
fuisse Adamo non peccante, & similiter, Deum
non esse causam peccati, sunt veritates reales;
Ergo verificari debent independenter à nostris
de Deo conceptibus; independenterq; à distinc-
tione rationis reperibili, inter actus Dei libe-
ros. Proinde Deus, per unicum etiam virtualiter
intrinsecè decretum, ab æterno dispositus de
Christo &c. Admitti tamen posse dicit idem,
quod distinguantur virtualiter intrinsecè scientia
simplicis intelligentiæ, & scientia media, à
decreto Dei & scientia visionis. *Hec doctrina*

NON SATIS FACIT. Concedo quod inter
actus divinos non detur ulla prioritas realis, hoc
et realiter distincta. Nego tamen, ex eo sequi
debere, quod nulla jam sint signa rationis affi-
gnanda in decreto de Incarnatione; quæ signa,
hoc ipso, quia signa rationis sunt, non debent po-
nendum prioritate reali: & tamen in illis etiam as-
signandis, videtur esse difficultas, non expun-
genda ab usu scholarum, cum eam primascho-
lasticorum ingenia tractarint. Rursus quæro,
an sit prioritas realis inter scientiam simplicis in-
telligentiæ, & inter scientiam medium, vel non?
indubie non est prioritas realis, cum hæc ne qui-
dem inter Personas divinas detur. Quæro ul-
teriorius, an illa ipsæ scientiæ, sint inter se distinctæ
distincione virtuali intrinsecæ, ad eum modum,
quo dicit ille distingui illas duas scientias, à de-
creto libero Dei, & à scientia visionis? si sunt di-
stinctæ, ostendatur imprimis, quodnam sit istud
tertium & quidem inclusum in ipsomet Deo, ra-
tione cuius, distinguuntur realiter in tertio? si en-
im est aliquid extra Deum, eodem jure dicam,
distingui virtualiter intrinsecè intellectum &
voluntatem, ratione distinctæ realiter v. g. in-
tellecctionis, quæ est quid tertium, quod est extra
esse homini, utpote non identificata homini:

recursusq; ad istud tertium extra Deum reperi-
bile, erit recursus in explicanda distinctione vir-
tuali in divinis, ad connotatum extrinsecum,
nullo enim differet hæc sententia à sententia
connotantium. Imò, si scientia simplicis intel-
ligentia & scientia media distinguntur virtua-
liter intrinsecè, hoc ipso, cum & scientia simplicis
intelligentiæ, habeat suum objectum in de-
creto de Incarnatione complete sumpto, & sci-
entia etiam conditionata, hoc inquam ipso, erit
necessæ in decreto hoc partiri prioritates & po-
sterioritates istas virtuales intrinsecas. Si autem
scientia simplicis intelligentiæ, & scientia con-
ditionata, non sunt scientiæ distinctæ virtuali-
ter, & si de illarum prioritate in ordine ad hoc,
ne Deus v. g. sit causa peccati, non debemus
esse solliciti, utpote habentibus prioritatem so-
lum rationis, ergo etiam non debemus esse soli-
liciti, qualinam scientiæ dirigatur Deus, ut salvâ
libertate conferat nobis gratiam efficacem, &
in sententia Suarii, ut possit prædefinire actus
bonos. Est quidem veritas realis, quod Deus
non sit causa peccati, quod Deus non laedit li-
bertatem suâ scientiæ, aut collatione gratiæ ef-
ficacis, pertinet tamen ad Theologum, ostende-
re, quâ viâ id fiat, per ordinem ad nostras interi-
tiones, intellectumque nostrum talia dispicien-
tem, Deo cæteroqui continente in se perfectio-
nem, talia suâ entitate salvandi. Addo, dupli-
cem nos in Deo posse concipere virtualitatem:
unam intrinsecam ut appellat explicans, infe-
rentem distinctionem realem in tertio, in no-
stris principiis, dicitur virtualitas in ordine ad
prædicata primò intentionalia, vi cuius, hoc
quod convenit uni, non convenit alteri, etiam
in sensu reali. Alia virtualitas est quam expli-
cans appellat extrinsecam, & in nostris princi-
piis, (ubi de actu Dei libero) dicitur esse æqui-
valentia, vi cuius, sine ulla pluralitate, præstat
hoc Deus, quod præstaret pluralitas, & sine ulla
prioritate, præstat hoc, quod in creatis præsta-
ret prioritas & posterioritas. Prima illa virtuali-
tas non habetur in decreto de Incarnatione &
ejus signis, quia nullum ejus adstruendæ funda-
mentum: habetur hæc posterior; negoq; illam
non esse sufficientem, ut, per ordinem ad intel-
lectum, salvet, quare Deus non sit causa pecca-
ti: salvet item, quomodo Adamo non peccante
Christus venisset, vel non venisset.

Punctum Difficultatis I.

De primo & secundo Signo.

Quod attinet ad primum Signum, quod appellaris
potest, Signum fundamentale seu principii.

ASSERO I. In primo Signo rationis, cognovisse
Deum, possibilitatem communicationis sue, ad extra.

RATIO: quia illud ratione nostrâ debuit
præcessere in mente Dei, ante cætera signa,

*k

quod

quod ante omnia præsupponi debet; sed possibilis illius communicationis ante omnia præsupponi debet. Tum quia, si, antequam formetur propositio, debet esse præcognitio de subiecto & prædicato, etiam in Deo, antequam dicat, volo v. g. Deum fieri hominem, debuit præcedere cognitio naturæ hominis, & possibilis uniuscuius ei Personæ divinæ. Tum quia, si vellet v. g. Incarnationem, vellet Deum fieri hominem, cuius possibiliterem si antè non præcognovisset, nesciret, an non vellet Deum hircervum fieri? Tum quia, si non cognitâ possibilitate communicationis, vellet se Deus communicare, vellet aliquid, quod nesciret an posset? adeoq; non vellet modo, qui Deo dignus sit.

DICES. Sufficiet ut simul cognoscatur possibilis communicationis, in ipsa præcognitione ad decretum communicationis.

RESPONDE TUR. Si per simul intel'igas simul tempore, id certissimum est: Si per simul intelligas similitudinem rationis: Negatur, quod assurbitur; prior enim est ratione possibilis rei reliquis omnibus, & prius a tingi debet, ut dictum.

AS SERO 2. In eodem signo rationis, vel potius classe signi, cognovit communicationem illam possibiliterem in tribus stare, in ordine naturæ, in ordine supernaturali, in ordine unionis hypostaticæ. Dico potius, in ordine supernaturali, quam in ordine gratiæ; et quod multa sint supernaturalia, quæ non veniunt nomine gratiæ; quæ tamen ad nullum ordinem possibilium rerum revocarentur.

RATIO asserti. Quia Deus non cognoscit solas rationes abstractas & universales: Ergo non cognovit possibiliterem communicationis sive solùm in abstracto; Ergo simul in concreto & in particulari illam attigit. Hæc autem possibilis communicationis, non stat pluribus, quam tribus illis; hinc quia cognovit possibiliterem communicationis sive, cognovit tres illos ordines. Præcipue autem, quia possibilis merè in abstracto, etiam per æquivalentiam attata, non est proximè directiva executionis, quæ particularium non nisi est.

AS SERO 3. In eodem Signo, cognovit illam possibiliterem unionis hypostaticæ cum Personis divinis, non autem determinatè tantum Verbi.

RATIO est: Tum quia antequam formatum est decretum de Incarnatione VERBI, vel cognovit Deus possibiliterem, ut aliae Personæ incarnarentur, vel non? Si non cognovit: Ergo nec est possibilis illa Incarnationis, omne enim possibile Deus cognoscit; ergo ulterius habebit vim terminandi naturam creatam VERBUM, & non habebunt reliquæ Personæ, eritque inter illas inæqualitas, quæ omnia reæ dici non possunt. Si autem Deus cognovit possibiliterem Incarnationis aliarum Personarum; cum prius, ut dictum est, ad possibilia sese porrigit notitia Dei, etiam in formando decreto de Incarnatione: sit, ut ad hanc possibiliterem attendere de-

buerit. Tum quia, nihil est absurdum, ut, cum fundamento in re, concipiatur à nobis tale decretum: Assumet naturam humanam VERBUM, quam æquæ assumat VERBUM: Ergo debuit præcognosci, quod reliquæ etiam Personæ assumere possint eandem; jam enim illud, placet, haberet se per modum electionis inter plura, adeoque præcognita. Tum quia est impossibile, ut fuerit decretum de Incarnatione VERBI, quin prius præcesserit cognitio de possibiliterate Incarnationis, ut dictum supra; Ergo etiam est impossibile, quin præcesserit cognitio de possibiliterate Incarnationis, reliquarum personarum. Quod probatur, quia illa cognitio est comprehensiva, intuitiva, & adæquata; consequenter, videns rationem terminandi naturam humanam, non esse ipsi Verbo adstrictam.

Huic signo rationis, respondit in Deo complacentia & primus, appetitus illius. Dico complacentia, quia iste actus primus est ante omnes alios, & non decretum, quod alios actus voluntatis, ante se depositit. Quod autem secuta sit complacentia, ratio est: quia nisi illa fuisset secuta, non processisset Deus, ad formandum decretum de communicatione; sicut nec nos quicquam efficaciter volumus, quod in ante nobis non complacerit, & cuius volendi efficaciter appetitum non habuimus; cumque Deus possibilia necessario amore amet, cum etiam attentionem fuerit illis notitiis ad possibiliterem, necessario illam amabit Deus.

Quod ad secundum signum rationis attinet.

Cum complacentia & appetitus simplex translat in decretum efficax, propositis rationibus, appellari poterit hoc secundum signum, Investigatio rationum. de quo

AS SERO 1. Motivum primum, quod habuit Deus ad actu ponendam possibiliterem communicationis, per unionem hypostaticam fuisse intrinsecam excellentiam mysterii.

RATIO 1. asserti, quia ea, quæ sunt in ordine ad se, prius sunt iis, quæ sunt in ordine ad aliud; Ergo & motivum, quod est ad amandum efficaciter bonitatem rei, prius est istud, quod petitur ex ipsa intrinseca ejus bonitate, quam quod petitur ex bonitate illius ad aliud; Ergo & motivum amandum efficaciter Incarnationis, propter excellentiam ejus intrinsecam, & in ordine ad se, prius erit reliquæ motivis; supposito, ut dictum supra, quod Deus omnia ordinatè velit.

RATIO 2. Vel cognovit Deus excellentiam mysterii decernendi, vel non? si non cognovit: Ergo dabitur aliquid cognoscibile incognitum à Deo. Si cognovit: vel poterat illam assumere tanquam motivum decreti, vel non poterat? Si non poterat: ergo excellentia mysterii & bonitas, non est secundum se appetibilis, adeoq; nec est bonitas mysterii. Si autem poterat: ergo illam

Disputatio III.

III

illam defacto asumpsit, quia modus agendi Deo, debet tribui quam perfectissimus, perfectior autem est iste modus, qui, dum moveri, omnem rationem perpendit, propter quas moveri possit; nisi aliquas pro libertate refutasse aliquem de convincatur: quod in praesenti ostendi non potest.

RATIO 3. Quæ amore necessario nata est prosequi voluntas Dei, non potest non apprehendere & non amare voluntas Dei; sed excellentia mysterii Incarnationis non potest non amari à divina voluntate, quod probatur. Excellentiam divinam non potest non amare voluntas Dei; sed excellentia Incarnationis, importat excellentiam divinam; Ergo illam non potest non amare voluntas divina. Neque exinde sequitur, necessitatum esse Deum ad ponendam Incarnationem, quia alia est hæc propositio; Positionem unionis hypostaticæ, necessariam amar Dei voluntas, & alia hæc; Excellentiam unionis hypostaticæ necessariò amat voluntas, prior propositio est falsa: quæ si est falsa, non necessario positionem Incarnationis volet Deus; poteris autem verum. Et licet potuerit Deus amare hanc excellentiam, & non moveri illa ad positionem Incarnationis, pro sua libertate; primum tamē est, quod etiam illa fuerit motus ad ponendam eandem. Quia ex una parte non constat ex scriptura oppositum; ex altera parte, ceteris paribus, melius est ex altiori motivo Deum agere, & quod sit magis condignum Incarnationis mysterio, & ne sit tanti motivi in felicitas magna, à voluntate Dei refutari.

DICÉS cum Amico disp. cit. n. 42. Motivum hoc non esse expressum in scripturis, ergo illo motu esse Deus non debet dici; neque enim necessario illo motivo moverit.

RESPONDET SUAR. Quod in scripturis non nisi motiva extrinseca, & quæ pertinebant ad finem operantis, exprimantur, non autem motiva intrinseca, & in ipso objecto, quod ponitur, inclusa. Sic v. g. non exprimitur, quod angeli sunt producti propter excellentiam universi, propter excellentiam gradus intellectivi, &c. quod tamen omnes supponunt. Dici etiam posset, motivum hoc, non quidem clare, sed virtuiter expressum in scripturis: nam scriptura dicit Christum volitum esse ut finem, finis autem quæ talis, propter se, non propter aliud amabilis est, adeoque propter suam excellentiam.

RESPONDETUR 2. Conformiter ad rationes pro afferto adductas; dignitas Incarnationis secundum se, non movet necessario voluntatem Dei. Nego, accepta secundum sui positionem simpliciter. Concedo.

ADDI solet. Voluntatem Dei, tanquam articulum fidei, investigari ex scriptura, licet voluntas Dei, quæ non infert articulum fidei, posse aliunde investigari; quale est principium illud, quod Deus conformiter operetur ad pro-

portionem & ordinem rerum: ex quo principio S. Thomas infert, dari debere habitus infusos, ut ita connaturalius operemur, & tamen illorū infusio spectat ad voluntatem Dei; cū ergo proportio sit talis, ut finis prius intendatur quam media, sit, ut excellentia Christi, quæ habet rationem finis, probabilius intendatur primo. Rursum, Agens, connaturaliter, id prius intendit, quod conducibilis est fini, & cū ad Dei gloriam, Incarnatio quæ talis sit conducibilior, dicitur illa primò intendi. Item de potentia absoluta poterat sibi elegi Matrem, quæ non esset immaculata concepta, & tamen quia nobis aliunde oppositum non constat, intelligimus, Deum id, quod maternitatis proportioni convenientissimum fuit, operatum suisse, cū ergo etiam dignitati Christi convenientissimum fuerit, intendi propter sui excellentiam, & propter excellentiam finis, non immēritò sentimus ita Deum egisse, nisi aliud ex SS. scriptura, vel traditione constet.

CONFIRMATUR assertum ratione communis oppositæ sententiae, quæ etiam utitur. Amicus loco citato, quæ ad propositum sic aptatur. Non decuit tantum mysterium, nisi propter gravissimas dignissimasq; causas prædestinari; gravissima & dignissima causa fuit excellentia mysterii. Major assumitur à Theologis ad varias materias. Minor probatur. Nulla major digniorque causa ex cogitari potest, quam ipsa excellentia increata, in hac unione inclusa, & per admirabilem Dei sapientiam, creatæ vilitati unita; hæc enim est major, quam satisfactio pro peccatis, major quam naturæ humanæ exaltatio, sistendo in illa præcisè. Ergo.

ASEREO 2. Secundum motivum in eodem signo, fuit creata excellentia Capitis & Finis.

RATIO 1. asserti est, plures authoritates Scripturæ, quas adducit Suarez disp. 5. Secl. 2. Sufficeret duos locos adducere.

Primus ad Col. 1. Habemus redemptionem, per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, qui est imago Dei in visibili, primogenitus omnis creature, quoniam in ipso condita sunt universa, in celis, & in terra, visibilia, & invisibilia, sive Throni, sive Dominationes, sive principatus &c. omnia per ipsum, & in ipso creata sunt, & ipse est ante omnes, & omnia in ipso constant, & ipse est Caput Corporis Ecclesie, &c. Ex quo loco sic formatur argumentum. Per oppositos, vera est hæc propositio: Nulla res est propter Christum intenta, quæ propositio est contraria ei: Omnia sunt propter Christum intenta, & tamen illam dixit Apostolus loco citato. Omnia inquit, in illo constant. Hinc Lyranus & alii, hunc locum; Omnia per ipsum constant, interpretantur; Omnia sunt propter Christum, tanquam propter finem. Vera item per oppositos est hæc propositio: Omnia sunt ante Christum; Apostolus autem dicit; Ipse est ante omnes. Ergo non concordant cum sensu Apostoli.

* k 2 2. Au-

2. Autem locus, est ejusdem S. Pauli ad Ephesios 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, & benedixit nos in omni benedictione spirituali, in caelis, in Christo.* Illa item verba, ejusdem loci: *praedestinavit nos per IESVM in ipsum.* Ubi, ly *per*, indicat rationem Capitis meritorie influentis, ly autem *in*, habitudinem causae finalis, ex quo loco, sic formatur argumentum. Si Christus non fuisset a Deo intentus, ut Caput & Finis creaturæ, non essemus in illo benedicti omni benedictione spirituali; jam enim pro illo priori, quo nondum fuit decreta Incarnatio, habuisset Adam gratiam, fuissetque benedictus benedictione spirituali, & non a Christo; nec fuisset Christus Caput super omnem Ecclesiam, jam enim pro priori intelligi potuissent Angeli habuisse gratiam, & non a Christo; adeoque non fuisset Caput omnis Ecclesiarum: siquidem non fuisset Caput alicujus Ecclesiarum, quam primi parentes & Angeli constituebant; falsaque deberet esse hæc universalis: Christus est Caput omnis Ecclesiarum, cum verò foret particularis, alicujus Ecclesiarum, non est Caput.

RESPONDET Lugo ad locum ex Epist. ad Coloss. accipienda hæc esse, non secundum naturam humanam, sed secundum divinam.

CONTRA est. Tum quia duo Concilia, Sardicens. Epl. ad omnes Episc. & Ephes. par. 1. c. 3. & par. 3. c. 27. Cyril. item Alexandr. lib. 5. thesauri c. 8. Anselmus in 1. ad Coloss. S. Thom. 3. part. q. 4. a. 5. de homine Christo intelligent, & expresse glossa, *secundum id inquit, quod unigenitus est, fratres non habet; secundum autem id, quod primogenitus est, fratres dignatus est vocare omnes, qui per primatum ejus, in ejus gratia remanserint.* Tum quia, quicquid de Christo dicitur, de ejus humanitate, si possit accipi, debet etiam accipi; præterim, si per hoc magis dignificetur humanitas Christi, & nihil obstat: magis autem dignificabitur, si iste locus etiam de humanitate accipiatur. Tum quia, quid magni dixisset scriptura de Christo, si id dixisset de illo tanquam de Deo? cum tamen hoc loco exaltare velit Christum Paulus.

RESPONDET idem, ad locum ex Epistola ad Ephesios adductum, significari prioritatem durationis, quod scilicet, antequam essemus, jam Deus nos elegerit.

CONTRA, quia nullum est fundamentum, quod illuc agatur de sola prioritate durationis, quando autem adducit glossam, quæ docet, electionem esse ante mundi constitutionem, quia est ab æterno, id verum est; sed glossa nihil dicit de illa emphatica particula *in ipso*, quæ significat habitudinem finis & capitatis influentis; neq; intererat glossa, loqui de signis rationis, verificabitur; quod ab æterno sit facta electio, quævis pro priori signo antecesserit prævisionem peccati. Deinde verba hæc simpliciter accipienda, si nihil obsit; simplicius autem accipientur, si non restringantur ad solam durationem.

RATIO 2. Authoritas Patrum, tres feliguntur.

1. Cyrilli lib. 5. Thesauri c. 8. ubi sic ait. *Præfundatur ante nos Christus, & in ipso omnes nos superadiscamur, idque ab initio mundi, in præscientia Dei; ut, cum ordine divino, benedictione, maledictione antecesserit, & damnationem in mortem, vita politicitate, & Servitutem Diaboli, adoptionis libertatis: possit natura, superatis malis quæ interim acciderunt, in præsternam, per gratiam Christi qui fundavit eam in bonis, dignitatem recurrere.* Tota hæc authoritas Cyrilli sic urgetur. Si in priori signo præcessit peccatum Adæ, quam Incarnationem, ergo non est præfundatus ante nos Christus: sed nos cum nostro peccato ante illum; ergo maledictio præcessit benedictionem, & damnatio, vita politicationem, quæ omnia negat. Cyrus.

RESPONDET Lugo. Etiam Cyrilus docuit in antecedentibus verbis, prius fuisse in præscientia Dei peccatum, quam Incarnationem.

CONTRA, quia hoc ex nullis verbis Cyrillici clare infertur. Verba ex quibus id deduceret Lugo, sunt: *Sciens enim, inquit, Deus, mortales nos futuros propter peccatum; & ideo ex misericordia sua ante secula constituit, ut Verbum suum, homo, & initium viarum suarum, & fundamentum fieret.* Sed ex his verbis nihil colligitur contrarium; nam etiam in his verbis appellatur Christus, *initium viarum & fundamentum*: jam autem per Lugo, *initium viarum*, essent potius creature prædecreta. Fortè etiam inuit hæc Cyrilus, quod Incarnatio, non tantum motivo Capitis & Finis, sed etiam motivo Redemptoris, sit decreta, quod infra admittetur. Vel certè loquitur de scientia approbationis, quæ approbat congruum fuisse, quod primò decreverit Christum, sciens mortales nos futuros propter peccatum.

2. AUTHORITAS sit Ruperti lib. 3. de gloria & honore Filii hominis in Matth. & lib. 3. de gloria Trinitatis c. 20. Religiosè dicendum, reverenterque est audiendum, quia, propter hunc hominem gloriæ & horore coronandum, Deus omnia creavit.

3. AUTHORITAS ejusdem est infra. *Rectius dicitur non hominem propter Angelos, sed propter quendam hominem, Angelos quoque factos esse.*

RATIO 3. asserti. Quia, quamvis oppositi afferant pro se authoritates, hæc probant tertium motivum, de quo infra. Cumq; etiam nostra sententia tuncatur se, & Patrum, & Theologicæ authoritatem, & ex altera parte, nostra sententia magis exaltet humanitatem Christi, vel hoc ipso titulo præferri debet. Et certè habere rationem Finis, est id, quod inter dignissimam Christi tribui debet; cur ergo non tribuetur?

COLLIGES. *Quod posito hoc motivo, & posita voluntate sequente hoc motivum, simul etiam volite sint creature.* Tum quia, impossibile est velle relativum, & non velle illius terminum: sicut est impossibile, velle Patrem, & non velle, illum habere filium: jam autem ratio Capitis, est ratio relativa ad membra. Tum quia si hoc negatur,

Disputatio III.

113

tur, non intelligetur Deus communicare se vobis perfectissimo modo: siquidem rationem cause finalis, quam etiam ipse Deus exercet, nulli extra se communicaret; non enim jam communicasset illam Christo: si enim communicasset Christo, deberet jam tunc agere de creaturis, tanquam ordinabilibus in finem, de quibus dicitur, non illum egisse. Tum quia in maiorem hoc Christi gloriam cedit; nam hoc ipso ponetur, quod, in omnis signo sui, perfectissimam causalitatem exercuerit: quam non exercuisse, si pro illo signo, non intelligerentur etiam creature. Quando autem Christus dicitur esse decretus, ante omnem creaturam, *ly.* *Ante*, significat prioritatem causalitatis, non prioritatem independentia; consequenter non propter universum Christum intentum, sed universum propter Christum; alias in universo, & per universum, omnia constarent, contra S. Paulum.

Punctum Difficultatis 2.

Continuatur difficultas secundi signi.

ASSERO 3. In eodem signo rationis volitum esse Christum tanquam redemptorem, aliorum quidem præservativum, & aliorum curativum, si caderent. Hoc assertum ut intelligatur.

SUPPONO 1. Christum potuisse spectari ut redemptorem in actu primo, hoc est, potentem redimere, & ut redemptorem in actu secundo, hoc est, actu redimentem.

SUPPONO 2. Redemptorem in actu secundo spectari posse, vel ut redemptorem in statu absoluto, vel ut redimentem pro statu conditionato. Redemptor spectatus in statu absoluto, est redemptor ex præviso peccato, pro statu actuali absoluto, eoque præviso per scientiam visionis. Secundò potest spectari redemptor pro statu conditionato, si scilicet indigerent creature redimi; & haec prævisio exercetur, in nostris principiis, per scientiam conditionatam.

SUPPONO 3. Redemptorem duplii titulo spectari posse, primo redemptorem curativum, & haec redemptio extenditur ad prævisionem peccati, in statu absoluto: extenditur etiam ad statum conditionalem, in quo prævidetur peccatum *si*, nam etiam tali peccato *si*, convenit redemptio curativa. Secundò redemptor potest spectari præservativus, ne scilicet labantur in peccatum: quam distinctionem redemptoris bonam esse, probatur. Tum quia admissit illam Alexander VII. in Bulla de Immaculata Concepcione: quæ incipit, *Solicitudo &c.* edita 1661. *Vetus est Christi fidelium, ergaejus Beatissimam Matrem Virginem MARIAM pietas, sentientium, ejus animam, in primo instanti Creationis, &c. intuitu meritorum Christi IESV ejus Filii humani generis redemptoris, à macula peccati Originalis, præserva-*

tam immunem. En merita Christi præservativa. Docuit idem S. Bernardus Serm. 22. in Cantica. Ubi quærens, quomodo Christus, & Angelum & hominem redemerit, ait, *Etha*, inquit, *ratione fuit aquæ urique redemptio; solvens illum, & servans ipsum.* Similia habet Fulgentius lib. ad Tratimundum cap. 2. Et Cyrillus supra citatus. Tum quia possibilis est talis redemptio, nec est fundamentum ullum negandi, talem modum redemptionis, in parte, convenisse Christo. Tum quia si redemptio non est ulla nisi curativa, & si non est ulla nisi ex prævisa absoluta futuritione peccati, debuisset Beatisima Virgo, prius esse concepta in peccato originali, & posterius mundata, quomodo enim redempta fuisset à Christo. Rursus, Christis meritis suis largitur prædestinatis perseverantiam, idque vi suę redemptio, tunc quæro: vel redemit illos, in ordine ad perseverantiam finalem, redemptio curativa, aut ex prævisa finali impenitentia pro statu absoluto, vel redemit aliā redemptio, & non prævisa impenitentia finali in statu absoluto? Si secundum: Ergo jam concedis intentum, nec enim est alia redemptio præter curativam, nisi præservativa. Si primum ergo & redemit eos, ab impenitentia finali curativa, & non redemit. Redemit, ut dicas; non redemit autem, quia illa & esset finalis impenitentia, à qua facta redemptio, & non esset: esset, ut supponitur; non esset autem, quia impenitentia finalis, non est, post quam sequitur perseverantia finalis. *His suppositionibus*

RATIO 1. asserti est. Sacra Scriptura, quæ frequenter meminit venisse Christum ad nos redimendos, talis est locus Pauli ad Tim. 3. *Christus IESVS venit in hunc mundum peccatores salvos facere.* Ubis oiam substantiam Incarnationis significat. Et ad Galat. 4. *Misit Deus Filium suum (En substantiam Incarnationis) ut eos qui sub lege erant redimeret.*

RATIO 2. asserti. Auctoritas Conciliorum, in particulari Nicæni; *Propter nos homines & propter nostram salutem descendit de celis.*

RATIO 3. Auctoritas Patrum, quos vide apud Amicum citatum Sect. 1. a. n. 22. Suar. disp. 5. Sect. 2. Valent. disp. 1. q. 1. punct. 7. sufficerit Augustinus tract. 36. in Joan. *Creator hominis homo esse dignatus est, factus est quod fecerat, ne periret quem fecerat.*

COLLIGES autem, vi hujus motivi, sicut ex prævisa conditionata futuritione peccati, movebatur titulus redemptoris proportionati, nempe curativi aut præservativi; sic etiam decrevisse Corpus Christi proportionatè, in ordine ad accidentia passibilitatis vel impassibilitatis, quod ut intelligatur.

SUPPONO 1. Duplicem esse passibilitatem, quandam remotam & radicalem, quandam proximam & formalem. Radicalis, seu remota passibilitas, stat in ipsa complexione corporis,

* k 3 quæ

quæ pugnantiæ quatuor humorum, inter se temperatur, estq; principium patiënti, nisi aliunde impediatur. Formalis autem & proxima passibilitas, importat negationem illius impedimenti; quod impedimentum est, vel qualitas aliqua superaddita, impeditiva doloris, vel specialis providentia, quæ ita pugnam illarum qualitatum continet, ne una excedat aliam, & excessu, dolorem, vel dispositionem ad mortem, causet.

SUPPO^NO 2. Vi illius motivi, decretam esse passibilitatem remotam Christo. Ratio: quia sine hac non potuisset esse verus homo, qui stat vero corpore humano; verum autem corpus humanum indiget tali combinatione. Non erat tamen necesse illi passibilitatem proximam decernere; quia sicut, sine passibilitate proxima, possunt stare vera corpora in beatis, sic pro illo instanti, poterat etiam stare verum corpus Christi, sine passibilitate proxima.

SUPPO^NO 3. Et potuisse, & decrevisse defacto passibilitatem conditionatam Corporis Christi, in ordine ad peccatum conditionatè prævisum: quod scilicet, si deberet venire tanquam redemptor curativus, esset habiturus passibilitatem; & si deberet venire, non nisi tanquam redemptor præservativus, deberet habere impassibilitatem. Ratio suppositi: quia ex una parte id non repugnat, ex alia parte talis modus determinandi passibilitatem, magis est proportionatus motivo, quod erat redemptor: sicut enim proportionatè redemptor destinabatur, vel curativus vel præservativus: sic etiam proportionatè destinaretur, in carne passibili proximè, vel impassibili. Et quamvis quidem prædestinatio sit perfectissimus actus divinæ providentie, perfectissimæ autem providentie actus est, & finem & media in particulari determinare; hoc tamen spectat, non ad providentia pro quo-cunq; signo decreti acceptam, sed quando accipitur providentia, complete quoad omnia signa, præcipue autem, si ipse finis non determinet sibi unum medium. Et sicut quando Deus voluit primò Adamum, non voluit illum determinatè mortalem vel determinatè immortalē, quamvis non potuerit existere, nisi cum aliqua istius contradictionis parte; item creando aërem, non voluit determinatè, ut haberet tenellas vel lucem, quamvis non possit existere sine alterutro; sic poterat & Christus decerni indeterminate quoad proximam passibilitatem, vel impassibilitatem, licet existere non potuerit nisi cum determinata istius contradictionis parte. Quod ulterius in eo fundatur, quia existentia semper involvit adæquatum esse, quia esse physicum; si adæquatum, non debet comparari ad aliqua signa, illorumq; varietati se se accommodare; hoc autem quod est intelligi, decerni, &c. cum sit intentionale, bene secundum signa concipi potest, etiam in Deo, si nihil obsit: præcipue autem, quia sufficit rem quoad substantia-

tiam decerni, licet quoad accidentia non fiat decretum pro illo signo; passibilitas autem proxima vel impassibilitas, sunt accidentia.

Punctum Difficultatis 3.

Colliguntur motiva, Incarnationis, & statutus de reliquis signis.

TRia sunt motiva Incarnationis, proposita ab intellectu divino, voluntati divinæ; decretaur Incarnationem, nempe Excellentia mystærii, dignitas Capitis & finis, bonitas Redemptoris, quibus propositis secuta est volitio divina, & decretum Incarnationis.

Quod attinet ad modum concurrendi illorum motivorum.

ASSERO 1. Vnumquodq; ex illis motivis fuisse totale.

RATIO: quia unumquodq; erat sufficiens quoad substantiam Incarnationis. Hoc autem non est intelligendum sic, quasi sit idem futurus conceptibilitate actus, quamvis fieret ex uno motivo, hoc enim falsum est; sed quod ad habendum hunc in substantia actum, Volo Incarnationem, unumquodq; ex illis fuerit sufficiens.

ASSERO 2. Illa motiva per modum unius simul concurrisse, nec formæsse diversas ratione volitiones, sed non nisi unum etiam ratione decretum.

RATIO: Tum quia, quamvis, si inter se comparentur illa motiva, unum est prius alio: nam excellentia mysterii secundum se, prior est reliquis, & ratio finis antecedit redemptoris titulum; nihilominus id non obstat: convenienter enim omnia in hoc, quod non sint alligata actuali peccato, respiciantq; substantiam Incarnationis; possuntque duo, quorum unum prius est ex modo concipiendi, & aliud posterius, movere nihilominus ad eundem ratione actum; sicut terminus universalis, qui est prior, cum termino restringo, qui est posterior, possunt in præmissis per modum unius, movere ad Conclusionem, quæ est unus re & ratione actus. Tum quia, si pro primo signo rationis ponatur non nisi excellentia mysterii, consequenter & decretum de illius executione: quæro, vel venit propter nostram salutem ex vi illius decreti, vel non? Si venit: ergo pro illo priori, non relaxit sola excellentia, ut dicas, mysterii; Si non venit: non accommodas te doctrinæ Concilii pro omni signo decreti, cum te accommodate possis; siquidem pro illo signo, non intelligeretur venire propter nostram salutem. Tum quia Deo concedendus est modus agendi quam perfectissimus, perfectior autem est iste modus, ut unum fiat decretum ex tripli motivo, quod ipsum probatur, quia ex una parte, sicut non sunt multiplicanda entia sine necessitate, ita nec decreta per rationem distincta; nulla autem hujus necessitas. Deinde, quia in unum ratione actum colligentur perfectio-

Disputatio III.

115

nes, quæ essent dispersæ per tres ratione actus; denique, quia etiam in nobis extensio noscitur ad plura, itemq; volitivæ, majorem capacitatem adeoque perfectionem indicat: Ergo ex modo concipiendi perfectior erit actus in Deo, qui, in se unum ratione, colligit plures rationes actus.

DICES. Si per modum causarum totalium concurrent illa tria motiva, sequitur, casu quo non omnia concurrent, non posse ponи substantiam Incarnationis; ad eum modum, quo, quia forma & materia concurrent in suo genere ad substantiam compositi, non potest ponи compositorum sine illis: & tamen per nos potuisse ponи substantiam Incarnationis, sine titulo v.g. redemptoris.

RESPONDE TUR, quoad entitatem, eadem force Incarnationis non posito titulo redemptoris, licet non eadem foret, quoad esse Finale. Sunt autem in hoc distinctæ, causa finalis & aliæ: quod causa finalis restrictam rationem entis importet, aliæ autem rationem entis quæ talem; hinc ulterius fit, ut mutatæ causa finali, vel motivo aliquo etiam totali, modo superflit aliud totale, maneat eadem entitas, sed non maneat, subratione formalis tali. E contra autem, si non maneat eadem causa materialis, non manebit idem entitativus effectus; quia illæ causæ simpliciter ad entitatem attendunt, illamq; causant dando se in partem: hinc si non sint eadem, non poterit esse simpliciter eadem entitas. Deinde dicipotest, quod materia & forma sint causæ totales, sed in diverso genere: si in diverso genere, si vel unum desit, jam non erit idem causatum; motiva autem concurrent in eodem genere causæ finalis: hinc, si sint plura motiva totalia, poterit adhuc sequi idem causatum re.

ADDO. Non posito absolute peccato, non venisset Christus, titulo Redemptoris curativi absolute, cum hoc tamen stat, ut possit retinere titulum Redemptoris curativi, sub conditione si cedissent, absolute autem, cum titulo Redemptoris præservativi.

INSTABIS. Ex pluribus motivis totalibus, non potest fieri idem effectus, quia, saltem naturaliter, plures causæ totales in eodem genere non possunt concurrere ad eundem effectum.

RESPONDE TUR. Negando antecedens & probationi consequentiam; quia, quando concurrent plures causæ totales in genere efficiens, alterutra superfluere, & non esset necessaria, quia vi unius responderet idem effectus, qui intenditur, nempe existentia; concurrentibus autem pluribus totalibus motivis, unicuique respondet ius distinctus, quem intendit, effectus, nempe diversa formalitas; nam motivo quod est excellentia mysterii, respondet effectus, dignitas unionis: motivo Capitis, responderet superioritas cum vi influendi; si responderet

diversus effectus, seu formalitas effectus, hoc ipso non superfluit alia causa.

ASERO 3. *Vñlorum motivorum, tantum decretam esse simpliciter unionem Persona divina, sed non unionem Persona VERBI.*

RATIO asserti. Id decretum est vi illorum motivorum, quod motiva importabant; sed non importabant Incarnationem VERBI, quia nihil de VERBO præsentabant; unde etiam Patres alia motiva assignabant Incarnationis, & alia Incarnationis VERBI; unde in posteriori signo id attungi debuit. *Hinc*

QUOAD 3. SIGNUM attinet.

ASERO. *Propositas esse à divino intellectu rationes per modum convenientiarum, pro Incarnatione potius VERBI, quam aliis Persona; & ut tria illa motiva, cum iis, verificantur de Incarnatione potius VERBI.*

RATIO: quia decreta est Incarnationis VERBI: Ergo debuerunt præcessisse motiva Incarnationis VERBI; hinc illis specialibus motivis propositis, mota est voluntas divina ad decrenandam Incarnationem Persona VERBI.

QUOAD 4. SIGNUM attinet.

ASERO 1. *Proposuisse divinum intellectum dandam esse intuitu Christi, gratiam, angelis & hominibus, cum qua operari gratias possent: cui proportioni divini intellectus assensit voluntas, faciendo decretum de gratia danda ex meritis Christi, consequenter de constituendo uno capite reliquorum.*

ASERO 2. *Vidisse Deum per scientiam conditionalium, si darentur gratia tam Angelis quam hominibus, idq; ex meritis Christi, nihilominus, si in certa tentatione ponerentur, hos vincendos, & alios non vincendos fuissent: cui divina cognitioni respondit proportionata volitio, permittendæ illius tentationis, & dandæ gratiae præservativæ efficacis, his angelis, non dandæ illis, nec dandæ Adamo.*

QUOAD 5. SIGNUM attinet.

ASERO 1. *Vidisse Deum per scientiam visionis, peccatum pro statu absoluto, tam angelorum quam hominum.*

ASERO 2. *In eodem signo obtulisse se se Christum ad redemptionem generis humani curativam, non autem angelorum; eamq; oblationem, præsentatam voluntati divinae, principiæ acceptionem illius oblationis.*

ASERO 3. *In eodem signo oblationis, præsentata divino intellectui rationes, pro passibilitate potius Christi; attentisq; iis, respondit decretum de passibilitate, quod non tam substantiam Incarnationis decernebat, sed solum objectum habebat, negationem qualitatis impeditivæ, ne pateretur.*

Ex his jam prædictis.

DICENDUM est. Probabile esse, quod Incarnationis Christi decreta sit, ante prævisum absolue peccatum.

* k 4 RATIO

RATIO est, quia motiva, quibus mota est divina voluntas ad id decernendum, independencia sunt ab actuali peccato, licet ultimum dependeat à conditionate præviso peccato: quod totum constat ex dictis de signis rationis: colligiturque ulterius, Christum venturum fuisse, quamvis Adam non peccasset, idque vi præsentis decreti: quia motiva Christi non erant alligata ad prævisionem actualis peccati, ut vidi-
mus supra.

DIFFICULTAS II.

*Proponuntur principales Reffpon-
siones.*

Restant hic insuper examinandæ variorum responsiones, quib⁹ salvant quomodo Christus sit finis & caput creaturarum, & nihilominus non sit decretus ante præscientiam absolutam peccati, quæ sit præscientiam visionis. *Ad quod punctum*

RESPONDET 1. Valentia disp. 5. q. 1. punct. 7. & docet Christum in genere cuiusdam causæ finalis, esse primum quiddam inter omnia Dei opera: quatenus scil. omnia censeri debent à Deo facta, ad hunc Deum hominem gloriā & honore decorandum, ob meritum ipsius passionis. Ad quod firmandum citat loca S. Pauli, & locum Ruperti supra allatum. Rursus, ideo esse præordinatam ante omnia incarnationem, quia ipsa est præcipuum & maximum opus Dei, quod omnibus aliis dignitate anteivit; sicut Johannes Baptista, dicit Christum ante se factum; quem locum explicant Chrysostomus & Augustinus, quia scilicet, erat præstantior Joanne. Denique tertiam affert solutionem, respondens ad quartum argumentum. Verum est, inquit, Christum, quādam consideratione & modo, fuisse prædestinatum prius quam præscrietur peccatum ullum; scilicet ut auctorem, sive causam moralem omnis gratiæ, etiam ejus quæ data est initio Adæ, & angelis ipsis; cui gratiæ, opponuntur privatiæ quādam ratione, peccata, & ideo sunt quiddam posterius, sicut privatio est posterior quādam habitus. Et post pauca subdit: Aliæ quādam consideratione, vicissim quoque fuit illa præscientia peccati prior, quam Christi prædestinatio; scil. ut peccatum est quēdam dispositio, seu quoddam præsuppositum ad adventum Christi, tanquam morbus videlicet, qui præsupponitur ad medicinam.

CONTRA 1. Quia id, quod habet rationem causæ finalis, semper prius est intentione, quam ea, quæ ordinantur ad illum finem; sed Christus est finis premiandus: Ergo hic finis, illis, quæ ordinabantur ad illum præmiandum, hoc est creaturis, prior fuit. An autem sub alia consideratione posterior fuerit: de hoc non est controversia in præsenti; videturque hæc illius responsio cum nostra doctrina simpliciter coincidere: quia etiam per nos Christus quā ven-

turus in carne passibili, posterior est seipso venturo simpliciter, & tamen hoc non obstante, ante prævisum peccatum absolute decreta est incarnationis.

CONTRA 2. Quia pro illo priori, pro quo admittit Valentia, Christum priorem esse in genere causæ finalis, vel jam decreta erat illius incarnationis, vel non? Si non decreta: Ergo ante decretum Dei, positio Incarnationis prævideri potuit; quod dici non potest, quia causa necessaria illius positionis, est decretum, quod non intelligitur adhuc esse formatum; si autem jam decreta erat: Ergo immerito secundum decretum comminiscitur Valentia: Ergo ulterius, ex vi illius prioris decreti, potuisse venire Christus, Adamo non peccante.

CONTRA 3. Quia, quod dicit, Christum esse priorem non nisi quoad dignitatem, non solvit difficultatem: quia nec loca Scriptura id volunt, nec loca Patrum quos citavi, id solvant; & si nihil ob sit, debet id intelligi & de dignitate & de causalitate finali, ut ita magis dignificetur Christus.

RESPONDET 2. Amicus disp. 7. Sect. 2. num. 75. citatque pro se Molinam Ferrar. quam responsionem ut explicet.

SUPPONIT 1. quod prius ratione, quam Deus quicquam efficaciter ab æterno decreverit, præviderit, non solùm scientiæ simplicis intelligentiæ, infinitos mundos, quos condere poterat, inter quos prævidit hunc quem defacto condidit; sed etiam præscientiam conditionatum prævidit, quid essent pro sua libertate aucturæ creaturæ: inter quas prævidit Adamum, sub iis circumstantiis, sub quibus defacto positus fuit, peccaturum.

SUPPONIT 2. Præcognovisse Deum, quid facturus esset, si permisso peccato in Adam, unigenitus illius in remedium ejusdem incarnationetur.

SUPPONIT 3. Quod, his positis, in posteriori signo rationis, efficaciter decrevit hunc mundum condere, sub his circumstantiis, sub quibus illum præviderat scientiæ conditionatæ; in quo signo, voluit hæc omnia, per modum unius adæquati & totalis objecti, cum mutua dependentiæ, & connexione inter se: Christum scil. ut finem, causam meritoriam & exemplarem, priorem Adamo cæterisq; creaturis: Adamum vero, cum virtuali prævisione peccati absolute futuri, in genere causæ materialis: dependenter à quo prædestinatus est Christus, Finis & Caput ipsius, cæterorumque prædestinatorem. *His præsuppositis*

In hoc stat responsio Amici: Christum esse finem creaturarum, & simul non esse decretum ante prævisionem peccati: quia scilicet voluit Deus Christum, ut exaltandum & glorificandum mediæ redemptio, adeoq; voluit Adamum, ut medium ad Christi glorificationem: è con-

Disputatio III.

117

ē contra voluit Incarnationem, ut medium ad justificationem hominum, consequenter voluit justificationem ut finem Incarnationis.

CONTRA 1. Quāro enim, pro illo signo, quo Deus vult Christum ut finem, & justificationem ut medium exaltandi Christum, an sit prior ratione Christus quām illa media? si non est prior ratione: Ergo recedis à responsione: volebas enim assignare prius aliquid, in quo prior est Christus justificatione: Ergo ulterius ratio Finis, per se non est prior electione mediorū prioritatis rationis. Quodsi sub dicta consideratione prior est Christus justificatione: Ergo, sub dicta consideratione, praecessit decretum de illius Incarnatione, praecessit inquam justificationem nostram, & prævisionem peccati; nam alias Christus prævideri potuisset, sine suis causis: Ergo ulterius debuit dari duplex decretum de Incarnatione Christi, unum ex præviso peccato, & aliud non ex præviso; vel recidis in nostram doctrinam, quod fuerit ex duplice motivo, tām capitis, quām Redemptoris, decreta Incarnationis.

CONTRA 2. Quia sicut non potest fieri, ut idem sit prius & posterior seipso, in ordine ad existendum: sic nec fieri potest, ut in ordine ad ea, quæ concernunt positionem existentia, suntque causa illius necessaria, possit idem esse prius & posterior; & eadem causa, quæ supponitur jam causā existentiam illius, ex alia parte non supponatur causā, adeoque posterior esse illius existentia.

CONTRA 3. Imaginare quando Deus decrevit Incarnationem, ut Finem, si hoc ipso illa extra causas educeretur, quomodo jam sub alia consideratione dicenda erit non educta extra causas Incarnationis.

Vix non in idem recidit responsio Aldrete, disp. 21. & cum illo Rosmer, quod Christus, sit decretus, ante omnes creaturas tanquam caput, decretus tamen est ut redemptor, non nisi post prævisum absolutè Adā peccatum: adeoque non venturum fuisse Adamo non peccante.

CONTRA est. Tum quia, quocunq; tandem nomine, signo, intelligibilitate, vocetur, & constituantur decretum illud Incarnationis VERBI, ante prævisum absolutè peccatum, vel illud est efficax, vel inefficax? si inefficax: non est hīc de illo res, quāritur enim, de decretis efficacibus defacto habitis: nam indubie erat simplex complacentia de non decernendo Christo, quia erat electio utriusque partis representativa. Si autem illud decretum est efficax secundūm quod decrevit caput, & secundūm quod antecedit absolutam prævisionem peccati: vel venisset Christus tanquam caput, vi illius, vel non venisset? si non venisset, quomodo illud decretum est efficax? si venisset, non tenebit doctrinam oppositorum. Tum quia, posita hac prædicta doctrinā, concedo Christum non venturum

fuisse quā Redemptorem curativum: sed quāro, an venisset etiam quā caput: si non venisset quā caput: quā decretus quā caput, ante prævisum peccatum? si venisset quā caput: quā tenes contrarium? Tum quia, cū agnoscatur esse aliquid motivum independens a peccato, idque ex doctrina Patrum, aliud dependens à peccato: cur non potius hæc dependentia ita explicabitur, ut secum illa duo motiva concordare possint? concordabunt autem, si dicatur decretus redemptor, independenter ab absolute præviso peccato, licet dependenter à præviso conditionare; decretum enim formatum ex conditionate præviso peccato, & decretum capit, stant secum. Porro dicitur unumquodq; motivum esse totale, non per exclusionem alterius sibi similis, & æque valentis ad ponendam Incarnationem, eamque totam, non in parte; sed per exclusionem partialitatis, quæ inferret, quod non sufficiat, ad illum eventum.

RESPONDET 3. Lugo disp. 7. num. 20. Christum esse primum prædestinatum, adeoque habere rationem Capitis & Finis; quia ante prævisum peccatum, non fuerat prævisa in particuli, sed solum volita est in causa & virtute, posteritas Adami. Non ergo erant prædestinati pro illo priori aliqui; & per consequens, potuit bene Christus prædestinari in remedium peccati, ante omnes alios. Quod autem attrinet ad primos Parentes, etiam respectu illorum Christus fuit primus prædestinatus; eò quod mundus creatus fuerit à Deo, ex speciali affectu erga Christum; non directe, sed indirecte: quatenus affectus erga bonum illud, quod resultare debebat ex adventu Christi redemptoris, temperavit malum, quod imminebat ex peccato, futuro, si mundus crearetur.

CONTRA 1. Quando, saltem indirecte ex speciali affectu erga Christum, creatus est mundus, quamvis pro illo priori non nisi virtualiter volitus sit Christus, quāro: an sub ista consideratione, habuerit prioritatem respectu mundi, vel non? Si non, ergo non salvas, primum esse præ reliquis, prædestinatum Christum. Si autem sub hac consideratione habuit rationem prioris Christus, quāro, vel tunc pro illo priori supponebatur habere causas necessarias pro sui existentia, vel non? Si habuit: Ergo est decretus ante prævisionem peccati, hoc enim decretum est causa necessaria existentia illius. Si autem non habuit: Ergo nec prævideri potuit, quianihil potest prævideri esse, sine suis causis necessariis, saltem sub conditione, si de conditionato effectu agatur. Quodsi dicas, præcessisse decretum conditionatum, jam

CONTRA est 2. Quia multiplicas decreta sine necessitate, & unum decretum ponis prius præviso peccato, & aliud posterior, post prævisum peccatum.

CON-

CONTRA 3. Quia conditionatum illud decretum, & illa prævisio conditionata de excellētia Christi, vel est prior itidem prævisā conditionatē futuritione mundi, vel est prior prævisā absolutē futuritione mundi? Si est prior prævisā conditionatē futuritionemundi: Ergo etiam prior erit prævisio absoluta futuritionis Christi, prævisione absolutā mundi: quod probatur. Quia idem est objēctum, & eodem modo se habens pro statu absoluto, & pro statu conditionato, exceptis statibus: Ergo & eandem rationem prioris, & posterioris habebunt: Ergo si prævisio mundi conditionata, est posterior conditionatā prævisione Christi, etiam posterior erit absoluta prævisio mundi, absolutā prævisione Christi, quodsi prævisio Christi conditionata est prior prævisione mundi nonnisi absolutā: contra erit: quia quod est prius aliquo pro statu absoluto, & habet se per modum talis, ut sine illo res illa, pro statu absoluto non fuisset, tunc illud etiam pro statu conditionato, ut dixi, præcedere debet. Quodsi Incarnatio tam pro statu absoluto, quam pro statu conditionato futuritionis mundi, & prævisionis peccati, est prior; absolute erit prior.

DIFFICULTAS III.

Afferuntur Oppotorum fundamenta.

PERPENDEMUS IMPRIMIS RATIONES COMMUNIRES, POSTEA ACCEDEMUS AD RECENTIORA INVENTA.

Punctum Difficultatis 1.

Argumenta communiora.

1. ARGUMENTUM Auctoritas Scripturæ, Conclitorum & Patrum, qui exressè docent remedium peccati, esse motivum formale Incarnationis. Et quidem Patres in duplicitate sunt classē. Quidam enuntiant, Incarnationis motivum fuisse remedium peccati; alii autem enuntiant, nullum aliud fuisse motivum, nisi remedium peccati: talis inter alios est Origen. hom. 2.4. in numer. *Si non fuisset peccatum, non necesse fuerat filium Dei agnum fieri.* August. Serm. 8. de Verbis Apost. *Filius, inquit, hominis non venit nisi querere, & salvare quod perierat: alia causa non fuit quare venire in mundum.* Chrysost. Homil. 5. in Epist. ad Hebr. ubi tractans de motivo, quod est redemptio, dicit: *Non est alia dispensationis causa, quam hec sola.* Similia habet Ambros. in 2. caput ejusdem Epist.

RESPONDETUR. Quod attinet ad authoritates quæ enuntiant Christum venisse ut Redemptorem, cæ procedunt & conceduntur, quod agant de tertio motivo; quæ autem simpliciter enuntiant, nullam aliam fuisse causam adventus Christi, nisi redemtionem: ad has

dici potest, quod non fuerit alia causa, attento bono nostro, quod Deus nobis voluit, nisi redemptio nostra; licet fuerint aliae causæ redemtionis, attento ipso objecto & bono incarnationis; quale est intrinsecā excellentia mystrii; excellentia Capitis & Finis. Deniq; si simpliciter accipiantur dicta illa, negari deberet, quod venerit Christus ad præservandam Virginem, ne incurreret originale: quod venerit ut justus mereretur negationem impenitentia finalis, & donum perseverantiae. Inculcatio autem illa ad hoc valebat, quod tunc intendebant Patres, ut scil. conciperent peccatores spem veniam, horrorem peccati, amorem Salvatoris, suæ misericordiæ compatientis. Dici etiam posset, quod loquantur Patres de decretis complecti, adæquare, & quoad omnia signa acceptis. Item quod loquantur de redemptione conditionata, de qua in tertio signo. Quæ redemptio conditionata erat talis, ut in nullo signo esset decreta Incarnatio, sine hac redemptione; cùm per nos, omnia hæc motiva, unum, etiam ratione, decretum constituant; deniq; authoritates hæfundant etiam probabilitatem oppositæ sententiæ, quam non negamus.

INSTANT ALDRETE. Recursus ad scientiam conditionatam in præsenti non tenet: quia non diceretur filius hominis venisse querere quod perierat, pro tali differentia temporis: nam solum pro illa differentia temporis, perierat sub conditione.

RESPONDETUR. Attendendo ad omnia signa, venit Christus ad quærendum quod perierat absolute, licet sub aliquo signo, prævisum fuerit nonnisi sub conditione peccatum; & quia conditio dum impletur, transit in quid absolute, hoc ipso non erit dicendus, venturus si sed venisse ad redendum hominem.

OBJICITUR 2. Si Adam non peccante adhuc venturus fuisset Christus, non venisset ut causa meritoria gratiæ, & gloria posteriorum ex Adam descendientium: nam si Adam non peccasset, ipse & non aliis fuisset causa meritoria gratiæ & gloria posteriorum, sicut defacto fuit causa demeritoria: jam autem non debet concedi, Christum non futurum fuisse causam meritoriam, gratiæ, posteriorum Adami.

RESPONDETUR. Negando sequelam: quia gratia quæ data fuisset Adamo, fuisset ex meritis Christi, multò magis perseverantia in illa; consequenter & derivatio illa fuisset ex meritis Christi, licet pro eo casu, quodammodo instrumentum fuisset Adamus, ad transfigurationem gratiæ. Nec obest ut habeat Christus instrumentum quodammodo transfundendæ gratiæ: sicut nec obest dignitati Christi, quod verba Sacerdotalia, & infusioni aquæ v. g. sint in instrumentum transfundendæ gratiæ in posteros Adam. Alio tamen modo se habuit Adam ad peccandum demerendumq; posteritati, & alio habuit

habuit se ad hoc, ut maneret in illis justitia originalis; nam peccare poterat ex proprio, merenti non potuit ex proprio, sed ex gratia Christi: & sicut, quod est causa causæ, est etiam causa causati, sic, quod est causa causæ merendi Adamo, est etiam causa transmutationis, illius gratiae, in posteris.

Objicitur 3. Major Dei amor commendatur in nos, quod venit ad nos redimendos, alias non venturus.

RESPONDETUR. Si ex eo pensari debet probabilitas sententiae, circa adventum Christi, quia magis commendat amorem Dei, vel hoc ipso titulo, sententia nostra probabilius erit. Tum, quia, non esset major amor erga Beatissimam, si ab originali culpa curaretur: sed est major, quod sit ab illa præservata; Ergo & major est amor, si dicatur venturus fuisse Christus, non tantum ut curativus redemptor. Tum quia si ponatur venturus, & sine absoluto præviso peccato, & post absolutè prævisum: duplaci titulo augetur amabilitas, propter continentiam & tituli curativi, & insuper præservativi. Tum quia, major est amor, qui pro omni evenitu, & non tantum pro aliquo, ponit demonstrationem amoris; jam autem nostra sententia, & pro eventu absoluto prævisionis peccati, & independenter ab hoc eventu, ponit venturum Christum; quamvis per ordinem ad modum nostrum ordinarium & sensualem, ut ita dicam, magis nos percellat beneficium eliberationis, quam præservationis: sicut magis percellit, quod aliquis eruatur e profundo luti, quam quando adjuvatur ne cadat.

Objicitur 4. Si Christus est volitus in secundo signo rationis ex motivo redemptoris, sequitur in eodem signo volitum fuisse à Deo peccatum: quod est absurdum. Sequela probatur, quia, qui vult redemtionem, vult etiam necessarij & essentialiter connexa cum redemtione; sicut qui vult finem, vult necessarij media essentialiter cum illo connexa: redemtio autem est essentialiter connexa cum captivitate peccati, hæc enim est materia, circa quam redemtionis: quodsi est materia circa quam redemtionis, impossibile est intendere redemtionem, & non intendere hanc materiam circa quam; sicut est impossibile intendere conversionem panis in eucharistia, nisi intendatur materia panis, hocque ipso debet ponere Deus panem, qui est materia circa quam conversionis: Ergo etiam hoc ipso, quia intendit redemptorem, intendit efficaciter & peccatum.

RESPONDETUR. Si Christus esset volitus ex motivo redemptoris, non præsupposito in ante peccato, pro statu conditionato posito, id quod posito, ex libertate defectiva, creature, certe queretur in eodem signo volitum esse peccatum; deberet enim velle materiam circa

quam, quæ tamen in ante, à nullo alio, pro sua libertate, posita fuisse; præcessit autem conditionata positio peccati, tanquam objectum scientiæ conditionatae, præinformantis Deum, ad formandum decretum ex motivo redemptoris. Illustratur hoc. In sententia oppositorum, qui decretam dicunt Incarnationem simpliciter ad remedium peccati, salvari potest, quoniam Deus velit peccatum, quia supponitur in ante pro statu absoluto positum ab alio: cur ergo etiam prævisio conditionata id non salvabit? quæ pariter pro statu conditionato supponit positum peccatum, & provisam ab alio, istam materiam circa quam. Supposito item quod jam in ante panis sit positus, & Deus velit conversionem panis, non est necesse, ut, vi præcise illius voluntæ conversionis, efficaciter velit Deus panem, sed supponit panem; deberetq; illum efficaciter de novo velle, non nisi tunc, si aliunde non supponeretur positus; sic etiam cùm aliqui supponatur positum conditionatè à libertate humana peccatum, potest Deus velle efficaciter redemtionem, quin velit peccatum.

INSTABIS 1. Posito illo decreto de adventu Christi redemptoris, non poterat non venire Christus: Ergo etiam non poterat non peccasse Adam.

RESPONDETUR. Conformiter ad dicta de gratia, & de scientia, non potuisse non peccare Adamum, ex suppositione consequenti, supposito quod peccaret, si, non verò ex suppositione antecedenti; quia imprimis objectum scientiæ conditionalium, antecedit ipsam scientiam conditionatam: jam ergo scientiam facit, quod prævisus sit peccatus sub conditione. Rursus ipsa scientia conditionalium, versans circa lapsum conditionatum, antecedit decretum de Incarnatione: non ergo decretum illud officiet libertati Adami, ne peccet, cùm supponatur posterius esse peccato ipsius, conditionatè præviso; jamque illud supponitur, pro illo statu conditionato, esse transactum. Si transactum est, quomodo decretum, quod ratione nostra subsequitur positionem conditionatam peccati, necessitabit, quod præcesserit peccatum?

INSTABIS 2. Gloria prædestinatis, & damnatio reprobis, non datur nisi ex prævisis absolutè meritis, vel peccatis: Ergo nec Incarnationis decerni debuit, nisi ex prævisis absolutè peccatis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia illud primum habet sui fundamentum in Scriptura; quod autem decreta sit Incarnationis, independenter à prævisis absolutè peccatis, habetur fundamentum in auctoritate sacra, ut dictum. Illud quod adfert Antecedens de prædestinatis, quomodo sit intelligendum, petatur ex prima parte.

INSTA-

Tractatus II.

INSTABIS 3. Ex hoc adhuc ipso, quia Christus est volitus, vi secundi motivi, tanquam caput gratiam in membra influens, volitus est, cum, & ex prævisione peccati, pro statu absoluto. Sequela probatur: quia in illo priori vi-
sus est Christus influens gratiam tam efficacem quam sufficientem; quo posito, sic urgetur. In illo priori volitus est Christus ut caput gratia illius, cum qua infallibiliter erat peccaturus Adamus: Ergo volitus est ex prævisione peccati.

RESPONDETUR. Quod quanvis pro illo priori concederentur diversitates illæ gratiæ, ad has tamen salvandas, sufficit diversitas status conditionati prævisi; adeoque & prævisio peccati in conditionato statu. Plena hujus difficultatis solutio spectat ad materiam de gratia. Addo, pro illo priori fuisse Christum caput influens gratiam, non determinando, saltem absolu-
tè, an foret sufficiens an efficax, eò quod ista sint accidentia gratia: & sicut potuit Deus voluisse substantiam Incarnationis, non determinando, pro prioribus signis, illius passibilitatem proximam; ita potuit velle dare gratiam, non determinando pro illo signo, efficaxne illa foret an sufficiens, id enim fuit attractum, posterioribus signis, ut vidimus.

OBJICITUR 5. In quo signo videri potuit Christus merens: in eo signo pro statu absoluto debebant videri peccata: sed ante decretam Incarnationem viæ sunt merita Christi: Ergo ante decretam Incarnationem, videri debuerunt peccata pro statu absoluto: Ergo post prævisionem illorum in statu absoluto, formatum est decretum de Incarnatione. Sequela probatur: Quia merita Christi sunt consummata morte Christi, mors autem Christi prævideri non potuit, non præviso pro statu absoluto peccato occidentium: Ergo in quo signo pro statu absoluto debebant videri peccata.

RESPONDERI potest. Merita Christi dupliciter spectari posse. Primo sub dignitate capitis, & hæc sunt independentia à morte Christi, adeoq; nec exigentia cointelligentiam peccati. 2. spectari possunt merita Christi prout jam in passibili venientis, quia autem sub conditione nonnisi, & remissive ad posterius decretum, decreta est passibilitas, ideo sub conditione nonnisi prævideri debuit peccatum, & non pro statu absoluto. Dicit etiam posset, mortem Christi dupliciter spectari posse. Primo voluntariè acceptatam. Secundo actu ipso exhibitam; merita autem Christi sunt completa morte voluntariè acceptata; idq; docet S. Thomas hic q. 48. a. 1. ad 1. *Passio*, inquit, *hujusmodi, non est meritoria, quia haber principium ab exteriori; sed secundum quod eam aliquis voluntariè sustinet, sic habet principium ab interiori, & hoc modo est meritoria.* Meminit istius acceptationis Paulus

ad Hebr. 10. ubi inducit Christum offerentem fæse & dicentem: *Ecce venio, additque: in qua, inquit, voluntate sanctificati sumus.* Intelligenda autem esse hæc verba de voluntate Christi, interpretatur Chrysostom. Homil. 18. in Epist. ad Hebr. & Anselm. in candem. *In qua, inquit, voluntate, id est, in qua sui immolatione, secundum voluntatem Patris facta, nos fideles, sumus sanctificati.* Quod ipsum in hoc fundatur: quia ista acceptatio habet se ita in Christo, sicut actus interior in nobis; quod si formale meritum stat in actu interno, & non in externo, etiam ratio formalis meriti, in illa Christi acceptatione salvari poterit. Porro, si merita Christi sunt consummata morte Christi voluntariè acceptata, poterant prævideri, sine ullo peccato pro statu absoluto; ad eum planè modum, quo vir probus, potest se offerre Deo in martyrem ab Antichristo occidendum: quæ voluntas illius est meritoria, & tamen, ad illud meritum, non est necesse, videri pro statu absoluto peccatum Antichristi, committendum hac occisione: quantumvis actualis exhibito occisionis, non possit esse sine occidente. Per hoc tamen non negatur, quod decretum Incarnationis, si sumatur secundum totam seriem volitionum, præsupponat peccatum absolu-
tè prævisum.

INSTABIS 1. Pro illo priori signo non sunt decreta passibilitas Christi: Ergo in illo priori, non poterat esse acceptatio mortis.

RESPONDETUR. Non fuisse tunc acceptationem mortis absolu-
tam, sed non nisi conditionata, si veniret tanquam redemptor curativus.

INSTABIS 2. Sequi exinde, quod merita conditionata præminentur, cum tamen oppositum doceant Patres.

RESPONDETUR. Quando Patres docent merita conditionata non præmiari, docent de meritis nunquam ponendis actu; sed non docent quod voluntates tales ex parte objecti conditionata, quæq; prævidentur future in statu absoluto, non præminentur; alias hic actus, vellem non peccasse, vellem Deum amare sic, si est possibile, ut ille se amat, non essent meritorii actus: involverent enim conditionem.

INSTABIS 3. Non posse saltem explicari, quomodo Christicidis sit data gratia.

RESPONDETUR. Titulo capitinis, titulo acceptationis mortis, &c.

Hic toti difficultati sic etiam satisfieri posset.
Dupliciter possunt spectari merita Christi: vel prout defacto nobis applicantur, ex vi omnium signorum, & ex vi decretorum comple-
tè & adæquatè acceptorum; vel prout applicabilia sunt, vi alicujus certi signi. Merita Christi, prout nobis applicantur ex vi signorum comple-
tè acceptorum, non applicantur nobis, nisi ut consummata morte Christi, actu exhibitâ, aut præ-
visâ, pro statu absoluto, exhiberi; & hæc me-
rita

merita sic applicata, non applicantur, nisi ex prævisione absoluta peccati: cùm ipsa signa, compleantur ipsa prævisione: jam autem quan-dolp. etantur ut applicabilia ex vi alicujus signi, in aequitate accepti, non consummantur morte Christi absolutè prævisa: adeoq; nec erit necesse, videri peccatum Christicidii: consequenter applicarentur tunc merita ob excellentiam capitis, & voluntatis Theandricæ, volentis influ-sum gratiæ, in illa membra sua moralia.

Inquirit hinc solet. An Christus primariò venit propter originale, an propter actualia? probabilius est quod primariò propter originale, idque propter phrasæ Patrum. Unde Gregorius in i. Reg. lib. 4. cap. 1. *Et quidem, inquit, nisi Adam peccasset, redemptorem nostrum carnem supponere nostram non oporteret.* Deinde, bonum totius, majus est bono partis: Ergo & malum totius, majus est malo partis; congruebat ergo, ut principalius ad majus malum tollendum, veniret redemptor, hoc ipso majus bonum præstatuens.

Punctum Difficultatis 2.

Argumenta Recentiorum.

Objicit 1. Aldrete. Per hanc sententiam, vi illius primi decreti, teneretur præbere, Deus Adamo de industria auxilium inefficax, quod minimè præberet, si esset efficax; quod tamen Deo repugnat.

RESPONDETUR. Negando sequelam; quia, in istis principiis, potest quicunq; cum gratia sufficienti actu operari, idque proxime; consequenter non ex inclinatione, ne res fiat auctu, dabitur hæc gratia; adeoque non ex industria, quæ sit cum inclinatione ne fiat effectus; licet ex industria hoc sensu, quod prævideatur non futurus eventus auctu.

INSTANT. Situ eligeres aliquid bonum præ-alio, quia cognoscis hoc tibi magis profuturum, traheris procul dubio ab ipsa bonitate objec-tiva, quæ obveniret tibi, si eligeres bonum illo: Ergo etiam nequit Deus potius amare hoc auxilium, in casu quo est inefficax, nisi hoc ipso amerit, ipsam ejus inefficaciam.

RESPONDETUR. Negando, quod quantum est ex Deo, amet inefficaciam; cùm non quantum ex Deo oriatur inefficaciam, gratia, sed à liberta voluntate. Disparitas ergo erit: quia in casu antecedentis, cognoscit & appetit eligens tanquam profuturum sibi bonum: non cognoscit autem Deus, nec amat tanquam sibi profuturam illam inefficaciam; siquidem quantum ex illo, vellet omnes salvos fieri: præcipue, cum ipsum venire illius ut redemptoris, sit ex supposito peccato, ad quod pro priori, se determinavit, libertas creata.

Objicit 2. Nunquam Deus permittit ali-

quod malum, quin exinde majus bonum eliciat; ex culpa autem primi parentis non eliciisset bonum, si prædecreta fuisset Incarnatio indepen-denter a prævisione peccati.

RESPONDETUR. Cùm tertium motivum, procedat secundum prævisionem conditiona-tam futuri peccati, ex illo conditionatè prævi-so, licet pro illo signo non absolutè, sufficit ut eruerit Deus majus bonum: cùmq; peccatum absolutè futurum, à se conditionatè considera-bili, non distinguatur nisi statu, & non in ratio-ne peccati: si Deus, ex illo conditionatè prævi-so, eruit majus bonum, dicendus etiam erit cruuisse simpliciter bonum ex peccato. Dici etiam possit, eliciuisse Deum melius bonum, non quidem post suppositionem absolutè facti pec-cati, sed anticipativè adhibito remedio illi ma-lo: ex qua anticipatione crescit dignitas, sicut crescit ex eo, quod præverterit, ne sua Mater curaretur ab originali, sed præservaretur. De-nique defendi potest communis responsio: eliciuisse Deum majus bonum, quia decrevit ex suppositione peccati proximam passibilitatem Christi.

INSTANT Aldrete. Post prævisum Adæ peccatum, erat in potestate libera Christi, pati & non pati; & nihilominus non erat in potestate Christi, facere, ne Deus occasione peccati eliceret majus bonum.

RESPONDETUR. Quamvis esset in potestate Christi, pati vel non pati: & licet non sit in ejus potestate, facere, ne Deus eliciat ex pecca-to majus bonum; ut salvetur, quod defacto eli-cuerit, sufficit quod decreverit dare gratias Christo, quas prævidit fore efficaces, ut con-sentiret in passionem: ratione cuius consensus adhuc salvatur, quod Deus eliciuerit majus bonum.

Objicit 3. Positâ tali coordinatione signo-rum, sequitur aliquid Deum confusè velle.

RESPONDETUR. Universaliter velle, vel non determinando media quæ sibi non deter-minat finis, modò simul pro illo signo in parti-culari & determinatè velit illud, non est velle confusè aut per species' improprias, aut ex im-potentia, non distinctivas; sola autem talis confusio est indigna Deo, non autem æquivalens abstractio.

Objicit 4. Idem. VERBUM non assump-tis naturam Angelicam, melius autem esset il-lam assumere, nisi salus humana esset motivum.

RESPONDETUR. An melius esset naturam Angelicam assumere de hoc dubitari posset; neq; enim tot dignationes divinæ in hac assump-tione relucerent. Sed quicquid sit de hoc, per nos hoc motivum habetur salutis humani generis, ratione tertii motivi.

INSTANT. Nisi videretur. Adamus consti-tuendus caput omnium posteriorum, ita ut ipso peccante ipsi peccarent, periculum lapsus non

*1 vide-

videretur absolutè futurum; secus verò ipsa culpa Adami. Ergo non erit, cur similiter non prævideatur VERBI Incarnatio, ut absolutè futura, in remedio peccati.

R E S P O N D E T U R. Negando consequentiam: quia si prævideretur periculum lapsus posteriorum absolutum, non præviso absolutè, quod Adam sit constitutus caput, prævideretur effectus sine suo principio: cùm periculi absoluti, principium absolutum, sit absolutè constitutus, caput, Adamus; jam autem quamvis decerneretur incarnatio independenter à peccato absolutè præviso, idq; sub conditione, si homo caderet: non potest ostendi, quod esset effectus, ut ita dicam, sine suo principio; nam esset decretum conditionatum ex præviso conditionate peccato, licet non ex præviso absolutè.

Quod autem dicit, periculum lapsus totius humani generis, non potuisse prævideri, nisi prævideretur auxilium Adamo concedendum nonnisi sufficiens: & tamen tunc jam prævideri debuit peccatum, ut absolutè futurum: id etiam non convincit: nam periculum lapsus absolutè danda gratia sufficienti, jamq; tunc absolute prævidebatur peccatum; sed periculum lapsus conditionatum prævideri potuit, data etiam nonnisi conditionate gratia: hæc autem conditionata prævisio ingrediebatur motivum de Incarnatione: consequenter formati illud potuit, sine absoluta prævisione periculi lapsus. Dici etiam posset, quod periculum lapsus in particulari Adami, in quantum caput est, spectet nonnisi ad quartum signum: de cœta autem incarnationis in secundo signo.

O B J I C I T 5. Idem. Nisi universum genus humanum videretur absolutè peccatum, non oportuisset VERBUM sibi copulare naturam creatam: etenim si contingere Adamum non peccare, minus convenienter facta fuisset humiliatio & exinanitio divinitatis: quia licet unio hypostatica afferat summatum excellentiam naturæ assumptæ, tamen non decuit nisi ob causam magni momenti id fieri, & quidem cui aliter subveniri non possit: sicut nec decet ut Rex assumat habitum rustici ad illum ordinem nobilitandum; licet id decet, si regno aliter subveniri non possit.

R E S P O N D E T U R. Retorquendo argumentum: quia etiam peccante genere humano, videtur hoc esse inconveniens, quia illi aliter subveniri potuit, nempe misericordi condonatione: & sicut non decet, ut id viat redimat Rex, quod verbo facere potest: ita nec videtur convenire, ut redimat genus humanum Deus, ob absolutè prævisum etiam peccatum, cùm ei aliundè providere posset. Rursus sufficit ad hoc justificandum, quod sit decreta Incarnatio, ex prævisione futuri sub conditione peccati, quod futurum sub conditione, non potest non esse. Deinde convenientia hæc Incar-

nationis posset rejici in dignificationem Dei per actiones Theandricas, & in formalitatem capitatis.

O B J I C I T 6. Idem. Periculum labendi in peccatum, vel non labendi, non sufficiebat, ut Deus absolutè decerneret Incarnationem; cùm enim posset Deus post prævisum absolutè culpam, æque facile decernere Incarnationem; non est cur absolutam prævisionem peccati, non expectat; sicut nemo ante morbum parat medicinam, si post morbum æque habet ad manum, parare illam.

R E S P O N D E T U R. Potuisse quidem Deum nonnisi post prævisum absolutè peccatum decernere Incarnationem; sed non decrevit rationes supra allatas. Unde, & hic, qui parat medicinam, si illa simul possit habere rationem doni, rationem excellenter decorativi, non debet expectare quousq; sit ægritudo, sed illam ante prudenter parare potest, & offerre: jam autem Incarnatio, habet & rationem medicinæ, & rationem doni glorificativi, gloriæque allativi.

I N S T A T. Sialiquot, vel plures homines peccassent, sed non totum genus humanum, non fuisset facta Incarnatio, nec decreta: Ergo nec decreta est ob solum peccatum prævisum sub conditione.

R E S P O N S U M jam, negando antecedens.

O B J I C I T 7. Idem. Vel ipsum mysterium secundum se, independenter à remedio peccati, fuit motivum sufficiens Incarnationis, vel non? Si r. non est cur hoc mysterium distulisset, aut cur non est productus Christus cum dono impassibilitatis, auferendo, quando illum pati oporteret? Si non erat sufficiens, ruunt à nobis superius allata.

R E S P O N D E T U R. Fuisse hoc motivum sufficiens & totale, non per exclusionem similis, sed per exclusionem de se insufficientis; non venit tamen in ante Christus, quia pro sua libertate non decrevit id Deus, sicut nec de adventu cum impassibilitatis dono. Et sicut decretâ Incarnatione in remedium peccati absolutè prævisi, per oppositos, non venit Christus in primo, vel secundo centenario, sed pro libertate divina, adventus est dilatus: sic & in præsenti.

Punctum Difficultatis 3.

An potuit præfiniri Redemptor, ante prævisum absolutè peccatum?

Peculiariter contra hoc disputat Aldrete disp. 20. convellendo *zum* motivum supra alatum.

O B J I C I T 1. Si præfiniretur Christus ut redemptor ante peccatum absolutè prævisum, sequeretur, quod voluntas illa, per quam Deus appli-

Disputatio III.

123

applicat sincerè media ne peccet Adamus, applicaret media, ut poneretur objectum, fristrans illam voluntatem efficacem, nam defecitus ille peccati Adami & posteriorum, esset fristratio illius efficacis voluntatis Christi ut redemptoris; quælibet enim efficax intentio fristratur, dura redditur impossibilis executio, objeti intenti.

R E S P O N D E T U R. Defectus absolutus peccati Adami, esset fristratio illius efficacis voluntatis Christi ut redemptoris, si fuisset prædestinatus ut redemptor absolutè. Concedo: defectus absolutus peccati Adami, esset fristratio illius efficacis voluntatis Christi ut redemptoris, conditionè decreti. Nego: Potest autem dici sic fuisse decretum Christum. Explicatur distinctio. Dupliciter potest intelligi Christus decretus Redemptor, ut supponitur, Curatus: primò absolutè; & sic, si ante prævisum absolute peccatum fuisset decretus redemptor curatus, posset permitti in hac sententia, quod sequatur debere inducere Deum in peccatum, ne fristretur illud decretum. 2. Potest intelligi Christus decretus redemptor curatus sub conditione, si homo peccaret; quæ conditio verificatur, quamvis non peccet actu absolute, & si verificatur, potest Deus sincere adhibere media, ne illa conditio purificetur, ne sit absolute peccatum: nec per hoc fristrabitur decretum, quia manebit hinc adhuc illius objectum, nempe conditionatum peccatum, à quo curatur, si positum fuisset. Alià vià eidem difficultas fatis sub finem.

I N S T A T 1. Impossibile est Deum efficaciter velle illam redemptionem, & pariter applicare media sincerè, ne detur illa redemptio, quia intenderetur efficaciter hic finis, & applicare media, ut ponatur alter finis contradictori.

R E S P O N D E T U R. Impossibile esse, Deum efficaciter velle redemptionem curativam absolutè, & applicare media, ne sit curativus absolutè redemptor: sed potest efficaciter velle redemptionem curativam, sub conditione, & tamen applicare media, ne sit curativus absolutè redemptor; finisque contradictorius redemptoris curativi sub conditione, non est, redemptor non curativus absolutè, sed redemptor non curativus sub conditione. Addo, applicando Deus media, ne sit peccatum absolute, potest adhuc velle redemptorem curativum sub conditione.

I N S T A T 2. Nequit quis serio præbere consilium, ne ponatur medium requisitum ad finem, quem efficaciter desiderat: Deus autem confundit præcipitque, ne fiat peccatum, requisitum ad redemptionem: Ergo ante prævisionem culpa ut absolutè futuræ, non intendit efficaciter illam redemptionem.

R E S P O N D E T U R. Quod ante illam prævisionem, non intendat absolutè redemptorem

absolutum, intendat tamen redemptorem conditionatum: si autem tantum conditionatè illum vult, potest adhuc efficaciter oppositum præcipere & consulere.

I N S T A T 3. Deus plus amat parentiam peccati, quam aliquid incompossibile cum tali parentia: Ergo Deus præbens auxilium Adamo ut non peccet, plus amat parentiam peccati, quam pœnitentiam absolute loquendo.

R E S P O N D E T U R. Concedendo totum. Sed cum hoc stat, ut ante peccatum absolute prævisum, velit pœnitentiam sub conditione, si peccet: item ut velit sub conditione redemptorem.

I N S T A T 4. Deus efficaciter prætendens Christum ut redemptorem, & pœnitentiam Adamante prævisum peccatum, si daret auxilium efficax impediens peccatum, fristraretur illius intentio.

R E S P O N D E T U R. Negando fristrandam intentionem redemptoris sub conditione futuri: quia ille non attendit ad peccatum, absolute futurum. Quod autem dicit, posse, cum intentione efficaci finis, conjungi complacentiam erga finem oppositum, non tamè conjungi duas voluntates efficaces oppositas; verum est. Sed etiam hæ oppositæ voluntates non conjunguntur per nos; velle enim efficaciter quantum ex Deo, & curare ne sit absolutum peccatum, non est voluntas opposita voluntati, quæ appetit sub conditione redemptorem.

I N S T A T 5. Difficulter percipitur, quomodo Deus habere possit intentionē efficacem Christi ut redemptoris, cum voluntate inefficaci parentiæ peccati, nam illa volitio inefficax intendit frustationem prioris voluntatis.

R E S P O N D E T U R. Bene posse percipi intentionem efficacem Christi, ut redemptoris curativi sub conditione, cum voluntate inefficaci parentiæ peccati; quia hoc ipsum, quod velit sub conditione, est signum, quod nolit ipsum peccatum.

Quando autem sub finem inibi addit, quod qui vult finem, vult virtualiter ea, quæ necessaria sunt ad finis consecutionem, ad voluntatem autem finis, qui est redemptor, necessarium requisitum, est ipsum peccatum, absolute futurum; non convincit. Nam ex dictis colligitur, quod redemptor curativus sub conditione, non requirat peccatum absolute futurum; ipsum autem peccatum sub conditione futurum, requiritur quidem, sed tanquam præsuppositum à defectibili libertate, ponibile sub conditione, ex cuius præsuppositione, tum primum proceditur ad redemptorem curativum sub conditione.

O B J I C I T 2. Si Deus ante prævisam culpam, præfiniret efficaciter Christum ut Redemptorem à culpa, non poterat non velle formaliter peccatum: deberet enim velle auxilium inefficax, quia est utile ad consecutionem illius finis;

*1 2 nis;

nis: sed non est utile ad hoc, nisi interventu peccati.

R E S P O N D E T U R. Antecedens esse verum, si id faceret Deus non ex præviso & præsupposito conditionato peccato, etiam per ordinem ad volendum efficaciter redemptorem curativum sub conditione, deberetq; velle auxilium inefficax, quia est utile ad consecutionem illius finis, casu quo absolute decretus fuisse redemptor curativus, non præviso absolute peccato.

I N S T A T 1. Cognitio repræsentans bonitatem objecti ad cuius executionem moveret, non inclinat nisi ut ametur illa bonitas, quod pluribus probat: Ergo si cognitio utilitatis hujus auxilii ad finem pœnitentia mouet Deum, hoc ipso amabitur, quia est utile ad pœnitentiam: quod non stat, nisi ametur ipsum peccatum.

R E S P O N D E T U R. Concedo totum: sed nego ex vi illius decreti, quo decernitur ex præsuppositione conditionati peccati, conditionatus redemptor, debere Deum moveri in conferendo auxilio inefficaci hoc motivo, quia est utile, ut sit redemptor curativus.

I N S T A T 2. Non posse Deum intendere Christum ut redemptorem ante prævisum peccatum, quin, ex vi talis affectus in finem illum, se determinet Deus ad eligendum auxilium re ipsa inefficax.

R E S P O N D E T U R. Assumptum esse verum, si fuisse decretus absolute Redemptor curativus, ante prævisum absolute peccatum; unde consequenter conceditur, si ametur absolute auxilium, ut utile ad finem Redemptoris curativi absolute, nequibit non amari ipsum peccatum; sed nego ideo amari: Nego item, ex prædecreto sub conditione redemptore curativo sequi, quod debeat eligi auxilium inefficax, quia utile ad pœnitentiam, cum nollet Deus quantum ex illo esse curativum, sed tantum, redemptorem.

I N S T A T 3. Deus amat illud auxilium inefficax in ordine ad illum finem pœnitentia, quia re ipsa erit, quale videtur futurum si detur homini; Ergo similiter, si eligitur hoc auxilium inefficax præ efficaci, quia Deus agnoscit futurum inefficax, si detur, & ut sit conducens ad finem pœnitentia, ipsa conduitia repræsentata per illam scientiam, est quæ mouet voluntatem, & quæ formaliter amat; non verò amat ex illius intentionis, cognitio illius bonitatis.

R E S P O N D E T U R. Negando quod amet Deus auxilium inefficax ob finem pœnitentia, vult enim quantum ex illo, ne ponatur objectu pœnitentia, & licet tale sit futurum auxilium, quale videtur futurum: quia tamen non illa visio tribuit illi, quod sit tale futurum, sed libera voluntas; ideo prævisio illa non facit ut sit objectum pœnitentia, adeoque nec facit illa prævisio, intendi efficaciter absolute pœnitentiam,

etiam ante prævisionem absolutam peccati. Et licet repræsentetur Deo illa conduitia auxilii inefficacis ad pœnitentiam, potest tamen Deus dicere: Quantum ex me, nollem ut conduceret ad pœnitentiam, licet prævideam conduitur, ob usum libertatis humanæ in malum. Quodsi Deus dicit: Nollem ut conduceret ad pœnitentiam; potest non moveri illa conduitia.

O B J I C T I 3. Idem. Peccatum sub conditione futurum est forma, ratione cuius Deus eligit illud auxilium ad finem illum pœnitentia; non enim potest Deus amare auxilium potius in casu isto, in quo est inefficax, quam si esset efficax: nisi plus velit ut sit inefficax, quam ut sit efficax; hoc autem est velle ipsam inefficaciam, & consequenter ipsum peccatum.

R E S P O N D E T U R 1. Nominis formæ intelligitur hic motivum, nego autem, quod peccatum sub conditione futurum, sit motivum eligendi inefficacis auxilii; negoq; haberi fundamentum, quod plus tunc velit Deus illud auxilium esse inefficax, quam ut sit efficax: nec hoc aut supra evictum, aut hinc probatum est. *Hac prima Responso*

S U P P O N I T 1. Duplex cogitari posse decretum conditionatum. Primo, vi cuius nullus ponatur actus, sed remittatur postea ponendus: secundo, vi cuius, licet sub conditione, ponatur tamen actus.

S U P P O N I T 2. Decretum istud fuisse quidem conditionatum, defacto tamen positum. Ratio: quia ex una parte, sicut ipsa præ definitio per nos dantur, quamvis procedant non nisi ex prævisa suppositione conditionata: ita potest dari & decretum: ex altera parte, quia nisi tale decretum ponatur, non erit decretum de Incarnatione, sed potius discernibile.

S U P P O N I T 3. Unde hoc oriatur, quod supposito, quod Deus non absolute, sed sub conditione velit esse Redemptorem curativum, velit quantum ex illo, ne sit peccatum, sincereq; applicet media: quod tamen non continget, si absolute illum voluisset? Hoc imprimis exinde est, quia ipsum redemptorem curativum, quantum est illo, nollet esse curativum, sed vult non nisi ex suppositione peccati; si ergo nollet esse Redemptorem curativum, sed potius præservativum: quomodo vult quantum ex illo peccatum? & quomodo non sincerè, quantum ex illo, applicat media? Rursus quia volendo Redemptorem curativum sub conditione, displiceret sibi in illa conditione, velletque illam ipsam conditionem, non esse, quantum ex illo, quomodo ergo dicendus erit velle peccatum, vel non sincerè, quantum ex illo agere? Denique quia si Deus vellet absolute redemptorem curativum, independenter ab absolute præviso peccato, hoc ipso deberet velle peccatum, tanquam objectum illius Redemptoris curativi,

tivi, non prævisum nec præparatum ab alio; sed si velit Deus redemptorem curativum efficaciter, supposito tamen conditionato peccato, jam à defectibili libertate proviso, non erit necesse ut Deus velit, vel curer fieri peccatum; sed potest ab illo detergere: sicut deterrebat conditio nare, ne poneretur conditionatum peccatum.

INSTABIS. Reprobatio non formatur per nos etiam ex præviso conditionate peccato, ergo debet formari redemptor curativus.

RESPONDE TUR. Quia quamvis etiam possit tal reprobatione salvaretur & libertas peccandi, & voluntas sincerè salvandi, ipsum tamen quod vellet Deus objectum, esset parum conforme misericordia ejus, esset enim objectum illius passiva reprobatio, quod est malum: jam autem objectum illius actus, volo esse redemptorem curativum si homo peccaverit, est objectum conforme misericordi divino cordi, misericordia autem superexaltat judicium. *Sed ad objectionem*

RESPONDERI potest 2. Quando Deus sincerè applicat media, applicat ut possit frustrari objectum illius voluntatis, volentis sub conditione redemptorem curativum, depositente id libertate humana, sed non applicat ut frustratur actus: agit enim hoc cum prævisione quod non sit frustrandus, quod sufficit ad efficacem voluntatem; potestq; applicare media, ut possit non dari redemptor curativus, cum prævisione quod sit dandus: Sicut potest aliquis dare consilium, ut possit non fieri objectum efficaciter desideratum: modò sciat tamen futurum. Concedo quidem, quod si daret auxilium efficac ne peccet Adamus, impediret actu ille finis; sed non impeditur, quamvis det auxilium ut possit non peccare Adamus; quod autem non det auxilium efficac cum possit dare, rejiciendum in illud Pauli, *O altitudo*. Potest etiam percipi, quomodo Deus habere possit intentionem efficacem Christi ut Redemptoris, habendo inefficacem voluntatem parentiam peccati; quia vult illum efficaciter, non nisi ex suppositione facti peccati sub conditione. Et quia ipsam conditionem non vult, licet inefficaciter, ideo habet inefficacem voluntatem parentiam peccati; nec habet ita efficacem voluntatem redemptoris curativum, ut quantum ex illo, nollet potius esse curativum, sed tantum redemptorem præservativum; potestq; tali prædestinatione Christi posita, velle Deus auxilium inefficac, non motivo utilitatis ad illum finem quantum ex illo, sed potest velle, prævidendo, quod cum illo non sit actu operatus, potestq; hanc repræsentatam rationem motivam refellere, quantum ad suum velle, licet sciat conjungendam illi securitatem peccati. Negoque quod eo ipso debuit se determinare Deus ad dandum auxilium, quia est inefficac; nego item quod ex hac intentione eligat medium, quod est auxilium inefficac:

nego quod amet auxilium inefficac ex intentione, quia inefficac & conducens ad finem, qui est redemptor curativus. Dico ulterius quod Deus auxilium illud, etiam ex suppositione talis prædefinitionis, velit esse efficac, quantum ex illo, licet sciat non fore efficac; per quod salvatur, quod teneat adhuc prior intentio prævoliti redemptoris curativi.

Post hæc omnia, totum hunc tractatum, posset aliquis hæc viā defendere. Quod, quamvis non appareat clarè ex autoritate sacra, an Christus sit decretus independenter à præviso absolute peccato, quod tamē decerni potuerit; ad eum planè modum, quo in materia de Sacramentis defenditur, quamvis non appareat quod Sacra menta defacto causent physicè gratiam, quod tamen causare possint.

QUÆSTIO II.

De motivo decernenda Incarnationis, quod est: Meritum Christi.

Causam meritoriam revoco ad disputatio nem de decreto Incarnationis, quia meritum concurrit in suo genere ad decretum, estque causa motiva illius; hinc præsens quæstio inquirit, quid possint merita ad decernendam Incarnationem? Porro quibus posset tribui ratio merendi decretum Incarnationis, sunt: Christus ipse, Beatissima, sancti Patres, & Antecessores Christi.

Quod attinet ad meritum Christi de duobus potissimum procedere potest difficultas: 1. an fibi unionem meruerit? 2. an meruerit ut eligeretur hæc in individuo Beatissima in Matrem illius? A quo posteriori incipiendo, consentiunt non pauci, excepto Lorca, quod Christus id meruerit. Sed unum in hoc puncto, difficile est; quia scilicet, antequam præsupponatur Christus meruisse ut hæc sua foret Mater, jam in ante præsupponebatur habuisse Matrem; idque ideo, quia merita posteriora sunt existentiæ, jam autem habere Matrem, prius fuit existentiæ Christi: Ergo per merita quæ sunt posteriora, & Matre, & existentiæ Christi, non poterat id mereri Christus. Quod autem habere Matrem, sit prius existentiæ Christi. Ratio est; quia principia existentiæ Christi, præsupponuntur existentiæ Christi priora, omnis enim causa præsupponitur suo esse & prior: Ergo & principia existentiæ Christi, præsupponuntur priora, existentiæ Christi; Mater autem, est principium existentiæ Christi, ut potè veri Filii sui. Refert Lugo disp. 8. Sect. 5. varias de hoc sententias & explicaciones, quas etiam attingit Amicus disp. 26. Sect. 10. & uterque illas refellit. Vide eosdem. De eadem materia sit

*1 3 DIFFI-

DIFFICULTAS I.

Quomodo Christus meruerit Beatissime
Maternitatem?

EXPLICATI. Lugo hanc difficultatem **Sect.** 7. scilicet Christum prævisum esse tempore Passionis cum suo merito, saltem cum aliquo actu efficaci, acceptante ex se mortem à Patre injunctionem, si à Judæis inferatur; & per hoc meruisse gratiam progenitoribus & Virgini, & forsitan existentiam ipsius Virginis. Postea Virgo Beatissima & SS. Patres prævidentur mereri, ut fierent Christi progenitores. Non enim repugnat, id quod est causa, esse postea pro alio tempore effectum, respectu ejusdem; dummodo non detur mutua dependentia pro eodem instanti. Sic v. g. habitus charitatis, qui in primo instanti pendet ab actu dilectionis saltem moraliter, in secundo potest concurrere ad conservandum actum, juxta communem sententiam: Ad hoc ultius salvandum, quomodo nec medietate erat causa sui ipsius Christus ex eo, quia erat causa meritoria huic Matris: docet idem Lugo, quod pro tempore Passionis non habuerit Christus dependentiam etiam mediata à Virgine, nec ab ejus influxu; non enim conservabat Deus tunc eam humanitatem, eò quod fuisset antea producta, vel concepta in utero Virginis, sed independenter ab ejus conceptione; immo verisimile est conservationem illam pro tempore, fuisse ultra leges naturæ. Plura argumenta contra hanc sententiam adducit & solvit **idem Lugo.** *Nibilominus h.e.c ejus Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Quia ad punctum difficultatis non respondet. Quæro enim: An, quando prævidebatur Christus Beatissimæ properens dignitatem Maternitatis, vel in ante supponebatur habuisse Matrem, vel non? Si supponebatur: Ergo per illa merita, utpote consequentia existentiam prævisam Matris, non potuit illi mereri Maternitatem. Si autem non supponebatur habuisse Matrem: quomodo poterat supponi existens sine Matre, cum nullus effectus, & nullum principiatum supponatur ante suum principium? hoc autem punctum difficultatis esse patet existis quæ urget idem Lugo. *disp. 8. Sect. 5. num. 2.*

NON SATISFACIT 2. Quia, quod dicit primò, decretum esse Christum ut existentem, & conservatum per influxum physicum à Deo, ipso independenter ab omni generatione vel nutritione præterita, posteaque illis meritis meruisse Maternitatem Beatissimæ, & dedisse illi gratiam, etiam pro sua parte, merendi: & ut is, qui erat prævisus vir, vi meritorum illorum, prius esset puer, & paulatim adolesceret; id, inquam, patitur suas difficultates, quas inexplicas reliquit. Nam imprimis videtur hoc esse

arbitrariè dictum, quod prius prævisus sit vir, adeoque potens mereri Maternitatem, & postea puer. Rursus hæc doctrina videtur, non procedere constanter, & eidem principio innixa: nam si queratur ex Lugone, quibus meritis meruit crucifixioribus gratiam Christus? Respondet, meruit meritis infantiae & virilis ætatis: jamque pro ista parte meriti, prius prævideri debuit Christus puer & adolescentis, quam in pœnis moralibus constitutus, & ad eas perpatendas miraculose conservatus; si autem quæras, quomodo maternitatem meruerit? dicit prævisum esse prius Christum in tormentis positum, & ad ea perpetienda miraculose conservatum.

NON SATISFACIT 3. Quia, ut idem, quod est causa respectu unius instantis, possit postea esse effectus respectu ejusdem, convellit doctrinam de distinctione reali causa & effectus, ad quam servandam negat Lugo posse Christum etiam divinitus se reproducere in Eucharistia. Rursus illa instantia de conservatione actus charitatis, ab habitu, quem saltem moraliter producit, facile negari potest.

EXPLICATI potest 2. Fundamento accepto ab Amico, quæ explicatio tali discursu proponitur. Substantia, in aliquo priori signo rationis, potest concipi independenter à quibuscumque cum quibus necessariò non connectitur, quantumvis pro statu existentiae necessariò aliquod illorum determinatè habitur sit: ut suppono ex dictis supra. Quodsi potest id dici de quacunque substantia: poterit eodem jure concipere in aliquo rationis signo, Deus substantiam Christi, camque decernere, independenter à quibuscumque non necessariò connexis: cum autem dependentia ab hac matre, non sit quid necessariò connexum cum substantia v. g. Christi: fit, ut substantia Christi decerni possit sine hac determinatè Matre. Quodautem dependentia ab hac Matre, non sit quid necessariò connexum cum substantia Christi, ratio est: quia id tantum est necessariò connexum cum aliqua substantia vel entitate, quo mutato non potest esse entitas & substantia eadem physice; neque enim pro præsenti statu quæstionis plus intelligitur, per ly necessariò connexum: cum autem eadem entitatè substantia possit esse, & non ab hac Matre; fit, ut connexio cum Matre, non sit necessaria necessitate, de qua in præsenti: posse autem esse entitatem eandem sine connexione cum hac Matre, probant imprimis ea, quæ dicta sunt in physicis de individuatione effectuum, à causis solo numero distinctis, procedentium; deinde, quia sine ullo concursu creato, poterat Deus, se solo, creare humanitatem Christi, hanc numero: Ergo, si absolute hæc numero entitas, non dependet à concursu Matris, nec dependebit à concursu hujus

R
T
zia
TO
13

hujus Matris. Porro si poterat & videri & decerni hæc substantia Christi, sine influxu Matris, & sine determinatione ad hanc Matrem; poterat etiam videri merens, consequenter poterat & applicare sua merita, ut hæc sibi in Matrem daretur; poteratque ulterius & ipsi Matri dare gratiam, quæ sibi mereretur, suo modo, maternitatem. Itaq; pro illo instanti, poterat præsupponi sine Matre, ut dictum est, nec antecedebat Mater merita illius, si non antecedebat Mater merita illius, poterat illi mereri maternitatem, defacto; meruisse ratio est; quia si meritus est Abraham obedientiâ suâ, ut esset progenitor Christi, secundum illud Gen. 22. *Et benedixerunt in semine tuo omnes gentes terræ, quia obediisti voci mea.* Meruitq; id Abrahæ ipse Christus; multò magis id de Beatissima dicendum. Quod ipsis ulterius in hoc principio fundatur, quia omne speciale donum, indubie habet Mater Dei, per merita Christi.

DICES 1. Ante visam substantiam Christi, & decretam secundum se, pro aliquo signo rationis, vel videbantur saltem sub disjunctione plures Matres, vel non? si videbantur quæro, an videbantur sub conditione meritorum Christi vel non? si non videbantur sub conditione meritorum Christi: Ergo etiam defacto, non est facta Mater, vi meritorum; nec enim quicquam est pro statu absolute, quod non fuerit pro statu conditionato, quod si videbantur eligenda, sub conditione meritorum Christi: Ergo Christus antequam fuisse, prævidebatur meritus; si quidem meritus videbatur maternitatem illis, sub disjunctione, quæ ante ipsius existentiam prævidebantur. Siautem non videbantur etiam sub disjunctione: ergo neque ante decretum de unione hypostatica cum hac natura, videbantur sub conditione plures naturæ, cum quibus per difficultia unio posset.

RESPONDE TUR. Huic difficultati duplice via. Imprimis, nego etiam sub disjunctione prævideti debuisse matres plures Christi, ante decretam substantiam Incarnationis Christi; quævis prævideti debuerint plures ante electionem hujus Matris. Quod non debuerint prævideti plures matres ante substantiam Incarnationis decretam, ratio ex dictis peti debet; quia ea, cum quibus res non dicit necessariam connexionem, etiam sub disjunctione, prævideti ante determinationem, non est necesse: quia scilicet nullum fundamentum est id afferendi, & frustra ac sine necessitate multiplicarentur necessarij prævidenda; jam autem cum matribus, proles, non dicit necessariam connexionem: quia eadem est entitas, sine concursu illarum. Prævideritam debuerint plures matres, ante electionem hujus matris; quia electione, non adstricta a medio, tempore sit inter plura. Quod autem ante decretam substantiam Incarnationis, prævideti debuerint plures naturæ humanæ sub

disjunctione: fundatur imprimis, quia ante substantiam Incarnationis decretam, facta erat electio: quæ quando fit inter plura sub disjunctione, illorum plurium cognitionem requirit: alias esset volitio hujus potius unius ex pluribus, non cognoscendo plures. Rursum, ideo, ante decretam incarnationem, prævideti debuerunt plures naturæ humanæ sub disjunctione, cum quibus unio perfici potuit; quia ea saltem sub disjunctione prævideti debent, quorum disjunctionem & varietatem, sequitur alietas entitatis, rei decernenda; cùm ergo alia numero foret Incarnationis, si alia numero fuisse natura: prævideti debuit sub disjunctione natura; cùm autem non alia foret natura humana, sive hæc, sive alia mater concurreisset: nec fuisse alia natura, si creata fuisse, & alia, si esset per concursum generativum producta: fit, ut neque ille concursus, neque pluralitas matrum sub disjunctione, prævideti debuerit.

2. VIA Respondendi eidem difficultati est. Quia scilicet, ante decretam substantiam Incarnationis, prævisæ sint plures matres sub disjunctione, sed non sunt prævisæ, ut futuræ sub conditione meritorum Christi.

INSTABIS 1. Ergo postea Christus accepit in præmium hoc, quod habere potuit sine merito; quia accepit Matrem, quam dicimus, quod sibi meruerit, cùm potuerit illam habere, sine suo merito.

RESPONDE TUR. Non esse absurdum, ut id possit habere rationem præmii, quod ex liberalitate Dei, haberi potuit. Non enim dubium est, magnum esse præmium bonorum actuum, augmentum gratia & meritum glorie, quamvis utrumque hoc ex liberalitate Dei, habere possumus; cùm ergo aliquam istorum matrum ex liberalitate Dei habere potuerit, potuit in præmium meriti accipere eandem, & quasi titulo quodam obligatorio. In humanis item, potest bene mereri famulus centum per annum, quæ centum, potuisse habere ex liberalitate Domini. Tunc autem, non potest cadere in præmium meriti, res alias habenda, quando ad eam habendam, iustitialis, vel quasi iustitialis, habetur titulus.

INSTABIS 2. Urgendo argumentum factum. Ergo si sub disjunctione prævisæ matres, prævidebantur futuræ, & non ex meritis Christi; sequitur, quod etiam defacto non sit Mater Dei Beatissima, ex meritis Christi.

RESPONDE TUR. Negando sequelam. Quia pro posteriori signo, pro quo supponebatur de creta Incarnationis, facta determinatione unius ex illis matribus, quæ sub disjunctione prævidebantur futuræ, simul facta est determinatio, ut foret ex meritis Christi; priusque præcessit pro posteriori signo hæc conditionata: Hæc mater, si erit, erit ex meritis Christi; licet hæc conditionata non fuerit impleta, ante decretam substantiam

tiam Incarnationis. Quod si præcessit in posteriori signo illa conditionata, non poterit ostendi quidquam, quod sit in statu absoluto, & non fuerit in conditionato.

DICES 2. Non poterat hic Christus prævideri sine hac materia, hanc autem materiam habere non poterat, sine hac Matre. Rursus non poterat prævideri hic Christus, sine hac organisatione, hæc autem organisatio, non poterat esse, sine hac matre.

RESPONDETUR. Potuisse fieri divinâ ordinatione, ut hæc in individuo materia, quæ est decisa ex sanguine purissimo Virginis, formanda in carnem Christi, fuerit sub forma aliud numero matris. Potuit item fieri, ut hæc numero materia, nonnisi immediate à Deo producetur. Organisatio, si sumatur pro termino, poterat esse hæc eadem, & non ab hac matre; quæ organisatio, per nos procedit ab hac anima, in quantum, sic vel ita, terminante materiam; poteratque supplèsse Deus seipso, vel alia mater, conditionem illam debitæ organisatio- nis. Ad unionem quod attinet, in nostris principiis difficultatem non habet, quia hæc stat formaliter in hac anima & hoc corpore, prout hæc, in actu secundo anima, & hoc, in actu secundo corpus est, ut dictum in physicis; modus autem ille, quem requirimus, non potest mutare substantiali unitatem Christi, cum sit accidentalis determinatio.

DICES 3. Si præsupponebatur in ante de creta Christi substantia, & prævidebatur existens Christus, ante decretam Matrem, quomodo verè erit Mater?

RESPONDETUR. Hanc difficultatem in omnium principiis solvi debere. In nostris principiis dici potest. Ad hoc ut dicatur nasci aliquis, non plus requiritur, quam pro statu physico, concurrit matrem, concurru matri debito; ut autem prævideatur esse mater, sufficit ut prævideatur concursura, concursu debito matri, & quia concurrere potest ad entitatem, prius se prævisam, eò quod quæ prævisa, in statu physico non est, pro quo peragitur generatio, fit, ut verè concurrendo ad illam, verè sit Mater Dei.

EXPLICARI potest 3. Merita Christi, quibus mereri potuit maternitatem Beatissimæ, considerari possunt, vel prout completa, adeoque sequentia ex vi omnium signorum; vel pos- sunt considerari, prout sunt merita prævisa in aliquo signo, inadæquatè & incompletè accep- to. Merita Christi inadæquatè, & secundum nonnisi aliqua signa rationis & decreti accepta, priora sunt ipsa Beatissimæ. Quod ipsum ulte- rius sic explicatur. Ly Meritum tripliciter ferme sumi potest. Primo Meritum potest sumi, pro applicatione & transfusione quadam excellentiæ, à primario excellenti; & sic v. g. Filius magni Ducis exercituum, meretur gratiam re-

gis, quia moraliter, Patris excellentia, applicatur & transfunditur in illum, à Patre. Secundo. Meritum accipi potest pro dignitate volentis aliquid: & sic v. g. cùm significat Rex aliquid optare, meretur ut illi satisfiat, propter dignitatem volentis Regis. Tertiò Meritum accipitur pro positione actionis laudabilis, per ordinem ad habendum hoc præmium: & sic famulus obsequiis suis meretur stipendium à Domino: & preces amici signaque benevolentia, merentur id, quod petit amicus. In triplici hac acceptione habebat Christus merita, quibus præstare potuit, ut hæc sibi in Matrem daretur; nempe titulo Capitis, quo, in illam influens, poterat dona tanto muneri paria influere: quod meritum appellari potest, Influxus excellentiæ, ab excellenti primario. Rursus mereri potuit sola voluntate, dignificata dignitate increata, volens hanc habere Matrem; quæ voluntas est etiam meritum quoddam, hoc est, dignitas volentis. Habiuit item meritum, offerendo alias actiones independentes à passibiliitate carnis: & hæc merita habebant antecedentiam ante decretum de hac Matre. Ad salvandum autem quod etiam morte suâ id meruerit Christus, recurre ad superius dicta, quod id meruerit acceptatione mortis conditionatæ. Alia autem merita Christi sunt, prout completa & prout sequentia omnia signa rationis & decreti; & sic posteriora fuerunt, electione Matri Dei, quod fuerint posteriora ratio est: quia postquam decreta est Incarnatio hujus Personæ, conveniens erat decerni maximè connexa cum hac Incarnatione, & quæ sunt magis & propius connexa, per prius decerni; quia autem Mater est magis connexa, quam prævisio peccati Angelorum vel Adami, vel carnis passibilitas, decerni debuit Mater ante hæc omnia. Quomodo autem, ex vi etiam illorum meritorum consequentium, electa sit in Matrem Dei; variè id explanari potest. Imprimis, quia Filius Dei, tribus illis titulis merens hanc Matrem, de quibus supra, mereri etiam illam potuit acceptatione mortis, quæ etiam est independens ab hac Matre, illaque potest esse prior; cùm mori potuerit Christus, & non natus ex Matre, quod si mereri potuit acceptatione mortis, vi illius, mereri potuit etiam actuali per- pessione mortis, eò, quod illa actualis perpessio mortis, vim meriti habeat, ex vi acceptationis, habetque rationem ejusdem actus moraliter: quæ acceptatio, quæ talis, poterat prævideri ante electionem Matri. Explanari idem rursus potest, qui scilicet per subseqentia merita mereri potuerit electionem Matri Christus: quia poterat dicere Christus: Volo hæc, quæ offero pro mea Matre eligenda, ultimo completi illis, quæ in posteriori signo offeram.

DICES ex Amico. Eadem merita, quæ fuerunt causa electionis Virginis in genitricem, fuerunt etiam causa redemptionis ejusdem; sed merita

Disputatio III.

129

merita quæ fuerunt causa electionis Virginis, ut electrix Christi, non fuerunt à Christo ut à Filio Virginis: Ergo nec merita quæ fuerunt causa redemptionis Virginis, fuerunt à Christo ut à Filio Virginis.

RESPONDE TUR. Merita, quæ fuerunt causa electionis Virginis, si completem sumantur quoad omnia decreta & rationis signa, non fuerunt à Filio Virginis. Nego. Si sumantur incompletè. Concedo, distincto que consequenti. Nego consequentiam. Porro de redemptione & de meritis Christi loquimur, prout exercitatis sunt, adeoque prout habet rationem Redemptoris in carne passibili; quantumvis illa merita, prout applicabilia erant ratione alicujus signi & decreti inadäquati, non habuerint formalitatem meriti Filii Virginis. Sed de hoc etiam infra redibit sermo.

DIFFICULTAS II.

An Christus potuerit mereri unionem operibus antecedentibus?

PRÆMITTO 1. *Certum esse, quod omnem meritum debet habere rationem antecedentis, antea rem præmeritam: consequenter & merita Christi, si promeruerunt unionem hypostaticam, debuerunt habere rationem antecedentia ante unionem.* Ratio: quia merita, sunt quasi motivum & causa præmissi, in genere causæ moralis; omnis autem causa, habet rationem antecedentia, ante suum causatum.

PRÆMITTO 2. *Merita Christi spectari posse, vel tanquam antecedentia unionem, vel tanquam subsequentia eandem; idq; vel antecedentia tempore, vel antecedentia nonnisi natura.* Quod Christus non potuerit mereri Incarnationem meritis antecedentibus tempore, certum est: nam ipsa natura humana Christi, non præexistit, prius tempore, ante unionem hypostaticam; ita ergo restat de meritis antecedentibus natura.

PRÆMITTO 3. *Difficultatem esse de meritis antecedentibus natura unionem, que simul essent cum instanti reali unionis, an inquam per talia merita mereri potuerit, licet non sit meritus? quod enim non sit meritus de facto, sensus habet communis Theologorum, fundatus in Aug. lib. de Corrett. & Gratia, c. II. Ille homo, inquit, nata Verbo Patri coetero in unione Personæ assumpti, Filius Dei Unigenitus esset, unde meruit? hinc locus ille Apocal. *Dignus est Agnus accipere divinitatem, explicatur non de unione hypostatica, sed de manifestatione divinitatis.* Et quidem vim meriti, de possibili, meritis istis antecedentibus, quæ potius concomitantia appellant alii, tribuit Amicus D. 26. scđt. 7. citatq; pro se Cajet. Vim autem merendi de possibili unionem hypostaticam, per merita nonnisi subsequentia, tribuit iisdem meritis Suar. disp. 10. scđt. 14. sed*

cum distinctione; ut censeat, non potuisse Christum mereri primam suam ad unionem hypostaticam prædestinationem: potuisse tamen mereri illius executionem, consentit in sua Idea Petrus à S. Joseph. lib. 2. c. 14. de Christo. Pensanda sunt argumenta utriusque partis.

Punctum Difficultatis I.

Argumenta Partis Negative.

Q UOD non possit mereri Christus unionem per merita concomitantia, velut alii dicunt, antecedentia.

1. FUNDAMENTUM est. Quia, pro illo priori, humanitas nondum est subsistens, subsistens autem est conditio prærequisita ad operandum: Actiones enim sunt suppositorum.

RESPONDE TUR. Subsistens esse conditionem, sed non talem, quæ non positæ, etiam divinitus non possit fieri actio. Deinde, in sensu reali, jam tunc est subsistens humanitas Christi, per subsistens Verbi.

2. FUNDAMENTUM est Vasq. Quia illud meritum debuit esse ex gratia, utpote supernaturale: non potuit autem esse ex gratia habituali, quia hæc pro illo priori, constitueret Christum Filium adoptivum; nec item ex auxilio actuali præcedente: quia nullum opus potuit esse in Christo, quod non haberet infinitum valorem; ergo non habuit principium operandi a liud ante unionem. Hæc Lugo ex Vasquez.

RESPONDE TUR. Potuerunt illa merita proficisci ex gratia habituali, quæ non denominasset Christum adoptivum, quia pro illo priori jam esset unio hypostatica realiter, inferens titulum Filii naturalis. Posset etiam proficisci illud meritum à gratia actuali, habereque infinitum valorem: quia jam pro illo instanti reali, esset natura operans, terminata per Personam VERBI, infinitè dignificantem, nihilominus illud meritum, prout in priori natura spectatum, & prout præscindens ab unione, pro illo instanti reali non haberet nisi meritum finitum; sicut & modo, actiones Christi, prout præscindunt à dignificatione orta ex Persona, habent valorem nonnisi finitum. Addit Lugo. Si contritio in principiis Vasq. præcedit infusionem gratiæ, & tamen oritur ab ipsa gratia; cur non posset operatio Christi præcedere unionem, & tamen oriens à gratia unionis?

3. FUNDAMENTUM est ex Lugo. Anima rationalis, juxta diversos modos essendi, quos potest habere, in corpore, vel extra corpus, habet etiam diversum valde modum operandi; nam dum est in corpore, quia habet modum essendi magis materialis, & quasi materialisatur ab ipso corpore, sit, ut pro eo statu operari non possit, nisi cum aliqua dependentia à corpore; ita ut nec

ut nec ipsos actus v. g. intellectus exercere possit, sinè phantasia, per quod, quasi sapiunt materiam; dum verò est extra corpus, sicut habet alium modum essendi, sic & operandi multò perfectiorem; & sicut anima rationalis in primò instanti suæ productionis, licet prius naturā existat, quam uniuersit corpori, tamen pro illo priori non potest operari, alioqui posset cognoscere seipsum, sine specie impressa, sicut Angelus; debetque exspectare unionem cum corpore, per quam accipiat determinatum modum essendi, ad quem consequantur tales vel tales operaciones; ita & natura humana Christi, pro illo priori non potest operari, quia nondum habet determinatum modum essendi, quia neque determinatam Personam. Addit Lugo, si natura posset existere sine subsistencia naturaliter, hoc ipso operaretur perfectius, quia haberet modum essendi magis simplicem & independentem.

RESPONDE TUR. Cùm h̄c inquiratur implicantia, & eam non afferat Lugo, hoc ipso non convincit fundamentum. Nam imprimis non implicat contradictionem, ut anima pro priori unionis ad corpus, saltem divinitus agat: ergo si ita se habet humanitas Christi, ac illa anima, poterit etiam divinitus agere & mereri, & cur non etiam unionem hypostaticam? quòd autem se non intelligat anima, proficiscitur inde; quia pro illo priori natura, verè jam realiter, est unita anima corpori, utpote producta ad exigentiam ultimarum dispositionum, atque adeò ut forma informans, non autem assistens; consequenter jam unita corpori, & quod sequitur, in operando dependens ab eodem, constitutaque in statu, in quo se non potest ita intelligere, ut se intelligit Angelus. Illud quod afflumit, perfectius operaturam naturam, si sine subsistencia operaretur, non convincit; nam nec in Deo si supponeretur carere subsistencia, deberet ex eo perfectior esse ejus operatio, hoc ipso enim careret nunc subsistentiis.

4. FUNDAMENTUM Pontii disp. 38. Theolog. num. 37. Non poterat Christus habere alia opera meritoria, quæ non dependent ab existentia humanitatis ipsius; sed existentia humanitatis ipsius, necessariò pendebat ab unione hypostaticæ, sicut enim forma accidentalis educita, habet esse, mediante unione ad subiectum. ita & humanitas Christi, habet esse, mediante unionem ad VERBUM; & in hoc consistit dependentia humanitatis à VERBO.

RESPONDE TUR. Negando demonstrari, quòd existentia ipsius humanitatis, necessariò pendeat ab unione hypostatica, cùm possit hæc ipsa esse existentia, sine hac dependentia; non posset autem esse hæc, si illi esset essentialis ista dependentia. Forma educita aliter se habet: quia ipsa educio, formalisatur per exigentiam, ut ab hac dependenter potentia seu subiecto,

producatur: quam similem exigentiam, non dicit humanitas ad VERBUM; aliàs non posset existere, nisi exigendo ut sibi uniuersit Verbum.

5. FUNDAMENTUM est ex istis, quæ afferit Suar. disp. 10. Sect. 3. Nulla Persona Angelica vel humana, potest suam prædestinationem ad gloriam mereri: Ergo nec Christus potuit mereri prædestinationem ad unionem hanc, quæ est quid excellentius præ gloria; & quia, sicut in cæteris prædestinatione est ratio omnis boni supernaturalis, à quo meritum proficiscitur: ita, & in Christi anima & humanitate, à prædestinatione ad unionem omnia proficiscuntur.

RESPONDE TUR. Quidquid sit de antecedente, cuius robur tandem resolvitur in hoc axioma: Principium meriti non cadit sub meritum, quam propositionem Petrus à S. Joseph dicit esse veram nonnisi de lege ordinaria, consequenter negari posset antecedens; eò quòd non implicet principium meriti, cadere sub meritum. Sed pro præsenti, disparitas affertur; quia quòd prædestinationem non possit aliquis mereri, ratio est: quia sine prædestinatione, quæ trahit collationem, mediorum supernaturalium, non posset haberis principium illorum, elicitivum; jam autem sine unione hypostatica, natura humana haberet principium meritorum illorum elicitivum, nempe gratiam habitualem, quam non implicat independenter ab unione hypostatica, conferri humanitati assumptæ. Fieri autem potest, ut aliquis possit majus, & non possit minus, si cætera non sint paria. Unde homo potest generare hominem, non potest generare elephantum. Sic etiam non potest quisquam mereri suam prædestinationem, quæ est minus quid, unione hypostaticæ. Ad alia quæ afferit Suar. solvenda.

NOTO 1. Quamvis defacto data sit gratia Christo intuitu unionis, adeoque illà supposita non implicat tamen dari candem non illo intuitu; nec apparet implicantia, cur, cum tali gratia, humanitas unionem mereri non potuerit?

NOTO 2. Si quis non admitteret mutuam prioritatem, tueri se posset, quòd nec detur inter Incarnationem & merita; imprimis, quia procederent illa merita à gratia, non intuitu Incarnationis data: Deinde, quòd opera essent causa Incarnationis, Incarnationem autem, non esset causa illorum operum per se, sed sola gratia.

NOTO 3. Dici posse, illa opera fore infiniti valoris; ita tamen, ut non sub formalitate infiniti valoris, accepti à Persona, mererentur, sed sub formalitate elicitorum à gratia; diceretque aliquis, principium meriti elicitivum non cadere sub meritum, cadere autem posse principium dignificativum; eò quòd nulla sit in hoc implicantia.

ADDO, ad alia solvenda, quòd non alia quidem merita Christi prævidere potuerit Deus, quam quæ extitura erant; sed non est necesse, ut codem

R
T
Zia
TO
ID

Disputatio III.

131

codem modo prævideret illa, saltem in aliquo signo, quo modo extitura erant; poterant enim, ut dictum supra, inadæquatè prævideri, consequenter poterant prævideri, ut dignificata non nullà gratia. Unde etiam operatio Christi complete & adæquatè sumpta, idque in decreto completere & adæquatè sumpto, importat subsistētiam VERBI; sed non operatio inadæquatè accepta, & per ordinem ad inadæquatum decreatum, & licet de cœta operatione, necesse sit decernere & principium illius etiam medium, si sit necessariò & indispensabiliter requisitum; sicut non requiritur subsistētia; unde etiam illa opera, secundum quod profecta non nullà natura elevata per gratiam, & secundum quod dignificata à VERBO, essent quidem eadem materialiter, sed non eadem formaliter.

DICES. Si posset decerni & prævider in natura temperatura sine subsistētia, id ideo esset, quia non necessariò penderet in operando ab hac determinata subsistētia: Ergo etiam poterit decerni natura operatura, sine ullo principio operandi, & actione; quia etiam natura, non penderet ab hoc determinato principio operativo, & actione.

RESPONDETUR. Negando causalem; non enim ideo præcise id fit, quia non necessariò penderet operatio ab hac determinata subsistētia; sed quia simpliciter potest esse operatio, & non dependere à subsistētia. Quanquam, quo sensu concederet aliquis antecedens, codem concederet consequens.

Punctum Difficultatis 2.

Argumenta Partis affirmantis.

1. ARGUMENTUM objicit sibi Suarez tale. Quanvis absoluta præscientia meriti, in talihumanitate, non antecesserit electionem eisdem, tamen præscientia conditionata antecessit; præscivit enim Deus, quod, si assumeret humanitatem, in illa, futura erant magna merita.

RESPONDET in suis principiis Suarez. Sed in ordine ad intentum dici potest, etiam præscientia conditionata meritorum dignificatorum, jam dignitate increatè, non præcessit electionem conditionatam ad unionem: quia conditionatè prævideri debuissent, sine conditionata dignificatione per VERBUM, atque adeo sine titulo condignitatis ad merendam unionem hypostaticam. Si autem non præcessit præscientia conditionata illorum meritorum; ergo erant quid posterius unionem; si posterius, ergo non poterunt mereri jam se priorem unionem.

2. ARGUMENTUM objicit sibi tale. Potuit humanitas Christi prædestinari prius ad gloriam & gloriam, & in illa sic prædestinata potuerunt prævideri merita, propter quæ, ad unionem hypostaticam prædestinaretur.

RESPONDETUR. Hæc merita non fore nisi de congruo, non enim forent dignificata dignitate divinæ; consequenter nec induissent rationem condigni meriti.

3. ARGUMENTUM est, Amici. Quod de congruo possit humanitas mereri unionem. Quia scilicet Deus, aeterno suo decreto, prius ratione potuit velle efficaciter hanc humanitatem, cum iis gratiæ auxiliis, cum quibus præviderat illam sub quavis subsistētia, sub conditione, bene operaturam; ergo in præmium illorum operum, poterat hujusmodi unionem decernere.

RESPONDETUR. Argumentum ut proponeatur non concludit; quia, in præmium meritorum conditionatorum, non datur quidquam absolutum.

4. ARGUMENTUM est à pari.

1. PARITAS. Poterat per nos Christus mereri electionem suæ Matris, etiam per merita subsequentia decretum, de electione Matris: quia poterat mereri per merita ultimè completa morte Christi, quæ mors posterior erat, electione Matris; ergo etiam poterat sibi mereri unionem, per merita sequentia unionem.

RESPONDETUR. Imprimis, tenendo quod Christus sit meritus meritis, licet non morte, electionem hujus matris: non erit jam difficultas; sed tenendo, quod etiam morte id meruerit, recurri debet, ut dictum supra in simili, ad acceptancem mortis, quæ prior fuit electione Virginis, & independens ab eadem; consequenter, in hoc merito, non ostendetur quidquam, quod cauferetur ab aliquo posteriori. In præsenti autem præcessit unio hypostatica dignificans merita Christi: consequenter, si tribueretur illius actionibus vis merendi eandem unionem, hoc ipso ponetur, quod prius, cauferetur ab aliquo posteriori.

Ruris, titulus Redemptoris præservativi præcessit signo electionem Matris: qui redemptor præservativus, etiam mortem suam conditionatè obtulit; si obtulit, cum ipsa mors conditionata compleatur sui esse absoluò, etiam illa merita, hoc sensu complebuntur, absoluò morte; nec jam ostendetur, quod aliquid prius, cauferetur, à posteriori: cum illa conditionata mortis oblatio, præcedat electionem Virginis, hocq; nonnisi sensu compleetur absoluò morte, quæ est quid posterius Virgine, quia conditionata implentur absoluò.

Jam autem quia non potest ostendi, quod conditionata prævisio meriti, condigne merentis unionem hypostaticam, & tamè præcedens eandem, debeat compleri absoluò merito: ideo non potest dici, quod illis sit meritus, tanquam completis, merito absoluò. Quod autem non præcesserit conditionatum meritum de condigno, probatum in responsione ad 1. Posset quis dicere, quod id meritus sit Christus Matri, sed non morte; possetque se tueri, quod etiam in Bulla Alexandri VII. præcitatæ, ubi agnoscitur Beatisimam

tissimam præservatam esse ab Originali, nihil habetur de morte Christi. Nam verba Pontificis sunt. *Intuitu, inquit meritorum IESV Christi, ejus Filii, humani generis Redemptoris, a macula peccati Originalis præservatam immunem.* Ubi nihil loquitur Papa de morte Christi; sed hoc videretur esse derogatio dignitati Virginis, non participantis ex thesauro præcipuo, mortis & Passionis illius. Deinde cum Pontifex dicat id factum esse intuitu meritorum Filii, jam debuit id proficiere ex meritis, post prædecrem, quod illa esset mater, quia scilicet illa merita, sunt a Filio Virginis, dicere autem, quod sunt a Filio Virginis materialiter, seu qui postea erat decernendus Filius, videtur, quod non simpliciter acciperentur verba Papæ, in Bulla sua dogmati-santis. Posset item quis dicere, aliud esse, loqui de electione in matrem, & aliud de præservatione ab originali: illud, posset dicere factum ex meritis, indeperde *“is a morte & matre, non tamen hoc posterius: possent enim signa rationis legitimè formari, quibus, decreta substantia maternitatis, remitteret, decernendum de titulo immaculatae Conceptionis, ad posterius signum, scilicet jam sequens mortem absolutè prævisum: & ita respondens negaret majorem supra assumptam ab Amico: quod eadem merita, quæ fuerunt causa electionis, fuerint causa redēptionis.* Addo, hanc difficultatem etiam aliis solvendam esse, nam Christus est Redemptor Angelorum præservativus, idque suā morte, & quomodo morte, siquidem decretum de illis servandis in gratia, præcessit absolutam prævisionem mortis?

2. PARITAS. Angeli meruerunt gratiam habitualē per actus, solum naturā priores, ipsa gratia. Ergo idem potuit Christus, per ordinem ad unionem hypostaticam.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia pro illo priori antecedentia, intelligitur jam principium elicitum & elevatum, adeoque dignificativum, conditum a gratia habituali, nempe auxilium supernaturale; jam autem in præsenti, pro illo priori antecessionis ad unionem hypostaticam, non intelligitur quidquam dignificativum, dignitate proportionata ad præmium, quod est unio hypostatica. Deinde hoc sensu conceditur, ut sint merita non nisi naturā priora; quod scilicet, eodem instanti, sint, gratia habitualis & meritum; non autem quod gratia, quæ est posterior naturā, eliciat illa merita, & dignificet.

3. PARITAS. Potest conferri merces in spem futuri pretii. Ergo & unio hypostatica, potest offerri in spem meritorum Christi.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia in casu antecedentis, intelligitur dignitas mercis ad præmium. Nec ipso pretio, stat illius dignitas; jam autem non potest, ante unionem hypo-

staticam, intelligi dignitas meriti, ipsaque unio, dat meritis præmium.

4. PARITAS. Modus causandi in causa meritoria, est similis valde modo causandi, causa finalis; & ideo, quemadmodum finis, in apprehensione præexistens, causat sui ipsius executionem, ita & causa meritoria præexistens, poterit mereri executionem sui principii.

RESPONDETUR. Quando finis causat, habet jam aliquid proprium, sui constitutivum in ratione finis, nempe bonitatem, sui gratiā appetibilem, quæ antecedit sui executionem; jam autem illa merita, pro illo priori, non habent dignificativum proportionatum ad præmium; & si illud dignificativum intelligeretur, hoc ipso jam intelligeretur habitum, quod primè habere deberet.

5. PARITAS. Potest rex militi dare arma, sciens, bene ipsis usurum, ita ut ipsa arma, sint præmium meritorum.

RESPONDETUR. Quia intelligitur antecedens fortitudo militis, dignificativa illius meriti, ideo concedi potest antecedens; non potest autem pro illo priori, intelligi dignificativum, per ordinem ad illud præmium; nec accipit in præmium miles suum robur, quo dignificat illud meritum: acciperet autem in præmium Christus, id, quod dignificat illius meritum.

5. ARGUMENTUM. Potuit Deus liberaliter, & omnino gratuitè decernere, dare Christounionem hypostaticam, propter merita, ab eadem ipsa unione, participantia valorem.

RESPONDETUR. Potuisse Deum decerne-re liberaliter unionem hypostaticam, sed non ita, ut illi liberali decreto, forent pro commoti-vo ipsa merita, unione jam hypostatica dignifi-cata: quia hoc ipso, prius, cauferetur a posteriori. Concedo quidem quod ordinē intentionis prævideri possint prius merita Christi, præ ordine executionis; quia tamen, in ipso ordine intentionis, jam intelligeretur simul unio hypo-statica, pro illo ordine intentionis, conseq-uerter, jam se non posset habere per modum præ-mii, cū præmium debeat habere, rationem posterioris.

INSTABIS 1. Per nos, & liberaliter, & titu-lo meritorum, movetur Deus ad prædestinatio-nem formandam; ergo & ad decretum unionis potest moveri, & suā liberalitate, & intuitu me-ritorum Theandricorum.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia pro illo signo, pro quo intelliguntur merita, nondum intelligitur factum decretum prædestinativum; & si intelligeretur, jam non essent illa merita motivum illius decreti; jam autem pro illo signo, pro quo intelliguntur merita Theandrica, intelligitur jam unio hypostatica; ergo non potest esse præmium, quod debet ha-bere rationem posterioris. In idem recidet, quod illa merita non sint effectus prædestina-tionis:

Disputatio III.

133

tionis; consequenter, si moveant ad prædestinationem, effectus non erit causa suæ causæ; jam autem merita Theandrica sunt effectus, suo modo, unionis hypostaticæ: ideoq; si unionem cauferent, causaretur prius, ab aliquo posteriori, ad eoque causa, à suo effectu.

INSTABIS 2. Justi merentur absolutè gratiam habitualem & gloriam, licet gratia & gloria, sint præfinitæ ante prævisionem meritorum; quia præfiniuntur, ut conferenda in ordine executionis, propter merita: Ergo poterit dici & unio hypostatica, decreta, intuitu meritorum Theandricorum.

RESPONDETUR. Casum antecedentis verum esse: quia, in quo signo intelligitur liberalitas, tanquam motivum prædestinationis, non dum intelligitur prædestinationis, sed se habet per modum posterioris: si se habet per modum posterioris, nihil sequitur absurdum, ut ipsa gratia & gloria cadat sub merito; jam autem cùm intelliguntur illa merita significata, unionis hypostatica, hoc ipso jam intelligitur unio; si intelligitur, jam non potest habere rationem præmium, quia nec rationem posterioris. Rursus, quando decernitur liberaliter gloria, non decernitur dependenter ab actibus visionis ponendis, cùd quòd hoc ipso intelligeretur ejus antecedentia, cuius deberet intelligi sequela; ita nec potest decerni unio hypostatica, dependenter a meritis Theandricis, quæ sunt posteriora illis.

INSTABIS 3. Etiam hoc decretum unionis, factum est, ut respiciat unionem, tanquam dandam propter merita.

RESPONDETUR. Negando illud sic potuisti reformari.

6. ARGUMENTUM est. Saltem potuit Christus, mereri excessum hujus unionis, præ illa; quia potuit Deus decernere humanitatè Christi, cum hac vel illa unio hypostatica indeterminata; & Christo sic præfinito, potuerunt videri merita, ex quibus prævisis, potuit velle hanc potius unionem. Pertractat hoc punctum Aldrete disp. 27. & affirmat Secl. 4.

RESPONDETUR. Vi unionis hypostaticæ, potuisse mereri Christum, ut sibi, per posteriori, daretur in præmium excessiva aliqua unio, neq; enim tunc, deberet causari prius, à posteriori; non tamen potuit mereri primam unionem, ex dictis. Sed quia hæc merita, erant merita nunquam ponenda, non poterant movere efficaciter, ad dandam præsentem unionem: quod applica, etiam inferius dicendis.

INSTABIS 1. Aldrete. Principium merens, quod est formaliter elicivum meriti, jam intelligeretur determinatum, & simul merita præfinita; ergo illis potuit moveri Deus, ad confendam unionem de se meliorem.

RESPONDETUR. Concedo totum. Sed nego, moveri potuisse ad conferendam unionem primam.

INSTABIS 2. In ipsa unione distinguendum est per rationem, quid cadat sub præmio, & quid detur gratis? hoc enim fit etiam in humanis, dum commutantur dignitates.

RESPONDETUR. Hæc duo distinguuntur posse; sed nego etiam hoc distincto, quod possit cadere sub merito condignum, prima unio hypostatica.

INSTABIS 3. Id, quod significat opus, non debet realiter distinguiri ab ipso præmio.

RESPONDETUR. Hoc concessum, negatur, quod opus non debeat semper habere prioritatem, respectu præmii; quam prioritatè non habet, si primam unionem, ut dictum, mereretur.

INSTABIS 4. Potest distinguiri in gratia, quod se habet per modum formæ significantis opus ad præmium; ergo idem dicendum de commutatione unionis hypostaticæ in meliore.

RESPONDETUR. Concedo totum; sed nego, quod prima unio unquam cadat sub merito.

INSTABIS 5. Si merito videatur infallibiliter eliciendum, sive detur hoc principium, sive aliud, poterit, qui recepturus est præmium, pacisci cum remunerante, ut sibi detur hoc melius principium.

RESPONDETUR. Potest pacisci, ut sibi detur pro post, non autem primò; propter dicta.

7. ARGUMENTUM. Cùm merita Christi sint infiniti valoris, & non possint sufficienter remunerari per præmia subsequentia, ideo extenderem debent suam activitatem ad præmium, de quo hic.

RESPONDETUR. Non posse id fieri, quia causaretur à posteriori id, quod prius est; hoc autem repugnat.

Punctum Difficultatis 3.

Quid tenendum?

ASSERO 1. Opera elicita à natura per vires gratiae, propriæ naturæ ante unionem, nihilominus in instanti reali unionis, si sumantur prout sunt à parte rei, habent conditatem indeterminatam ad aliquam unionem hypostaticam.

RATIO. Quia adæquatè sumpta significantur in re dignitate VERBI, respectu autem meritorum significatorum dignitate VERBI, non est excedens præmium, aliqua unio hypostatica, ut dictum supra.

ASSERO 2. Eadem opera sic sumpta, habent quidem dignitatem coæquationis, ad unionem hypostaticam propriam & primam, sed non habent rationem meriti. Partire dignitatem coæquationis à formalitate meriti, coæquatio, stat in æquali dignitate: formalitas autem meriti, stat in conditione actionis laudabilis, natæ habere collationem præmii, sui intuitu.

I. Pars Asserti

PROBATUR. Quia scilicet dignitas illius

* m

actio-

actionis, habet eandem dignitatem, quam unio hypostatica; ergo habet & qualitatem dignitatis.

II. Pars, in qua in praesenti difficultas.

PROBATOR. Tum, quia pro illo priori, & es-
set intelligibilis dignitas oriunda à Persona Verbi, utpote tribuens rationem meriti de condi-
gno ad unionem hypostaticam: quia dignifica-
bilitas, ut supponitur, non potest haberi, nisi ab
aliquo increato; & non esset intelligibilis: quia
si esset pro illo priori intelligibilis significatio
orta à Persona VERBI, & haberent antecedentia
merita ad illam unionem, utpote causa il-
lius moralis; & non haberent antecedentiam: quia jam, pro illo priori, intelligeretur similitas
unionis. Tum, quia si merita antecedenter tempore,
non haberent rationem meriti de condi-
gno ad unionem hypostaticam; ergo etiam si
sumantur priora intelligibilitate præ unione,
non sunt intelligibilia tanquam merita de con-
digno. Tum quia & essem illa merita de condi-
gno, ut supponitur: & non essem: quia in antecedentia ad dignitatem, non sunt digna, es-
sem enim digna sine forma dignitatis; sed, pro
illo priori naturæ, haberent antecedentiam ad
dignitatem: quia haberent antecedentiam ad
unionem hypostaticam, quæ est illorum digni-
tas. Addo, implicat non præcessisse id, quod
præcessit: sed si deberet vi meritorum subse-
quentium decerni Incarnatio, debuisset id non
præcedere, quod præcessit: Ergo id implicat.
Minor probatur. Si vi meritorum subse-
quentium decerni posset Incarnatio, ante illa merita
non debuisset præcessisse decretum, utpote quid
sequens illa merita; & tamen præcessit de-
cretum, quia præcessit unio dignificans illa merita,
ad eoque & decretum circa illam.

Cæterum merita illa accepta non secundum conditatem ab unione hypostatica derivata, sed merè acceptam ex gratia, possunt esse merita de congruo, unionis VERBI. Quia non est ratio, cur Deus tot gratias conferre non posset creaturæ, cum quibus se congruè disponat ad unionem hypostaticam, accedente præcipue pacto, de illa danda in præmium; quod pactum non implicat.

DICES 1. Nullum haberi fundamentum sic exaltandi merita, significata præcisè per dignitatem gratiæ.

RESPONDE TUR. Haberi fundamentum in principio negativo. Non implicat; & in principio: quia est multa dignitas thesauri gratiarum.

DICES 2. Ergo non erit fundamentum, cur defacto Christus sic non sit meritus unionem.

RESPONDE TUR. Quia ex una parte non præcessit gratia unionem hypostaticam; & ex altera parte, quia omnis gratia, data Christo, in-
tuuit unionis hypostaticæ, non ergo illam præ-
cessit; quod requiritur ad meritum.

DICES 3. Merita naturalia non possunt mereri gratiam supernaturalem, etiam de con-

gruo: Ergo nec supernatura, unionem hy-
postaticam.

RESPONDE TUR. Disparitatem esse, quia antecedens docet Fides contra Pelagium; quod de consequenti non habetur. Rursus, quia gra-
tia, per Augustinum, non esset gratia, si naturæ deberetur; quod non sequitur in casu conse-
quentis. Et quamvis, in ratione entis & ordinis,
non magis distent, meritum supernaturale & u-
nio hypostatica, quæ natura & gratia, in ratio-
ne tamen præmialis, ex dictis, magis distant.

ASSERO 3. Merita prout non significata unio-
ne hypostatica, non sunt merita condigna ad unionem hypostaticam.

RATIO: Quia meritorum condititas ad unionem hypostaticam, non appetat, quod la-
liunde accipi possit, quam ab aliquo increato.

DICES. Merita creata merentur de condi-
gno visionem beatam, ergo & unionem hypo-
staticam.

RESPONDE TUR. Disparitas est, quia magis est, habere in præmium Deum substantialiter ingredientem aliquod compositum, quam esse Deum objectum aetatis intuitivi, si cætera adiungantur.

DIFFICULTAS III.

*An Christus meruerit unionem per opera
subsequentia?*

ASSERO 1. Per merita subsequentia, etiam pro-
ut non significata à Persona VERBI, poterat Christus
mereri unionem hypostaticam de congruo.

RATIO: Quia ex una parte tale meritum non implicat, ex alia, significatio illius, haberi potuisse à gratia.

ASSERO 2. Opera Christi subsequentia, po-
tuerunt habere veram rationem meriti de condigno,
respectu conservandæ unionis, v.g. Opera Christi
primæ horæ elicita, poterant habere vimme-
rendi, ut conservetur unio hypostatica per æ-
ternitatem.

RATIO: Quia opera subsequentia possunt mereri aliam unionem, imo & primam alteri; ergo possunt mereri & conservationem suæ unionis. Deinde, si quid obstat, quominus mereri possent illa opera conservationem illius unionis, id ideo esset, quia præsupponerent unionem; sed hoc non obest, quia non præsupponerent unionem prout conservatam, sed prout antecedentem. Deniq; non implicat fieri cum Christo pactum, ut detur illi in præmium conservatio unionis, & ut, ex vi illorum operum prævisorum, decernatur conservatio.

DICES. Illa unio, prout antecedens opera subsequentia, est causa operum subsequentium, & opera subsequentia essent causa conservandæ illius unionis: ergo illa unio antecedens est causa sui ipsius conservandæ.

RESPON-

Disputatio III.

135

RESPONDETUR. Non esse absurdum, ut idem sit causa moralis sua conservationis, quia iam tunc conservans physicum, esset distinctum ab ipsis illis meritis, causatis ab illa unione, & impetrantibus illam conservationem.

ASSERO 3. Non constare, quod conservatio unionis data sit, in premium meritorum Christi.

RATIO: Quianec Patres, nec scriptura de hoc loquitur.

QUÆSTIO III.

De Motivo Incarnationis, quod sunt Merita Beatissime, & Sanctorum Patrum.

Quod attinet ad Meritum Beatissime.

ASSERO 1. Non potuisse Beatissimam merendam condigno substantiam Incarnationis.

RATIO: quia est summa impropositio cuiuscumque meriti creati, ad tantum præmium.

ASSERO 2. Non implicat contradictionem, ut incondigno, mereretur sibi Maternitatem.

RATIO 1. Ascerti, quia si implicaret ne id mereretur, implicaret ideo, quia hoc ipso deberet mereri substantiam Incarnationis; sed id non sequitur: quia, sub eo non nisi respectu, merendo Beatissima ut sit Mater Dei, mereretur substantiam Incarnationis, si in ante, & ex vi aliis motivationibus prædecreta jam fuisse substantia Incarnationis: sed est prædecreta; Ergo.

RATIO 2. Quia Maternitas Dei, vel physique vel moraliter accepta, non excedit vim meriti etiam condigni creati; quia, esse Filium Dei adoptivum, est quid maius præcise, quam esse physique Matrem Dei; idque innuit Christus, qui eos qui faciunt voluntatem Patris, appellat Patres & matres: & Augustinus; *Majus est, inquit, contingere Deum mente, quam in ventre; sed mereri, esse Filii Dei adoptivi, v. g. per gloriam, vel per augmentum gratiae, idque de condigno, competit merito creato.* ergo & esse maternitatis physique. Quod vero non excedat moraliter maternitas condignitatem meriti creati, Ratio est: quia independenter à maternitate, poterat tantum vel aequaliter gratiam habere Virgo Beatissima, qualis est necessaria ad promerendam gratiam maternitatis annexam.

RATIO 3. Quia id non implicat.

ASSERO 3. Non improbatum est, quod defacto meruit sibi Maternitatem Beatissima.

RATIO 1. Autoritatis. Habet id Antiphona Ecclesia; *Quia quem meristi portare.* Et Oratio. Deus qui gloriose Virginis corpus & animam, ne dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, &c. Hieronymus: *Tantæ, inquit, Puritatis MARIA existit, ut mereretur effici Mater Filii Dei.* Et Greg. in lib. 1. Reg. c. 1. *An non inquit, Mons sublimis MARIA, que ut ad conceptionem aeterni VERBI peringeret, meritorum verticem, supra omnes choros, usque ad solum Deitatis evexit.* Qui modi lo-

quendinon significant solam dignationem Dei gratuitam, quæ etiam vocari solet gratia & meritum, quo sensu sumitur in Oratione Ecclesiæ de S. Anna, quæ dicitur meruisse, esse mater Genitricis Domini; sed significant simpliciter actiones, quæ id merentur. Rursum, sensus illius Orationis de S. An procedit de gratia parvandi, ne foret sterilis. Quanquam si etiam illi concesseris prærogativam meriti, ut esset mater Virginis, convinci non poteris, immo simpliciter verba Orationis accipies: nec id tribuendum aliis, quia illis id non tribuit Ecclesia. Concessio autem quod id meruerit Beatissima, concedi debet, quod conligè meruerit; quia meritum simpliciter dictum, supponit pro principali, principale autem in meritis, est meritum condignum.

RATIO 2. Quia non est ita certum, quod, præter gratiam & gloriam, non possimus nobis quidquam mereri supernaturaliter de condigno, quod si aliquid aliud: cur non & Maternitatem Beatissima?

RATIO 3. Quia si Beatissima non meruisset de condigno maternitatem, id ideo esset, vel quia non supponeretur habuisse gratiam, vel quia omnes gratiæ illi datae sint, intuitu maternitatis Dei; sed utrumque hoc non probat intentum. Non primum: quia antequam supponeretur electa in matrem Dei, supponebatur jam Christus, caput influens in membra, supponebatur Christus mortem acceptasse, & cætera similia; cur ergo vi illorum meritorum, non potuisset prævideri operatura? Non etiam secundum: quia quamvis aliquæ gratiæ datae sint Beatissimæ intuitu maternitatis, non est tamen necessarii omnes; cur ergo defacto, ratione illarum aliquarum gratiarum, non potuisset & operari, & prævideri opera? Quod autem Christus non habuerit illas gratias, nisi intuitu Incarnationis, habuerit autem Beatissima, referri debet in signa rationis, & decreti, supra assignata; quia scilicet Beatissima, ante suam maternitatem, potuit prævideri, habens gratiam ex alio principio, quam ex maternitate, nempe vi capitatis, & vi decreta quoad substantiam Incarnationis, quam sequitur acceptatio mortis, & cætera similia. Jam autem antequam Christus decretus est caput influens, adeoque, ante decreta Incarnationis, in nullo priori signo cum gratia prævideri potuit defacto. Deinde, cum Sancti doceant, Beatissimam meruisse maternitatem, hoc ipso docent, præcessisse merita ante maternitatem: consequenter, præcessisse principium merendi, ante maternitatem: adeoque, illa principia non esse data, ex subsequenti, decreta jam maternitatis; quod tamen non docent de Christo.

Quod ad Sanctos Patres attinet.

ASSERO 1. Eos non potuisse mereri de condigno substantiam Incarnationis.

* m 2 RATIO

RATIO est. Maxima impropositio tanti mysterii, cum quocunque merito crearo.

ASSERO 2. *Poruississe illos mereri de congruo substantiam Incarnationis.*

RATIO est: Quia id non implicat; præcipue autem, cum potuerint habere gratiam, independenter à meritis Christi, & elicitas ex hac gratia operationes in hunc finem offerre, quo casu, non erit ratio, cur de congruo id mereri non potuerint?

ASSERO 3. *Defacto non meruisse illos de congruo substantiam Incarnationis.*

RATIO est: Quia omnes, quæ Sanctis Parentibus datae erant gratiæ, intuitu Incarnationis datae sunt; ergo iam supponebatur Incarnatio, ante illorum merita congrua.

ASSERO 4. *Aliquos ex illis, ut David, Abraham, meritos fuisse circumstantiam Incarnationis, quod ex his Parentibus Christus nascetur.*

RATIO, Authoritas Scripturæ ex Gen. 27. 2. Reg. 2. 1. Paralip. 22.

ASSERO 5. *Plures ex ipsis meruerunt Incarnationis circumstantiam, quæ est, Acceleratio. Non quod citius facta quam primò Deus decreverit;*

sed quod non decrevisset tam citò, nisi prævidisset preces illorum.

RATIO asserti est authoritas scripturæ, ubi Dan. 9. Hebdomades dicuntur abbreviatæ.

DICES. Merita Christi non poterant dari, nisi cum hac duratione; ergo cum sint prævisa merita Christi, ante Patrum merita, ulti potest causa meritorum, quæ conveniebant Parentibus: prævisa sunt cum hac duratione; ergo determinatio de hac duratione præcessit illorum merita: ergo ulti, tempus Incarnationis non cedebat sub rationem meriti Patrum.

RESPONDEtur. Pro aliquo signo rationis, non est necesse prævideri omnia identificata realiter; nam ubicatio, ut diximus in physicis, identificatur realiter entitati, nec tamen fuit necesse, in primo decretri signo, statim decerni de omnibus ubicationibus Christi: esse item hujus filium, identificatur entitati Fili, nec tamen erat necesse prævideri in primo decretri signo, cuius esset futurus Filius Christus; ita ergo nec erat necesse prævideri illa merita, cum hac duratione. Confule alios fusiūs ista trahentes.

DISPUTATIO IV.

De ipsa Incarnatione.

Trastante de ipsa Incarnatione secundum se, tria potissimum expendi possunt. *Primo*, quid sit Incarnatio, accepta, secundum quod dicit unionem Personæ divinæ, cum natura humana? *Secundo*, quid sit Incarnatio, secundum quod dicit, terminum illum cui assumere convenit, nempe secundam Personam? *Tertio*, *Quid defacto sit unitum isti Personæ, seu quid assumptum?*

QUÆSTIO I.

De Incarnatione prout dicit unionem.

IN Christo duplex unio est. *Primo*, unio corporis & animæ rationalis: deinde unio naturæ humanae, cum Persona VERBI. Distinctas esse has uniones, probat imprimis distinctio extremorum unibilium; unio autem sequitur naturam unibilium. *Quod etiam à posteriori probatur*: quia facta est separatio inter animam & corpus, adeoque disunio, in triduo mortis; cum tamen unio hypostatica soluta non fuerit; secundum illud Damasceni, *VERBUM, quod semel assumpsit, nunquam dimisit*. De priori unione hinc non agetur, quia idem de illa dicendum, quod

de unione in homine. De hac altera hinc disceptabitur.

DIFFICULTAS I.

Quid unio Hypostatica?

Totum hæc questio manca esset, non praesuppositis istis, quæ in simili dicta in Philosophia; magis propria hujus loci hinc attingentur.

DICENDUM est 1. *Unionem hypostaticam salvare non posse, sine aliqua entitate modali.*

PROBatur principio in materia de distinctionibus stabilito. Impossibile est, transire ab uno contradictorio ad aliud, sine sufficienti mutatione, ergo & à non esse terminati Personæ divinæ, ad esse terminati eadem, impossibile est transire sine sufficienti mutatione; sed nulla alia sufficiens ostendetur, nisi ponatur entitas modalis: ergo. Subsumpti antecedens probatur solè inquisitione, quæ sit illa mutatio: defendeturque hoc antecedens mox dicendis. Et secundum hanc conclusionem convenimus cum Modalistis.

DICENDUM 2. *Illa Modalitas, non habebit rationem dispositionis formaliter, sed connotati determinativi, ut VERBUM personaliter naturam hanc huma-*

Disputatio IV.

137

humanae & natura humana, hoc, ut terminetur ab
hac Persona. Quod non debeat habere ratio-
nem dispositionis.

PROBATOR 1. Quibusq; dispositioni-
bus positis, potest nequum sequi unio, & tamen
illa determinatione positâ, debet sequi unio:
quia hoc ipso non esset determinatio; ergo illa
modalitas non habet rationem dispositionis.
Antecedens probatur. Quia, positâ aliqua for-
ma, potest Deus omnia illa impedire, quæ sunt
secundarii effectus, retento solo primario; non
est autem alius primarius effectus illarum dis-
positionum, nisi disponere, vel unioni aptare subje-
ctum: cum effectus formalis dicat formam, sub-
jectum aptum, & unionem eorundem; ex quo
non sequitur, nisi merum disponere ad unio-
nem, non autem ipsum esse unitum.

PROBATOR 2. Quia quæcunq; aliæ mani-
feste dispositiones, sunt tales, ut illis positis, pos-
sunt impediri, ad quod fit dispositio, ut indu-
cens videbit. Ergo idem dicendum esset de hac
Modalitate, si foret per modum dispositionis.

PROBATOR 3. Quia definitio dispositionis,
non est definitio unionis; quæ autem in Physi-
cis non habent in re eandem definitionem, pos-
sunt inter se separari: nisi adsit ratio ordinis es-
sentialis, qualis est in nostra determinatione;
dispositio autem quæ talis, si diceret ordinem es-
sentiali, ad uniri, hoc ipso extraheretur à con-
ditione dispositionis. Habebit autem se illa mo-
dalitas, per modum determinationis: quia o-
mnis modalitas, definitivè, est determinatio en-
titativa, hocque ipso intelligi debet sequi unio,
quia, hoc ipso, determinatio illa non esset deter-
minatio; adhuc enim maneret indeterminatio
ad uniti.

RESPONDEBIS 1. Positis ultimis dispositio-
nibus, potest non sequi unio per nos, deberet er-
go etiam non sequi, positâ illâ determinatione.

CONTRA: quia effectus formalis, qui est
ultimo disponere, adhuc totus salvaretur, non
positâ unione: salvaretur inquam, quia in ratio-
ne dispositionis, non requiretur jam ulterior;
non salvaretur autem ratio determinationis, si
ad nihil determinaret; ad nihil autem determi-
naret, si maneret indifferentia ad uniti, & licet
determinationis, quæ est quid physicum, & u-
nionis, sit alia definitio, cætera tamen non sunt
paria; quia scilicet ipsa definitio determinatio-
nis non salvaretur, si relinquatur indifferentia
ad uniti.

RESPONDEBIS 2. Adhuc illa dispositio mo-
daliter determinatio, sequi ergo illam debe-
bit unio.

CONTRA: Concedo quidem, quod deter-
minabit, sequeturque illam necessariò unio: sed
non sub titulo dispositioris.

RESPONDEBIS 3. Quidquid ad totum ali-
quod requiritur, est vel dispositio, vel extrema
componentia, aut principia.

CONTRA: Quia hæc modalitas potest veni-
re nomine principiū formalis; vel certè neganda
erit major: extremumque aliud assignabitur,
nempe ratio determinationis ad uniri.

DICENDUM est 3. Unionem hypotheticam for-
maliter, non aliud esse, quam naturam humanam,
prout habet rationem terminata & suppositata actu
à VERBO, & VERBVM prout habet rationem termi-
nantis actu, & exercitium sue suppositivitatis. Et
secundum hanc conclusionem, convenimus
cum Nominalibus.

PROBATOR 4. Quia, si nihil obsit, dicta Pa-
trum & Conciliorum impliciter sunt accipien-
da: Patres autem & Concilia, nunquam istius
entitatis mediae, ad faciendum, ut natura huma-
na substat substantiâ VERBI, meminerunt;
sed id semper rejiciebant, nonnisi in Naturam
assumptam, & Personam assumptam.

RESPONDEBIS. Non meminerunt etiam
illius modalitatis determinativæ.

CONTRA. Non meminerunt quidem, sed il-
lam debere dari, argumentum positum evincet.

PROBATOR 2. Quia unio corporis & ani-
mæ, ut dictum alibi, non est ulla entitas inter-
media; ergo nec unio hypothistica. Conseguen-
tia probatur ab Athanasio; *Sicut, anima rationa-
lis & corpus, unus est homo: ita Deus & homo unus
est Christus.* Et deinde, videtur hoc consequen-
tius dici, ad connotata, alias defensa.

PROBATOR 3. argumento negativo. Sicut
non sunt multiplicanda entia sine necessitate,
sic nec rationes formales ut quo, sunt multipli-
candæ sine necessitate; sed positâ modali enti-
tate, nonnisi pro connotato, & posito, quod hæc
natura sit hujus suppositi in actu secundo, & hoc
suppositum sit suppositum hujus naturæ in actu
secundo, sufficienter esse formale suppositatio-
nis intelligetur: ergo in hac ratione sola consti-
tui debet.

DIFFICULTAS II.

*De Responsionibus & Fundamentis Op-
positorum.*

Quoad responsiones attinet, illæ ad hoc
maximè attendent, ut ostendant sufficien-
tem mutationem independentem ab entitate
modali. Proponentur autem tam ea, quæ in
impressis habentur, quam ea quæ à pluribus no-
stræ Provinciæ Professoribus, aut inventa, aut
usurpata sunt.

Punctum Difficultatis 1.

Recensentur aliquæ Responsiones.

RESPONDENT 1. Nominales, & concedunt,
* m 3 ad de-

ad denominationem intrinsecam, requiri mutationem intrinsecam: concedunt, denominationem uniti, inter humanitatem & Verbum, esse adaequatè intrinsecam: concedunt, in natura humana fuisse mutationem intrinsecam: concedunt, necessariam fuisse formam, vel quasi formam novam, per quam fieret illa mutatio: & his omnibus concessis, negant, quod VERBUM non sit forma, vel quasi forma, ratione cuius, vera est denominatio, quod humanitas unita sit VERBO; ipsa enim increata VERBI Personalitas, est ratio formalis, per quam, humanitas, de non subsistere actu, transit ad subsistere actu.

CONTRA. Quero, quare natura humana transit, de potentia subsistendi Personalitate divinâ, ad actu terminantis: respondes, haberi id ratione Personalitatis divinæ: quero, per quid transit ipsa Personalitas, à non esse actu terminantis, ad esse actu terminantis: respondes, mutatione factâ in naturâ: quero ulterius, potest esse Persona VERBI & humanitas, & non esse illa mutatio; per quid ergo transitur, ad illam mutationem, & quid est illa mutatio?

RESPONDENT 2. Nominales. Quod illa mutatio sit aliquid præter illa duo, prout aliquid, non est nihil; non tamen est aliquid, quod sit idem, quod ens per se, & habens quidditatem propriam & existentiam, quæ per se possit terminare actionem agentis; nec est primum seipso Ens, sed modus essendi. Unio autem hypostatica est revera aliquid à parte rei; est enim nova denominatio humanitatis, secundum quam humanitas, existit differenter à seipso, utpote jam habens determinationem ad terminari Personalitatem divinam; qui modus essendi procul dubio est aliquid; quis enim dubitet, num sit aliquid, id, quod est, duo subsistere indivisi in eadem hypostasi divina.

CONTRA. Potest esse entitas naturæ, & entitas Personæ divinæ, & non esse id, quod est, naturam humanam habere in divinum subsistere cum VERBO, per quid ergo transit, ad habere in divinum subsistere? Concedo, quod hæc suppositatio non sit nihil: Concedo, quod unio sit modus essendi; sed querere restat, per quid transatur ad istum modum essendi? cùm iste modus essendi, nullam novam entitatem importet. Et sicut ad modum essendi, qui est relatio, transitur præsupposita aliquâ mutatione, seu ratione fundandi, ostende quidnam sit simile in præsenti. Reditq; argumentum. Potest esse natura humana, & subsistens VERBI, & non esse illud aliquid, prout opponitur nihilo; per quid transitur ad illud aliquid oppositum nihilo?

RESPONDENT 3. Nominales. Necessariam omnino esse hanc determinationem, quæ autem illa sit, jam explicant, & dicunt, ly, *Per quid*,

significare tria genera causarum: scilicet, per quid determinetur adivinæ, Per quid formaliter, & Per quid materialiter. Quoad *primum*, adivinæ determinatur à principio activo, ejusq; actione: estq; omnino necessarie ponere hujusmodi actionem: alioquin non ponetur hinc effectus in humanitate, qui est, illam subsistere divinæ. Et ratio est: quia sicut agens est primum principiū, unde motus, ita actio est primus actus, à quo incipit motus. Unde mirum non est, quod VERBUM & humanitas, potuerint simul existere, sine unione hypostatica: si nimis Deus (utiliter potuit) non exercuisse vim activam, suspendissetque illam actionem, quæ necessaria fuit ad hunc effectum, qui est subsistere actu in VERBO. Quia vero hæc determinatio est extrinseca, jam aliam intrinsecam assignant, dicuntque duplē esse intrinsecam determinationem, per quam Natura ad esse terminata, & Persona ad esse terminantis, transit; una quidem determinatio, est quasi in genere cause formalis, per ipsammet subsistentiam; altera in genere cause materialis; & hæc habetur ab ipsa humilitate. Quando itaque queritur, per quid determinatur formaliter humanitas, ut subsistat in VERBO? respondet, determinatur formaliter per actu hypostaticum, ipsa vero Persona divina per nihil aliud formaliter determinatur, in ordine adhuc effectum, qui est subsistere, quia & omnes alia formæ & actus, cùm sint actus, & ipsum, Quo aliud est formaliter, non indigent alio actu, & alio. Quo. Dicunt autem, hanc responsionem à se allatam, circa determinationem humanitatis & VERBI, esse scientificam, primam, & necessariam. Cùm enim juxta Philos. 2. Posterior. c. 7. omnis quæstio perat causam & medium; & si est scientifica, petit causam primam & necessariam, id est, quæ posita non potest non poni effectus, quæ sublatâ non potest non tolli, ex 2. Physicor. tex. 20. & 38. proinde, & hæc quæstio, per quid humanitas actu uniat VERBO? causam querit; eamq; primam & necessariam. Argumenta autem opposita querunt causam causæ, querunt enim causam formalem causæ formalis, cuius nulla jam alia causa assignari potest; vitiosèque assignatur, sive ponatur aliquid modale, sive reale, quod ipsum reprehendit Philosopha 2. de Animate x. 7. Sicut enim materiæ, non est alia causa materialis, sic nec formæ alia causa formalis; alioquin in quolibet essent due formæ, & due materiæ; in dō innumeræ: cùm etiam de secunda causa querri possit, per quid causet formaliter vel materialiter? & sic in infinitum; vel si dicatur causare per se & immediatè: cur etiam prima id non faciet? Quodsi dicas, recursum debere fieri ad causam alias generis, hoc jam in præsenti afferetur. Quando igitur queritur, per quid e. g. anima est unita actu corpori? respon-

respondeatur, quia agens eam univit, ipsa anima exerceente actum secundum formam, & materia exerceente actum secundum materiam, ut fiat tonum & homo. Nec aliter Aristoteles ipse respondit: nam 8. Metaph. t. 8. *Quae hujus causa est, inquit, ut quod potentia est, actus sit, in quibus est generatio est, prater illud quod fecit? nulla est alia causa, ut actus sphaera sit, quae potentia sphaera sit.* Et t. 17. *Quare nulla alia causa est, nisi si quod fuit, tanquam ex potentia in actu movens.* Quod autem de unione dicitur, idem de actuabilitate humanitatis dici debet. Quare, inquit, & nos, quando ad questionem, per quid formaliter intrinsecè determinetur humanitas, ut sustentetur, & VERBUM ut sufficiat? Respondemus: quod formaliter intrinsecè determinentur suis entitatibus, secundum certam habitudinem sumptis: recte, inquit, & scientifice respondemus: quia, questioni formalis, causam formalem assignamus: ipsis autem formalis, non aliam formalem, ut Modaliter, sed alterius generis causam, nimis determinationem ab agente extrinsecè factam, ostendimus: preter quam, nihil aliud requiri: cum ad tollendam uniuscujusq; rei indifferetiam, alterius oppositorum, ad quod est indifferens, praesentia, vel informatio sufficiat, ut docet Aristot. t. 63.

CONTRA 1. Restauratur argumentum. Impossibile est transire à contradictione ad contradictionem sine mutatione sufficiente: Ergo & à non esse actionis, ad esse actionis, determinantis indifferentiam humanitatis & VERBI, transire non potest sine sufficienti mutatione: quae autem illa? Rursus: Potest esse Persona VERBI & natura humana, & tamen Persona VERBI non habere determinationem à se ipsa, ad praestandum hunc effectum, qui est, subsistere naturam humanam: potest item esse entitas humanitatis, & non habere rationem personatae à VERBO: potest insuper, existente Persona VERBI & humanitate, non esse illa actio determinativa in genere efficientis: quid ergo est ille accessus ejusdem: Cumq; illa actio per illos nihil sit novum, prater ipsam naturam humanam & Personam VERBI, quae possunt esse, & non haberi ratio actionis: quero, quid est illam haberi?

CONTRA 2. Quia, quamvis impossibile est, ut sit Persona VERBI à parte rei, & non constitutum VERBUM prout distinctum ab aliis personis, potest tamen esse VERBUM à parte rei, & non terminare naturam humanam: per quid ergo transit ad esse terminantis eandem? & cum, ante assumptionem, se ipso non transficiat ad assumentem, cur modò se ipso, transit ad assumentem?

CONTRA 3. Quia quamvis formam (idem die demateria) non indiget determinari, in genere causae formalis, & secundum rationem

formam, ab alia forma: idq; reprehendat Aristoteles: neq; enim est necesse albedinem dealbari aliā albedinem; nihilominus restat querere, cum illa forma, qua in ratione forma non indiget formari aliā formam, possit non esse informativa hujus subjecti, per quid transit, ad esse informativam? cumq; illa forma possit esse non nisi sibi & in se, ut loquuntur oppositi: possitq; etiam esse sibi & in se, simulque alteri: per quid transit, ut sit etiam alteri? Addo ideo, in genere causae formalis v.g. prout importat rationem formam, non est necesse aliā determinatione determinari illam ad rationem formam: quia hoc ipso, quod est à parte rei, habet illam rationem formam: ita ut id nec divinitus ab illa separari possit: transitq; à non esse habentis rationem formam, secundum formalitatem formam, ipsa sui existentia, ipso suo esse extra causas, ipso non esse, mutato in esse: quae etiam taxa est, per quid aliquid seipso transeat ad esse talis. Quia vero potest esse à parte rei forma, habereq; suam entitatem extra causas, & non habere formalitatem esse alteri, seu actu informantis: restabit querere, per quid transeat ad illam partem contradictionis? Denique hac in materia, duo in forma (idem dic de subjecto) distingui possunt. Imd habet rationem formam sub formalitate formam secundum se: 2d habet rationem formam sub formalitate formam (ut oppositi dicunt) alteri, seu formalitatem aliud informantis: quae formalitas, licet trahat secum priorem, illaque identificetur quoad rectum: non enim aliā entitate forma est formasibi, & aliā entitate forma alteri: nihilominus, quia hæc secunda formalitas, potest abesse, ideo queritur, per quid transcat ad illam habendam? Unde immemorim imponitur nobis, quasi dicamus, formam in genere formam ab alio determinari, cum non nisi intentum sit, evincere, quod in genere actu informantis, vel actu alteri, ut dicunt, indigat determinativo: cum possit esse, & non esse alteri.

RESPONDENT 4. & ante respondionem.

SUPPONUNT 1. Quod omnis actio, debeat terminari ad dandum esse aliquid alteri; adeo, ut si nihil per actionem recipiat esse, impossibile sit, etiam imaginari actionem. Porro esse alteri, potest dupliciter tribui: nimis vel ex nullo præexistente esse: sicut accidit in creatione Angeli; vel ex præexistente esse: uti sit quando resurgit homo.

SUPPONUNT 2. Duo esse actionum seu productionem genera. Aliæ enim actiones factivæ, aliquæ communicativæ dicuntur; & per hoc ad invicem differunt: quia actio factiva, à non esse simpliciter, tendit ad esse simpliciter; unde & terminus illius supponitur simpliciter non fuisse; & nunc per actionem, esse, simpliciter, producitur, ut patet in creatione Angeli. Actio

Verò communicativa, non tendit ad esse simpliciter, sed ad esse secundum quid, & per illam fit aliquid novum, propter solam communicatiōnēm, seu unionem duorum in eodem esse: ut patet in resuscitatione hominis, in qua nec anima fit simpliciter nec corpus; sed anima fit, ut ita dicam, incorporata, & corpus fit animatum: & ex utroque, fit novum ens compositum.

SUPPONUNT 3. Terminos formales *Quo*, utriusque istius actionis, per hoc differre: quod terminus formalis *Quo* actionis factivæ, ita terminet, ut simul accipiat esse sibi, & simul det esse alteri: sicut v. g. formæ materiales, & ipsæ accipiunt esse sibi ab agente, & simul dant alteri, esse formale, tanquam *Quo* formaliter est aliud. Terminus autem formalis *Quo* actionis communicativæ, non accipit per eam actionem esse sibi; sed tantum, per suum esse, ante præhabitum, dat esse formaliter alteri: anima enim hominis resuscitati, quæ est terminus formalis *Quo* resuscitationis, non accipit esse sibi, sed dat formaliter esse alteri, &c. His suppositis

FORMANT RESPONSIONEM. Quod omni actioni respondeat peculiaris terminus, itemque decreto efficaci; sed id etiam in præsenti dicunt haberi. Terminus enim formalis hujus actionis, per quam VERBUM Caro factum est, est ipsa Persona VERBI; hæc enim principaliter se habet in constitutione hujus totius, quod est Christus: id autem, quod se habet principaliter in constitutione totius, terminus formalis *Quo* dicitur, ut videre est in anima constitutive hominem. Terminus formalis *Qui*, est totum illud formale, constitutum ex personalitate VERBI, & natura humana. Terminus autem totalis, est totum illud constitutum ex Persona divina, & ex duabus naturis, humana & divina: per quod etiam hi duo termini differunt. Hæc igitur actio divina, in quantum intelligitur tendere ad terminum formalem *Quo*, est merè communicativa, cuius terminum formale non est necesse produci, sed sufficit nonnisi alteri extremo communicari. Et sub hac formalitate, terminus iste formalis, potest terminare actionem agentis positivam: siquidem actus subsistendi naturæ humanæ, sine dubio, est aliquid positivum, & novum, quod antea non fuit: vi cuius sit, ut VERBUM, quod in ante nonnisi in se, & sibi, fuit ratio personandi, fuit ratio personandi alteri, nonnirum naturæ humanae. Et hac ratione, persona VERBI bene potest dici terminus actionis Incarnativæ, & Generationis æternæ. Siquidem, ut est terminus generationis æternæ, non comparatur cum natura humana secundum rationem actus, neque humanitas cum VERBO, secundum rationem potentiarum; sed utrumque comparatur per modum actus & actus: adeoque non faciendo unum per se: Ergo potest dari nova actio, & novum decretum Dei efficax, volentis, hæc duo sibi quodammodo proportionari, secundum rationem actus & po-

tentia: ut unum, sit alteri ratio formalis *Quo* essendi, & subsistendi. Præter autem terminum formalem *Quo*, qui terminus est nonnisi terminus actionis communicativæ, ostendunt terminum *Qui*, qui possit esse terminus quodammodo actionis productivæ: & hic terminus est totum illud, constitutum, ex formali quasi & materiali: non quidem, quod producatur ex non esse simpliciter: sed quod producatur ex non esse secundum quid: quia nonnirum producit illa actio, non quidem subsistens simpliciter, sed subsistens in natura humana: & facit, non ut VERBUM simpliciter vi actionis hujus sit; sed ut VERBUM sit homo. Addunt, illud subsistere non esse novum simpliciter & sibi: esse tamen novum alteri, adeoque & novum secundum quid: proque illo priori, pro quo humanitas & VERBUM concipiunt indifferens, ad uniri hypostaticè, & non uniri, haberi quidam per modum viae: terminum autem haberi, posito decreto.

CONTRA 1. Potest esse natura humana à parte rei, & persona VERBI, & non esse ista actio communicativa; nec actio agentis, quæ vocatur positiva, nec terminus ille formalis exercens rationem formalem *Quo* in humanitate; potest item non esse terminus ille *Qui*: ostendit ergo sufficientem mutationem, per quid ad hæc omnia transeat?

CONTRA 2. Negabunt Modelistæ, dari aliquam actionem communicativam, quæ tamen nullius physici sit productiva; dicentque Modelles, in resurrectione, produci aliquid novum entitativum, nempe unionem.

CONTRA 3. Tum quia, concessio, quod omnis actio debeat terminari ad dandum esse: concessio, quod alia sit actio factiva, & alia communicativa: concessio, quod per actionem communicativam fiat aliquid, novum per solam communicationem, seu unionem duorum in eodem esse: querere restat, per quid transeat, ad esse unionis duorum in eodem esse? Concessio, quod terminus formalis *Quo* actionis communicativæ non accipiat illa actione esse sibi, sed alteri; restabit querere: per quid transeat, à non dante esse formaliter alteri, ad esse, dantis esse formaliter alteri? Tum quia, concessio, quod terminus formalis actionis, per quam VERBUM caro factum est, sit ipsa Persona VERBI, & quod illa, in præsenti, habeat rationem principalis, & rationem *Quo*: querere restat, per quid transeat, à non esse habentis rationem. *Quo* actu, in natura humana, ad esse habentis rationem *Quo* in eadem? Tum quia, concessio, quod terminus *Qui* sit totum constitutum ex personalitate & natura humana, & quod terminus totalis, sit totum constitutum ex Persona VERBI, & duabus naturis; restat querere, per quid transeat ad hunc terminum *Qui*, ad hunc terminum totalem? Tum quia, con-

Disputatio IV.

141

concessio, quod actio divina, tendens ad terminum formalem *Quo*, sit ratio communicativa, cuius terminum sufficiat alteri communicari; restat querere: per quid transeat, à non esse communicati alteri, ad esse communicati alteri: Tum quia, posito, quod agnoscatur illic actio agentis positiva, & ejus terminus, qui est ad subsistendi naturae humanae; querere restat: cùm illa actio, per oppositos, nihil sit, præter illa duo extrema, quæ possunt esse, quin sit illa actio: querere inquam restat, per quid transeat à non esse illius actionis positivæ, ad esse illius actionis positivæ: per quid item transeat, à non esse actu subsistendi naturæ humanae, ad esse actu subsistendi: Tum quia, concessio quod hoc, quod est alteri esse rationem essendi, sit effectus novus, & ab ipsis extremis separabilis; querere restat: per quid transcat ad hunc effectum novum? in quo item sit illanovitas? cum esse rationem essendi alteri, per oppositos, nihil dicat, præter humanitatem & personam VERBI. Tum quia, concessio, quod decreti efficacis possit esse hoc objectum, ut VERBUM, quod nonnisi sibi & in se fuit, sit ratio essendi alteri; querere restat: per quid transierit VERBUM, ad rationem essendi etiam alteri? Tum quia, concessio, posse assignari pro termino *Qui*, totum illud constitutum: querere restat: per quid transeat ad illud totum, ad illam pullulationem termini *Qui*, ad illud esse novum secundum quid? Tum quia, concessio, quod possimus concipere Personam VERBI, & naturam humanam prout unibilem nonnisi, & postea, prout unitam; querere restat: per quid transierit ad istud, prout unita: hocque potius, erit illa via, & illud medium.

CONTINUANTUR RESPONSES.

Respondent adhuc quidam cum Typhano, &c.

SUPPONUNT 1. Unam actionem cum alia, duobus modis posse esse eandem, & totidem modis novam, & diversam ab alia: nimirum, vel simpliciter & adæquatè, vel nonnisi secundum quid & inadæquatè.

SUPPONUNT 2. Plura esse, quæ ad perfectam unitatem actionis requiruntur. Sicut enim ad unitatem perfectam motus, requirit Aristot. Physic. tex. 34. unitatem Subjecti, Terminorum, Temporis, & eundem tendendi modum ad terminum: hinc motus circularis & rectus, quanvis ab eodem termino, à quo fiant, & ad eundem terminum ad quenvis tendant, tamen non sive idem, & unus motus: sic etiam, ad perfectam unitatem actionis, requiritur idem numerus agentis, idem terminus, idem tempus, idem modus agendi. Si igitur actio secundum omnia ista est diversa, erit simpliciter & adæquatè no-

va, si autem aliquid desit, tunc actio inadæquatè tantum, & secundum quid erit non eadem.

SUPPONUNT 3. ex S. Thoma. Quod dignitas & species actionum, proinde & diversitas ac novitas realis, desumatur ex novitate & diversitate reali terminorum. Unde ex parte terminorum, distinguenda est duplex novitas actionum; si enim termini sint adæquatè & simpliciter diversi, etiam actiones erunt tales: si vero termini inadæquatè tantum differunt, etiam actiones inadæquatè different. Quia enim actio, realiter & entitativè, seu ut alii vocant, subjectivè, est eadem cùm suo termino: idcirco, qualis est entitas termini, talis etiam debet esse actionis realitas. Determino autem agendo, consequenter censem terminum, cuius conditionem sequitur actio, interdum esse simplicem, qualis est Angelus; interdum compositum, ut homo; hinc sit, ut actio sit interdum ex parte compositi simplex, interdum composita; cùmque esse Paulum, non sit quid simplex sed compositum, etiam intervenient duæ partiales actiones, quæ uniuersit hoc ipso, quod partiales earum termini, nimirum anima & corpus, in homine uniantur.

His suppositis

FORMATUR RESPONSI. Actionis novæ debet esse novus terminus, eo modo, quod actio nova est. Rursus, actio Incarnationis, est composita: & quia composita actio, ab iis actionibus, quæ terminantur ad partes, eo modo solum differt, quo ipsum totum differt a suis partibus, nimirum inadæquatè: ideo & hæc actio, ab actionibus terminatis ad ista extrema, non differt simpliciter, sed tantum secundum quid; consequenter, non erit aliqua actio simpliciter nova, adeoque, nec erit necesse, huic actioni aliquam novam entitatem, pro termino assignare. Cujus ratio est: quia cùm Christus non sit quædam tertia natura, à VERBO divino & humanitate realiter aut essentialiter diversa; ideo actio Incarnationis, non est tertia, aut simplex quædam actio, ab æterna VERBI divini, & temporali humanitatis assumptione, generatione, sed sunt duæ illæ generationes hypostaticè indivisæ. *Ex quo*

INFERUNT. Quod generatio æterna Filii Dei, quæ ante Incarnationem erat sola generatio VERBI, postea in Incarnatione, &c, ut terminatur ad VERBUM unitum hypostaticè, est Incarnatio activa: & similiter generatio humanitatis Christi, quæ fuisse generatio hominis puri, si humanitas illa sola fuisse & separata à VERBO, quia modò terminatur ad humanitatem realiter unitam VERBO, evadit jam generatio, hominis Dei.

CONTRA. Potest esse actio terminata ad naturam humanam, & productio VERBI, & non esse totum hoc hypostaticum: per quid ergo transitur ad esse hoc totius? Item, potest esse hæc utraq; productio, & non haberi ista secundum

dum quid nova, secundum quid diversa, secundum quid distincta actio; per quid ergo transitur ad illam? Concedo, actionem incarnativam esse duas actiones compositas: sed cum potuerint esse illae duas actiones, unaquaeque per se, & non habere rationem compositae actionis: querere restat, per quid transferint ad esse compositae actionis? Concedo, quod actionis nova novus debeat esse terminus, & quidem comodo, quo actio nova est; sed reddit argumentum: Nisi ponatur nova actio productiva alicujus novae entitatis, non poterit esse sufficiens mutatione, ad transcurrentem non esse uniti, ad esse uniti: quae enim illa? Concedo, quod composita actio, ab aliis actionibus, quae terminantur ad partes, eo modo soleat differre, quo ipsum totum differt a suis partibus; sed nego, quod a non esse totius, ad esse totius, possit transire sine sufficienti mutatione; quae autem illa? Nego consequenter, quod actio illa non differat simpliciter ab actionibus terminatis ad ista extrema: cum non transcuratur ad esse totius, illis actionibus ad extrema terminatis: praeципue, cum possint esse illae actiones, & illa extrema, & non esse uniti. Concedo, quod Christus non sit tercia entitas, a VERBO & humanitate individuus; sed nego, quod VERBUM & humanitas, ad esse individuorum, transire possint sine sufficienti mutatione: quae autem erit? consequenter, actio incarnativa erit actio, terminata ad id, quod salvat illam mutationem. Concedo, quod actio incarnativa, sint duas generationes hypostaticae individuæ; sed querere restat: per quid transcuratur, ad esse hypostatæ individuarum? Concedo, quod generatio aeterna, prout terminatur ad VERBUM humanitati unitum, sit Incarnatione aeterna; sed querere restat: per quid ad hoc transcuratur? Addo. Negabunt Modalistæ, actionem, realiter & entitative esse idem cum subjecto; cum cam distinguant modaliter. Rursum, quamvis totum nihil aliud sit a suis partibus unitis, collectivæ sumptis: dicent tamen Modalistæ, illas, unitas & collective acceptas, involvere modalitatem.

RESPONDENT ultimò alii, cum P. Sigismundo Zaranek, qui suo tempore habebatur inter primaingenia. Datur distinctio formalis ex natura rei, quæ est alietas formalitatum, & quidditatum, reperibilis in rebus sine fictione intellectus: quæ ipsa distinctio adhuc duplex est; aut enim est formalis tantum, aut modalis, idque appropriata dicta, vel non. Formalis tantum, est alietas actualis rationum seu formalitatum objectiva, quæ nec sunt res distinctæ, nec modi reperibiles in una entitate ante operationem intellectus, cuiusmodi distinctio, est inter gradus superiorum Metaphysicos & differentias. Modalis autem appropriata dicta, est alietas actualis modorum essendi appropriata dictorum, in-

ter se, aut à modificato separabili ad ipsius permanentiam: cuiusmodi alietas, est inter actionem & passionem, respectusque transcendentalis. Modalis autem non appropriata dicta, est actualis alietas modorum essendi, non appropriata dictorum, aut à modificato inseparabili ad ejus permanentiam, cuiusmodi alietas est inter modos inseparabiles, & inalteratis aptitudinalis, & inter Ens, a quo, ad ejus permanentiam, nequeunt separari. Porro modi, licet accipienteant pro Entitatibus, non fixum & ratum, sed affixum esse habentibus: probabilius tamen est, ex antiquioribus modorum auctoribus, cui facit Suar. corum acceptio: quæ modi appropriate dicti accipiuntur pro modis essendi, non entitative, sed effectivæ, formaliter, & quidditativæ, distinctis ab aliis rebus, quæ non sunt modi essendi, separabiles a suis fundamentis, non ad suam, sed ad talium fundamentorum permanentiam; in qua acceptione, definiri possunt modi, quod sunt rationes essendi intrinsecæ, ex natura rei distinctæ formaliter à modificatis, separabilibus ad sui permanentiam, tribuentes ipsis modum essendi diversum, diversamque denominationem. *Hæc doctrinæ supposita*

FORMANT RESPONSIONEM dicuntque. Posse esse humanitatem Christi, & non unitam VERBO, si non sit modificata modo illo effectivo: secus si sit illo modificata: dicunt ulterius, determinativum, per quod transitur a non esse uniti ad esse uniti, esse modum quidditativæ & effectivæ distinctum: licet determinativum illud, non sit modus entitativus: sufficit enim modus essendi, appropriate dictus: dicunt denique, ad hoc, ut aliquid transeat ab uno contraditorio ad aliud, non requiri, ut mutetur intrinsecæ & entitative: alias nec Deus sine mutatione transiret ad esse creantis; sed sufficit, quod mutetur extrinsecæ, novasque subeat denominationes, per extrinsecas mutationes. Et ita in praesenti materia, Unitum, novam, inquietunt, subit denominationem, per extrinsecam mutationem differentiam temporis, cui est alligata unitio, vel actio divina, movens humanitatem, de potentia obedientiali dependendi a VERBO suppositaliter, in actu dependendi ab eodem suppositaliter, obedientialiter.

CONTRA I. Potest esse natura humana, & non habere modum istum effectivum? per quid ergo transitur, ad habere modum effectivum? & per quid ille ipse effectivus modus, transit a non esse modi effectivi, ad esse modi effectivi?

Neque valens si dicas, quod pullulet ille modus effectivus, quæ pullulatione illius positæ, scilicet jam transit ille modus effectivus, a non esse modi effectivi, ad esse modi effectivi: non inquam valens: quia sunt aliqua, quæ scilicet transirent a non esse ad esse, nullâ mutatione extra se positæ: ut, cum novo sui esse, transit angelus, a non esse

esse, ad esse: alia sunt, quæ scipis transitre non possunt à non esse ad esse: v. g. paries unus albus, non transit scipso ad esse similis, sed requiritur mutatio in alio pariete; detur ergo regula, ex qua dignoscatur, quidnam scipso transire possit, à contradictorio ad contradictorium, quid non possit: ex quâ regula, si sit legitima, intelligetur, quod scipso non transeat ille modus effetivus, prout hic defenditur, à non esse modi effetivi, ad esse modi effetivi. Pernos au-tem hæc regula datur. Ea transeunt scipis, quorum Entitas physica ponitur, illaque posita, jam non potest non reperiri illa denominatio, de qua quæritur. Ostendit hoc inductio in qua-
cunque materia formabilis. Sic, à non esse albedinis, transit albedo, scipso posita, Angelus item &c. Ratioq; inductionis dari potest: quia hyscipsum, definitivè est repetitio ipsius se: repetitio ipsius se est repetitio suæ Entitatis; consequenter, transeire scipso ad scipsum, erit transeire suâ entitatem, ad suam entitatem; & quia potest esse entitas humanitatis, & entitas VER-
BII, & non esse transitus ad esse uniti: ideo hæc scipis non transeunt, ad esse uniti: cumque ipse ille modus effetivus non afferat novam physi-
cam entitatem: hoc ipso, non afferit id, quod scipso dicatur transeire.

*Negue valet, si dicas, quod afferat se, sed es-
siveum: quia de hoc ipso se effetivo, redit quæ-
stio: cum istud ly Effetivum, non afferat no-
vam entitatem physicam, non potest ostendit,
quod illi quadret regula, ostendens, quænam
scipis ad contradictoria transeant: sicut scipso,
per modum effetivum, non transit paries, qui est
unus albus, ad esse similis. Tum quia interdum
salvatur transitus à contradictorio ad contradic-
torium, sine mutatione intrinseca, ut in Deo
transeunte ad esse creatoris; interdum cum
mutatione intrinseca, ut cùm transitur à non
esse calidi ad esse calidi; detur ergo regula le-
gitima, hoc taxandi: ex qua, si sit legitima,
inferetur: quod, à non esse modi effetivi,
ad esse modi effetivi, non possit transiri sine
mutatione; quæ sufficiens esse non possit nisi
sit, sicut in alterutro unitorum, intrinseca.
Regula hæc à nobis assignatur. Mutatio suffi-
cens, transitus à contradictorio ad contradic-
torium, debet esse proportionata denominatio-
ni, quæ tunc acquiritur: ostendit hoc induc-
tio. Neque enim per mutationem factam acqui-
sitione caloris, evadit aliquis sapiens, aut per soli-
tariam albedinem, similis. Et certè, si non sit
proportionata mutatio denominatio, hoc ipso
non erit sufficiens; cum enim illa mutatio ha-
beat vim, suo modo causandi illam denomina-
tionem: si illi non sit proportionata, ex ipsa
improportione, vim causandi illam denomina-
tionem, non habebit. Porro denominations
aliquæ sunt intrinsecæ, v. g. denominatio albi:
& in his proportionata mutatio, non est alia,*

nisi intrinseca: alia sunt denominationes me-
rè extrinsecæ, qualis est denominatio cogniti,
si cognitum non quâ relativum sumatur; & in
his mutatio, sufficit extrinseca: alia sunt mu-
tationes intrinsecæ ad extrinsecum, ut deno-
minatio similis, æqualis, omnesque denomina-
tiones relativæ, quæ tales; & quia in hoc con-
creto, quod est ratio intrinseci ad extrinsecum,
habetur & ratio intrinseci, & ratio extrinseci;
etiam mutatio debet esse intrinseca & extrin-
seca: & sic paries albus sibi intrinseca albedi-
ne, transit ad rationem similis, sed in circum-
stantia, extrinseci sibi, aliū albi. Denique ali-
quæ sunt denominationes ex ly Cum, ex ly Si-
mul, ex ly Secum, idque substantiales, vel acci-
dentes; ad tales denominationes, præter enti-
tatem eorum, quæ Cum, Simul, Secum &c. di-
cunt, debet ostendi mutatio in aliquo dicente
ordinem illius Cum, illius Simul, quia hoc ipso
non eset proportionata illa mutatio; nam ad
rationem v. g. Cum, quæ est denominatio ordi-
nem importans, non potest esse proportionata
mutatio, nisi dicens etiam istum ordinem; ci-
enim quod importat rationem ordinis, non est
proportionatum, non importans rationem ordi-
nisi; ostendatur ergo, quid sit illud, quod di-
cit talem ordinem, sitque mutatio quæsita, ad
esse illius modi effetivi?

*Competitum breviter hoc ratio. Concedo,
quod sufficiat interdum mutatio extrinseca; o-
stende quænam hic illa, eaque sufficiens, ut
transeatur ad esse modi effetivi? quorsum
item recurritur, quod sufficiat mutatio extrin-
seca, cùm modus ille effetivus, sit quid intrin-
secum? Tum quia de hoc ipso quæritur, quid sit
alligari certæ differentiæ temporis unionem?
per quid ergo transitur ad illam unionem?
Tum quia potest esse humanitas Christi &
VERBUM, & non esse actio movens humani-
tatem, ad esse actu dependentis, suppositaliter,
obedientialiter, à VERBO, per quid ergo ad
hoc transitur? Tum quia decernente Deo, ut
hic paries sit similis, debet respondere muta-
tio, sicut voluntate Dei alligata certæ diffe-
rentiæ temporis, non transitur ad hanc deno-
minationem. Ergo nec transitibit illa ita alli-
gata voluntate, ad denominationem uniti.*

*CONTRA 2. Quia ipsa quæ indoctrina assu-
muntur non satisfaciunt. Tum quia, non vide-
tur esse commoda illa distinctionis formalis ex
natura rei ut sic definitio; quia nihil loquitur
de alietate actuali, cùm alietas, possit etiam esse
aptitudinalis; nec hæc definitio distinguit di-
stinctionem hanc formalem, à distinctione ra-
tionis ratiocinatae, quæ etiam dicit alietatem si-
ne fictione intellectus, sed non actuali. Et si
in definitionem distinctionis formalis tantum
positum est ly actualis: cur non etiam in defini-
tione distinctionis ut sic formalis? Et certè, cùm
tam*

P
WILHELMUS
13.6.14.

VI
6

tam de distinctione formalis tantum, quam de distinctione modalis appropriata, & non appropriata, dici possit alietas actualis: sicut de illis dici potest, est distinctio formalis, tanquam divisum de suis dividentibus: hoc ipso ostenditur, alietatem actualem esse praedicatum genericum, adeoq; in rationis genericæ definitione, ponit debuisse. Tum quia ly appropriatè, supponit pro eo, quod, ex usu & acceptione Doctorum, hoc vel illud significat; indubie autem, si quis, extra præsentem discursum, dicat, se non tenere modos, non supponit, quod non tenet modos essetivos, sed Entitativos: unde etiam illi appellantur modalistæ, qui defendunt modos Entitativos. Quod autem hæc acceptio sit cruta ex antiquioribus modorum auctoribus, illi citari debuissent, qui etiam tanto pondere, hanc noviter excitatam quæstionem, non tractarunt, licet fundamentum præstent tractantibus. Suarez, ad quem provocatur, nec ullus Antiquiorum aut Recentiorum habet distinctionem in modos essetivos & entitativos, sensu à respondente usurpato. Et, si Suarez querit, an unio in corpore humano, sit materialis vel spiritualis? certè non querit de formalitate ex natura rei, vel modo essetivo. Sed de mente Suarii, actum in materia de distinctionibus. Tum quia dicitur actionem & passionem esse modum appropriatè dictum, jam autem in alietatem, & inseitatem, non appropriatè dictos, sumendo in alietatem & inseitatem aptitudinalem: cur ergo, sicut inseitas & in alietas extrahuntur ad conditionem modorum non appropriatè dictorum, per aptitudinalitatem, nam in alietas actualis potest non convenire accidenti, permanente ejus entitate; cur inquam etiam actio aptitudinalis, non debet dici modus non appropriatè dictus: cùm fine aptitudinali operari, non possit permanere ens; nam, esse est propter operari.

CONTRA 3. Quia hic modus essetivus, idem dic de formalitate ex natura rei, actu nemine cogitante pullulante, nullo modo condistinguitur, nisi verbo solo, ab entitativo modo. Quia ille modus est, nemine cogitante est contradictoriè oppositum non enti, ens est: consequenter, ille modus erit ens: cur ergo adjectivè non dicitur modus entitativus? Neque valet si diccas, sufficere, quod sit nemine cogitante Entis; quia quæro, quid deest illi, ne ita sit Entis, sicut & modus, ex ratione modi, est Entis? Habet item ille modus essetivus existentiam suam nemine cogitante, habet & modus entitativus. Dices, habet existentiam modus essetivus, non nisi distinctam ex natura rei, non autem entitativè, à modificatis. Contra erit: hoc, quod est habere nemine cogitante distinctam existentiam, licet non nisi formaliter ex natura rei, modò inferat esse actu oppositum non enti, nullo certè differt à vera existentia entitativa. Rursus,

est ille modus essetivus terminus actionis unitivæ: quid illi deest, ne sit modus entitativus? cumque defacto accipiat esse oppositi nihilo actu: quomodo non est terminus actionis dantis existentiam? Rursus, ille modus essetivus est oppositus nihilo, non oppositione extremorum, quæ unit, sed seipso: adeoque suâ entitate distinctâ ab extremis; quid ergo illi deest ad rationem modi? Dices, illum modum non esse ens per se; quæro, quo sensu, non est ens per se? si nimirum est ens per se, quia ille modus non est ens substantiale: idem dicent, qui modum pro connotato ponunt. Et si illa formalitas ex natura rei, seu ille modus essetivus, est substantialis: Ergo etiam erit ens per se: quid ergo illi deest, ne sit modus entitativus? Dices, quia non habet quidditatem propriam. Imò habet; quia habet propriam definibilitatem, & est ratio objectiva intelligibilis nemine cogitante. Dices, te non tenere quod habeat ista formalitas, vel iste modus essetivus, distinctam etiam ex natura rei existentiam. Contra erit: quia illa formalitas erit opposita actu nihilo: quomodo ergo non est ens actu? si est ens actu, quid illi desideratur, ne dicatur habere existentiam actu? Deinde etiam illa formalitas, ille modus essetivus, est interdum intra causas, interdum extra causas; est enim, ut dicunt, separabilis; si autem est interdum extra causas: Ergo existit, existere enim, est extra causas esse: si existit, quid titulo existentia illi deficit, ne sit modus entitativus? Dices, quod per se non possit terminare actionem agentis. Contra erit. Terminat imprimis actionem agentis communicativi; & si antea erat nihil, modò opponitur nihil, nec est quid increatum: quomodo igitur actionem agentis non poterit terminare?

INFER per modum Conclusionis. Qui tinet modum essetivum, vel formalitatem ex natura rei, nemine cogitante actu pullulantem, habentemque existentiam formaliter ex natura rei distinctam, est in re ipsa tenere entitatem modalem. Ratio ex dictis, quia hæc nihilo differunt.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur argumenta, quæ potius ostendunt, quod unio non sit Modalitas.

PRæter argumenta in Physicis allata, pono imprimis objectiones, mei in Theolog. Profess. P. Venceslai Darowski. Cum quo

OBJICITUR 1. Suppositatio & terminatio, quæ suppositatur natura humana in VERBO, non est aliqua entitas media, inter humanitatem & VERBUM; sed unio hypostatica, est ipsissima terminatio formalis seu suppositio: Ergo non est media entitas, inter humanitatem

R
TH
zia
TO
D

Disputatio IV.

145

tem & VERBUM. Major probatur; quia natura humana in Christo, terminatur & suppositatur formaliter immediatè, ipsamet increata subsistentiā & personalitate VERBI: Ergo suppositatio & terminatio, secundum id, quod dicit, ut vocant, in recto, non est entitas media in naturam humanam & VERBUM.

RESPONDETUR. In nostris principiis conceditur totum, neque enim per nos, illa modalitate media, unitur humanitas & VERBUM, sed seipso, modo explicato; ita tamen, ut hoc non possit fieri, sine presupposita mutatione, ratione illius determinativæ modalitatis.

In aliorum principiis, dicitur communiter, negandam esse majorem. Probatio illius distinguitur. Natura humana in Christo terminatur & suppositatur formaliter & immediate ut Quod, a Persona divina. Conceditur Antecedens. Ut Quo. Negatur. Ut Quo enim suppositatur à media illa entitate, tanquam à via & medio, ut fiat terminatio: Ut Quod autem, à Persona divina, tanquam ratione Quæ terminandi, & principio suppositandi formaliter.

INSTABIS 1. Id, quo formaliter, & exercitè, & in actu secundo terminatur & suppositatur natura humana in Christo, debet esse, ipsum formale & exercitum subsistere divinum filiale; sed nullum ens creatum, quale est illa entitas intermedia, est ipsum formale, actuale, & exercitum subsistere divinum filiale: Ergo nullum ens creatum, proinde neque entitas intermedia, potest esse id, quo formaliter, exercite, & in actu secundo terminatur & suppositatur natura humana in Christo. Major probatur. Natura humana in Christo subsistit filialitate divinæ: Ergo id quo formaliter, exercitè, & in actu secundo terminatur, & suppositatur natura humana in Christo, debet esse ipsum formale, actuale & exercitum subsistere filiale divinum. Consequentia probatur; quia hoc, quod est, naturam humanam subsistere filialitate divina, ab eo tantum habet natura humana, quod est ipsum, Quo formaliter, exercitè, & in actu secundo, filialitas divina.

RESPONDETUR. Quod hic terminus, ratio terminandi ut quo in actu secundo, sit terminus genericus, & ad duo distinctissima restringibilis; nam ratio terminandi ut quo, sumpta pro forma, quæ entitativè est terminus, spectat ad ipsam personam; qua est terminus naturæ, habetque se sicut ratio quæ terminandi, & quod idem est, ut quod terminat. Ratio autem terminandi ut quo, accepta pro via & medio, quo se terminus ille actu communicat, est illa entitas intermedia per Modalistas. Vi ergo hujus doctrinæ distinguitur major. Id quo formaliter, exercitè & in actu secundo, tanquam per formam quandam, terminatur natura humana in Christo, debet esse ipsum filiale esse divinum. Conceditur Major; quo, tanquam medio &

viâ communicandi illum terminum, terminatur natura humana, debet esse ipsum Filiale esse divinum. Nego majorem.

INSTABIS 2. Ut natura humana subsistat in Christo actualiter, debet id habere ab aliquo actu: at hic actus, per Modalistas, nullus potest assignari. Quia imprimis non potest dici, quod hoc habeat ab illo actu, qui dicitur esse, Id quo, formaliter, exercitè, & in actu secundo, terminatur natura humana; quia istud quo, est aliquid creatum, adeoque non est ipsum filiale subsistere: neq; etiam potest id habere ab ipso præcisè subsistere divino; siquidem ipsum subsistere divinum, prout ab illa modalitate præciso, non est per modalistas, Id quo natura humana terminatur & suppositatur formaliter, exercitè: jam autem natura humana non potest aliunde habere, id quod est subsistere actualiter, divinè, nisi ab eo, quo actualiter terminatur & suppositatur.

RESPONDETUR. Diverso modo id haberi à Modalitate, nempe tanquam à via & medio; & diverso modo, ab ipsam filialitate divina, tanquam ratione ut quo, simul habente rationem quæ terminandi, adeoque rationem ut quod.

INSTABIS 3. Subsistenta increata VERBI, quatenus comparatur ad naturam humanam, præcisè ab entitate modali, nihil confert exercitè humanitati; neque etiam humanitas, comparata ad subsistentiam VERBI, tanquam ad principium terminativum, sortituraliquem speciale effecitum: præter illum, quem habet formaliter ab illa tertia entitate media; alioquin, illa Entitas media, frustra ponetur: Ergo.

RESPONDETUR. A ratione formalis ut Quo, sumpta, pro forma, quæ est terminus, habet aliquod esse speciale humanitas, nempe, Esse divinum, quod ipsum Esse divinum, terminativè dicit illa modalitas; esse autem formale, quod habet ab entitate intermedia, est esse uniti, & esse habentis medium & viam, ut sibi illa persona communicetur. Nec inde tamen sequitur, otiosam esse illam entitatem intermedium: Si enim personæ competet esse ita rationem terminandi, ut nunquam indigeret viâ & medio ad terminandum, otiosa jam esset illa modalitas; securi si possit, ut revera potest, esse, & non terminare v.g. naturam humanam.

Hæ rationes ostendunt bene intentum supra, suntq; probationes ejus Conclusionis, quæ dicit, quod formaliter ratio unionis, non sit pendens ab illa entitate. Solutæ tamen sunt ad defensionem communioris sententiaæ; unde, & instantiæ allatae concedi possent omnes, in nostris principiis.

Objicitur 2. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem medium distinctam ab ipso esse, quod communicatur; sed terminatio

*n & sup-

& suppositatio naturæ humanæ, quam exerceat VERBUM, est communicatio & indivisio duorum in eodem esse: Ergo non potest esse per aliquam medium entitatem distinctam. Minor probatur. Quia, si terminatio & suppositatio humanitatis, quam exerceat VERBUM, non est communicatio & indivisio duorum in eodem esse, verum est dicere: Est hypostaticum VERBI, non est esse hypostaticum humanitatis; quod est absurdum. Major principalis probatur. Communio formalis duorum, & indivisio quoad Est, est inter ea, quorum unum, vel est id, quod aliud, vel est id, quo aliud: adeoque, ut inter potentiam & actum intercedat communio & indivisio quoad Est; sed si praeter actum & potentiam, esset terra entitas, quæ sit id. Quo, in actu secundo, formaliter & exercitè, actus faciat potentiam talem: sequitur, quod non ipse actus erit id, quod potentialiter id actu, ad quod erat potentia: sed tertia quædam entitas, prorsus distincta ab entitate actus & potentia.

RESPONDE TUR. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem intermediain, tanquam per terminum & ipsum esse communicatum. Concedo majorem. Communio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem tertiam, tanquam per rationem, quæ sit medium, via &c. communicandi illud esse. Nego majorem. Concessaque Minori, distinguitur consequens, & negatur consequentia. In nostris autem principiis, sicut & sequentibus instantiis, conceditur totum: tantum negabitur, quod possit transiri ad illud esse actu, ad quod fuit potentia, sine connotata modalitate.

INSTABIS 1. Quia si unum extremum est id, quod alterum formaliter est: Ergo ipsum non esse unius extremi est formaliter ipsum esse alterius extremi; Ergo unum extremum, quod est ipsum, est seipso indivisum ab alio extremo quoad esse: Ergo ulterius gratis singitur tertium quoddam esse, quod se gerat per modum mediæ.

RESPONDE TUR. Distinguendo consequens primum. Ergo ipsum non esse unius extremi, tanquam formæ & termini, est formaliter ipsum esse alterius extremi. Concedo consequentiam. Ipsum esse unius extremi, est formaliter ipsum esse alterius, per modum viæ, & mediæ, illam rationem communicandi. Negatur consequentia; ad hocque est necessaria illa entitas.

INSTABIS 2. Sicut res, cum erat in potentia, laborabat uno non esse, ita, cum est in actu, satiatur uno esse; & actus utriusque plamet actualitate sui esse, tanquam medio, quo formaliter potentiam extrahit ex illo non esse.

RESPONSUM, ipsam entitatem uti suo esse, tanquam medio, quo formaliter in genere formæ, termini, complementi, extrahitur potentia ad esse; sed non uti suo esse, tanquam viæ mediæ, ad communicandum illud esse extræcum.

INSTABIS 3. Privatio formæ, quæ est in materia, debet tolli per esse ipsiusmet formæ, non autem per aliquid aliud distinctum: non esse enim, non tollitur nisi per esse: Ergo & carentia esse hypostatici divini, quæ est in natura humana, debet immediatè formaliter tolli, ipso esse hypostatico VERBI; non autem per aliquam entitatem distinctam.

RESPONDE TUR. Duplicem formæ privationem dici à materia. immo Formæ ratæ, quæ est ratio ut *Quo* in genere formæ, termini, complementi: & hæc tollitur per ipsammet entitatem formæ, termini, complementi, consequenter persona. Aliam autem privationem dicit materia, privationem rationis communicandi, viæ & mediæ ad illam formam; & hæc privatio tollitur dicta modalitate.

INSTABIS 4. Hoc subsistere divini VERBI, quod vocatur *Quo* extremi, seu formæ, termini, & complementi, quando se gerit per modum extremi *Quo*, consertne naturæ humanæ aliquod esse formaliter & immediatè seipso, an non confert: si confert: certum est fore increatum; cum nihil habeat VERBUM in seipso, non increatum; proinde si confert aliquid seipso naturæ humanæ, erit id increatum, nimur ipsum subsistere VERBI; quod proinde subsistere, erit formale vinculum, in quo natura humana, colligata est persona divina: siquidem nullum potest esse formalius vinculum duorum, nullaque intimior communicatio & conjunctio, quam si erit indivisum idem utriusque esse; consequenter omne aliud medians vinculum, est superfluum. Siautem dicas, tunc cum VERBUM se gerit per modum extremi ut *Quo*, non conferre naturæ humanæ ullum esse increatum, formaliter & immediate seipso, sed tantum transmittere quodammodo, ad naturam humanam, illum modum creatum mediæ entitatis: & vicissim naturam humanam refundere illum modum in personam VERBI; tunc ex hoc manifestè sequitur, naturam humanam, & Personam VERBI, non communicare secum formaliter illum aliud esse, praeter illud, quod affert ille modus creatus, mediæ entitatis; de hoc autem non est dicere, quod sit ipsum esse formaliter substantia divina: Ergo inter esse naturæ humanæ, quod habet ex vi illius modi superadditi, & inter ipsum subsistere in creatum VERBI, est divisio quoad esse. Probatur consequentia. Quia ubi habet locum affirmatio & negatio, ibi necessariè est divisio duorum quoad esse: Ergo si de modo illo, addito supra humanitatem, potest affirmari, quod sit quoddam esse creatum, & potest negari, quod non sit ipsum subsistere increatum: sequitur quod natura humana, etiam illo modo media entitatis

Disputatio IV.

147

titatis affecta, sit divisa quoad esse, ab increato subsistere VERBI: consequenter dici tantum posset, unio humanitatis in hypostasi, non tamen unito secundum hypostasim: inter quæ duo, observat Cajetanus, ex S. Thoma, differentiationem, h̄c q. 2. a. 5. ad 3.

RESPONDETUR. Illud extremum, quod est persona divina, cūm habet rationem extremitati, confert humanitati in ratione formæ, termini, complementi, aliquod esse formale sc̄ipio immediate: neque enim in hoc genere me- diat quidquam; sed non confert quidquam immediate, in genere rationis ut Quo, Medii, Viæ, ut communicet se illa ratio formalis, & imme- diata, sc̄ip̄a tribuens rationem increati, Non est autem majus vinculum, quām sc̄ip̄is uniti: Sed dicent Modalistæ, id non posse haberi in- terea, quā possunt non esse unita & existere: ne culterius sequetur, quod ex vi illius modi, sit divisa humanitas ab increato Subsistere VER- BI: quia ille modus essentialiter terminativè, dicit VERBUM, & cūm dicat essentialiter ter- minativè VERBUM, fit ut ex vi illius unio- nis, non dicat humanitas negationem filialis es- se divini.

INSTABIS 3. Admissio illo dupli Quo, in- explicabile erit, quid sit illud Esse id, Quo aliud, tanquam formâ, & quid sit, esse id Quod aliud, tanquam viâ: consequenter, quid sit in homi- ne, id, quo corpus vivit tanquam formâ, & quo vivit tanquam medio.

RESPONDENT Modalistæ. Id, Quo tanquam formâ, est ens ratum, estque ipsa anima v. g. id autem Quo aliud tanquam viâ, est ipsa illa modalitas: sicut & in principiis oppositorum, unio qua est formalitas, vel Modus essentius, etsi via, & id Quo unitur, nemine cogitante, ipse actus & potentia.

OBJICITUR 3. Non sunt multiplicanda entia sine necessitate, nulla autem necessitas istius entitatis modalis.

RESPONDETUR. Necessitatem illius esse ad salvandum transitum à contradictorio.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Argumenta contra Modalitatem pro connotato importatam.

CONTRA modum nostrum defendendi u- nionem hypostaticam, quem innuit Vasq. disp. 18. cap. 3. num. 26.

OBJICITUR 1. Si, antequam intelligatur natura sustentata, & terminata à VERBO, in- telligitur cum illo modo, tanquam cum aliquo prævio: sequitur, quod simul, atque concipi- tur unita, intelligatur novum aliud in ipsa: ac proinde, præter ipsam suppositionem & terminationem, quam intelligimus in suo ge- nere à VERBO provenire, tanquam à suspen-

tante, deberet esse alius novus modus in natu- ra ipsa, idque distinctus ab illo præcedenti quem præhabuit: seu potius sequitur ipsam termina- tionem & suppositionem, debere esse aliquid novum in ea: eaque enim fieri potest, ut natu- ra terminetur, & hoc ipso non habeat in se ali- quid, quod non habuit antequam terminare- tur: siquidem contradictionia de aliqua muta- tione, enuntiari non possunt.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Po- sito autem illo modo pro connotato, ponitur a- liquid novum reale in natura, scil. ipsa Persona aſlumens, quæ sine illo connotato, non est de- terminata ad assumptionem: ponetur etiam novum formaliter in natura, scil. actus secundus assumptionis, ad quem transitur, ratione præviè positæ entitatis Modalis; nec erit jam necessitas ullius aliū modi entitativi consur- gentis.

INSTABIS. Si præter entitatem noviter productam, datur aliquis aliis effectus forma- lis, proveniens à solo VERBO, nimurum, ipsa terminatio & suppositio naturæ, fruſtra jam ponitur illa entitas modalis determinativa.

RESPONDETUR. Non fruſtra ponetur, quia non transiretur ad illum effectum formalem, provenientem à solo VERBO, sine ulla entita- te, quæ sola est sufficiens mutatio. Et licet sup- positio & terminatio, quæ proficiuntur à Per- ſona, fiat sine ulla nova entitate superaddita, determinatio tamen illa, non potest fieri sine nova entitate; quia mutatio sufficiens, ut transi- eatur ad esse suppositionis, haberi poterit ex illa posita modalitate, & sine illa non habetur; nihil autem simile ostenditur, per quid transiri posset ad ipsam illam determinationem.

OBJICITUR 2. Commune argumentum Lu- go, probans, illam unionem, esse modum. Re- pugnat dari denominationem novam realem, absque ulla nova reali forma, à qua proveniat; sed denominatio humanitatis VERBO unitæ, est realis & nova: Ergo oportet aliquid novum à parte rei poni, ratione cuius sit vera talis de- nomination; hoc autem novum, non sunt sola extrema: potuſſer enim esse VERBUM, & hæc eadem humanitas in rerum natura, absque eo, quod humanitas effet unita VERBO: Er- go debet dari aliquid aliud præter extrema, ra- tione cuius, verificetur hæc prædicatio, & de- nomination formalis nova.

RESPONDETUR. Concedendo totum: hoc autem novum, dicitur esse connotatum il- lud modale. Major deberet etiam, nonni- cum explicatione, admitti: denominatio enim uniti, præter humanitatem & personam VER- BI, in circumstantia illius connotati, est de- nomination realis, prout realis opponitur fictæ: sed non nova realis, hoc est, phyllicè, entitativè ab illa distincta. Quodsi est nova realis de- nomination, prout opponitur fictæ, sufficiet etiam dari

* n 2 novam

novam formalitatem realem, prout opponitur fictæ, quæ sit ipsa unio pro formalitate accepta; non est tamen necesse, ponere novam formam physicam, & entitativam, distinctamq; realiter. Et ita, relatio est forma denominans relatum, quæ forma, est realis prout opponitur fictæ: sed non realis, quasi sit entitativæ distincta à fundamento, in circumstantia termini, & rationis fundandi, positæ.

I N S T A T 1. Hurtadus. Potest perire unio hypostatica, & separari à natura humana & VERBO, adeoque interire, absq; hoc, quod a liquidum intereat identificatum naturæ humanæ, aut VERBO; Ergo id, quod est humanitatem uniri VERBO, est alia forma, quæ non sit natura humana, nec VERBUM. Probatur Consequentia; quia non potest aliquid corrupti & desinere realiter, quin corruptatur, quicquid est realiter unum & idem cum ipso; & è contra, quod perseverat alio corrupto, non est idem realiter cum ipso.

R E S P O N D E T U R. Sicut potest perire relatio, manente pariete albo, nec tamen relatio distinguitur realiter à pariete; quia non potest perire, si ponatur circumstantia termini, & rationis fundandi; ita quamvis perire possit unio hypostatica, manente persona VERBI & humanitate, non supponitur, unionem hypostaticam esse distinctam modaliter; quia etiam non potest perire, manente humanitate & VERBO, in circumstantia connotatae modalitatis. Dicit etiam posset, quod pereat unio hypostatica, per ratione debitâ formalitatibus & connotativis entibus; quas formalitates, & connotativa entia, non est necesse distingui physicè; licet non pereat tanquam forma physica.

I N S T A T 2. Arriaga. Acceptis illis omnibus phrasibus, quas nominales afferunt, vel est aliquid ex parte objecti, quod antea non erat, vel non est: si non est: ergo non est facta mutatio: ergo nec transitus, à non esse uniti, ad esse uniti: si autem est aliquid ex parte objecti: ergo habetur intentum.

R E S P O N D E T U R. In principiis nostris sufficientem esse illam entitatem modalem pro connotato importatam, non tamen habet per hoc intentum Arriaga: quia ille vult, pro ipso formalis unionis, importari illam entitatem.

I N S T A T 3. Sex semper facit sex, sive dicas bis tria, sive ter duo, sive sexies unum: Ergo etiam, si nihil plus dicit unio, quam VERBUM & humanitatem, quicunque dicas, semper idem dicas.

R E S P O N D E T U R. Dicere plus unionem, nempe illam entitatem modalem, non quidem quæ constitut rationem formalem unicendi, sed tamen quæ sit connotatum prærequisitum.

O B J I C I T U R 3. Assignatæ hac modalitate, non assignatur terminus intrinsecus, de novo

productus per unionem, quem requirunt Modalistæ.

R E S P O N D E T U R. Argumentum sicut proponitur non convincere, nam Modalistæ nolunt produci per illam unionem, aliquem alium terminum, sed ipsam unionem dicunt esse terminum, qui producitur; & tamen arguunt, quod per unionem deberet aliquid, idque physicè, in sententia Modalium, produci. In sententia, quæ requirit hanc modalitatem pro dispositione, directè dici potest, quod non detur actio efficientis, nisi ad illam dispositivam modalitatem, cui respondet tanquam terminus dispositio illa. In nostris autem principiis, assignatur illi actioni efficienti terminus physicus, nempe modalitas determinativa. Addo, cùm hæc sententia sit media, inter sententiam Modalium & Nominalium, non esse necesse, ut omnia assumpta Modalium indiscriminatum admittat.

I N S T A T I B I S. Ille modus, si est prævius ad unionem, non potest determinare essentialiter & non impedibiliter etiā divinitus, ad esse uniti; sic enim jam divina potentia determinaretur per aliquid præviū creatum, & necessitatur ad unicendum, ab aliquo ente creato, quod non esset unio, sed prius unio.

R E S P O N D E T U R. Argumentum hoc probare multum; probat enim, quod prius non possit determinare essentialiter, ut sit hoc se sequens, & sequens, & posterius; neque enim determinationem sequentis, habet à sua entitate, cùm potuerit esse, & non esse sequens: sed hæc determinatio habetur ab illo antecedente, quod est prius. Probaret item, quod fundamentum relationis, ratio fundandi, & terminus, non determinet essentialiter, & inimpedibiliter, etiā divinitus, ad esse relationis. Sic enim determinaretur per aliquid præviū divina potentia. Probaret item, quod possit esse actio efficientis sine effectu, quia est quid præviū ad effectum. Directè autem dici potest, quod à prævio per rationem non nisi, & habente vim essentialiter determinandi, possit determinari potentia divina; licet ab aliquo prævio tempore, & non habente vim essentialiter determinandi, non possit determinari. Si illo priori modo determinetur potentia divina, nihil absurdum est; ut ostendit allata inducțio. Et certè, si aliquid sit præviū, non nisi ratione, & sit insuper illud ipsum in re, secundum omnia quæ ad illud spectant consideratum, sicut in re relatio est fundamentum, terminus, ratio fundandi; non erit absurdum, quod concurrente Deo ad hoc præviū, jam concurrat Deus & ad hoc, quod in re est illud. Item si concurrat Deus ad essentialiter determinativum, hoc ipso ligat se Deus suo concursu, ut non possit non velle illud, ad quod debet esse determinatio; hoc ipso enim convinceretur nolle concursum ad essen-

ad essentialiter determinativum; cum tamen revera ad illud concurrerit. Universaliterque, tunc est absurdum ab alio prævio determinari potentiam divinam, quando potest non intelligi, illud præsum producendo, determinare se omnino Deus, etiam ad secundum: haberet enim determinationem, in linea existendi creata, libertas divina, & non à sua voluntate: nam in linea possibili, non voluntas divina possilitatem, sed possilitas voluntatem divinam determinat. Et quia in re, unio, dicit naturam humanam, Personalitatem, & illud connotatum; dicitque illud connotatum vim essentialiter determinantem ad unionem: sit, ut determinando se Deus ad illud præsum producendum, liget etiam se, ut sequatur unio; tuncque suppositio antecedens tollit libertatem, quando illa positâ, non potest non sequi eventus, & insuper, non est in mea potestate ponere, vel non ponere illam suppositionem antecedentem; est autem in potestate Dei, ponere, vel non ponere, illam entitatem determinativam.

CONTINUATOR
SOLVTO.

OBJICIT 4. Quidam, ostendendo, quod hæc entitas modalis sit intrinsecum constitutivum, & pars uniti hypostatici. Positis omnibus constitutivis intrinsecis uniti hypostatici, ceterisvero omnibus ablatis extrinsecis, eo ipso formaliter & immediatè ponitur unitum hypostaticum: quod utique identificatur suis intrinsecis constitutivis. At verò posito VERBO & humanitate, ablata verò modalitate, eo ipso formaliter & immediatè non ponitur unitum hypostaticum: Ergo Verbum & humanitas non sunt omnia constitutiva intrinseca uniti hypostatici; sed præter hæc, illa entitas modalis est constitutivum intrinsecum.

RESPONDE TUR 1. Non esse hoc formatum argumentum, per recurrentes eosdem terminos: nam subjectum minoris est istud: Posito Verbo & humanitate & ablata modalitate: cuius ablata modalitatis, non sit mentio in consequenti: additum enim illud, quod præterea illa modalis entitas sit constitutum intrinsecum, non spectat ad complendum subjectum minoris, sed se tenet per modum additi & illustrativi consequentis. Quod si formetur ita consequens: Ergo Verbum & humanitas, ablata entitate modali, non sunt constitutiva intrinseca uniti hypostatici, concedetur totum; non quod illa modalitas habeat rationem constitutivam, sed quia Verbum & humanitas, non nisi in circumstantia illius modalitatis, sortiuntur denominationem uniti. Non repugnat autem, ut aliquid sortiatur denominationem aliquam, in aliqua circumstantia, ita ut illa denominatio, in re, sit ipsum illud in tali circumstantia positi-

tum. Sed hoc argumentum, & sequentia, pleniùs discussa vide in materia de Relatione, & in materia de Sacramentis, ubi de constitutivo intrinseco: & ubi agitur, an intentio sit pars Sacramenti?

RESPONDE TUR 2. Retinendo responsionem, quam sibi opposuit oppugnans; scilicet quod posito Verbo ut actu terminante, & humanitate ut actu terminata à VERBO, eo ipso ponatur denominatio uniti hypostatici.

INSTAT. Hoc quidem vere dicitur, sed petitur principium: quia totum argumentum, quod procedit de unito hypostatico, omnino integrum reddit de denominatione VERBI terminantis, & humanitatis terminatae: probatque, in hac denominatione, modalitatem, de qua agimus, esse intrinsecum constitutivum.

RESPONDE TUR. Negando hæc peti Principium, sed potius stari in principio, quæ duo per hoc inter alia distinguntur: quia petens principium, hoc ipsum solum pro ratione reddit, de quo est quæstio: stans autem in principio, habet tantum pro Regula, cur aliquid concedere vel negare dicatur: ne convincatur quod in consequenter affirmet vel neget, quod etiam sit in praesenti. Porro si queratur, quare unitum hypostaticum possit haberi, sine modalitate tanquam constitutivo, pro ratione adfertur: quia sufficit, quod constitutivum intrinsecum sit ipsum VERBUM prout terminans, & humanitas prout terminata: licet, istam rationem Prout, non habeat, nisi in circumstantia modalitatis. Objiciens autem non probat, quod sit impossibilis denominatio, quæ sit in re ipsum illud denominatum, in tali circumstantia positum. Addo, respondere ad definitum per definitionem, non est petere principium: definitivè autem unitum hypostaticum, est VERBUM prout habet rationem actu terminantis naturam humanam, & natura humana prout habet rationem actu terminatae. Non repugnat autem haberi istud Prout, modalitate illâ positâ, non nisi pro connotato: hinc rogari debet, ut propositio hæc probetur: Implicat denominatio, quæ sit ipsum denominatum, in tali circumstantia positum.

Supponit etiam arguens, ablato connotato extrinseco, manere omnia constitutiva intrinseca, quod repetitò negatur doceri à nobis. Hinc porius

RESPONDE TUR 3. Retinendo item responsionem prævisam ab objiciente, quod scilicet ablata ista modalitate, non maneat illius totius constitutiva intrinseca, in actu secundo & formaliter, sed tantum in actu primo, & materialiter.

INSTAT. Ergo jam omnia constitutiva intrinseca, in actu secundo, totius hypostatici, important aliquod constitutivum intrinsecum, præter Verbum & humanitatem, quod certè non erit aliud, nisi illa modalitas.

* n 3 RESPO-

RESPONDETUR. Hanc ipsam illationem probandam fuisse, eō quōd desideratur probatio istius Majoris: Implicita denominatio, quæ sit ipsum illud, in tali circumstantia positum. Rogatur item probatio istius majoris: Implicita, ut in entibus connotativis, habeat hoc rationem constitutivi intrinseci, in tali circumstantia, & non habeat rationem constitutivi intrinseci, extra hanc circumstantiam.

OBJICIT 3. Sequitur ex his responsionibus quōd ablatā illā modalitate, ablatō item connotato, non maneat quidem ens connotativum, maneat absolutum: quod dici non potest: quia in sententia nostrorum communi, ens respectivum non distinguitur realiter ab absoluto: si ergo extra circumstantiam extrinsecam, manebit ens absolutum, cum quo adæquatè identificatur ens respectivum in circumstantia extrinseci, adhuc, extra istam circumstantiam, debet manere ens respectivum, ne dicatur, idem menere sine scipso, extra circumstantiam requisitam.

RESPONDETUR. Concedendo primam sequelam. Quod attinet ad secundam, illa hoc sensu est vera: quōd scil. relatio, non sit entitas realiter superaddita, quod & nos concedimus; licet ex nostris tenuerint aliqui oppositum: & hīc in nostra Provincia Pater Laurentius Pīkarski. Cæterum tota connotantium schola negat, quōd aliquod ens, non evadat absolutum, cūm fuerit respectivum, si desit circumstantia rationis fundandi & termini. Tertia autem sequela negatur: est enim illa ipsa major, cuius probatio desideratur, nempe: Implicita denominatio, quæ sit ipsum denominatum in tali circumstantia positum. Nec manebit idem sine se ipso, extra circumstantiam requisitam; quia illa Relatio, illud Prout, illa Denominatio, non quodocunq; est ipsum denominatum, sed denominatum in tali circumstantia: Et, si denominatio simpliciter identificaretur denominato, non manente denominazione, & manente denominato, maneret idem sine se ipso; sed, quia illa denominatio est ipsum denominatum, nonnisi in tali circumstantia positum, hinc non manebit denominatum sine se ipso; quia illa denominatio est illud denominatum, nonnisi in tali circumstantia positum, quod repetitò dictum.

INSTAT 1. Etiam Ens respectivum, per se ipsum præcise, est id quod est: Ergo fieri non potest, ut ens respectivum, nunc identificetur adæquatè enti absoluto, quando adest circumstantia extrinseca: nunc verò distinguitur realiter ab eodem absoluto, quando deest circumstantia extrinseca.

RESPONDETUR. Nego consequentiam: in qua ipsa vertitur cardo difficultatis, adeoque probari debuit; eō quōd non sit ostensum, repugnare denominationem, quæ sit ipsum deno-

minatum in tali circumstantia positum. Desideratur item probatio, cur repugnet, ut ens respectivum, sit ipsa entitas absoluti, in tali circumstantia positi? & casu, quo non adsit illa circumstantia, non hoc sensu distingueretur realiter respectivum ab absoluto, quasi separetur tunc aliqua entitas, & percat; sed quia nemo cogitante, ablatō termino, desinat habere rationem respectivi.

INSTAT 2. Ens respectivum & absolutum differunt essentialiter: Ergo additio circumstantiæ extrinsecæ, mutans ens absolutum in respectivum, transessentiabit unam essentiam in alteram, quod implicat: dicitq; arguens, quod hoc argumentum revera illum convincat.

RESPONDETUR. Argumentum multum probare, nam indubie etiam in principiis argumentis, in relatione prædicamentali, ens absolutum, additione termini tanquam partis, evadit respectivum: Ergo additio illius termini, transessentiabit ens absolutum in respectivum. Unum item numerale, est absolutum, unum autem & unum, evadit respectivum, quia evadit pars, numquidne tunc transessentiatur unum numerale? Animal aliam habet sui definitionem, ratione aliam: numquidne conjunctio istorum duorum in homine, facit transessentiationem? Hinc in forma distinguitur antecedens. Ens respectivum & absolutum differunt essentialiter, hoc est, definitio respectivi, non est definitio absoluti, concedo antecedens. Ens absolutum & respectivum differunt essentialiter, hoc est, non potest ens absolutum unquam fortiri & acquirere denominationem respectivi: nego antecedens. Tuncq; primū ens absolutum transessentiaretur in respectivum, si definitio respectivi, esset definitio absoluti, quod in præsenti non contingit, nec à nobis docetur.

INSTARI potest 3. Unio hypostatica est, per nos, ipsum verbum & natura humana, in circumstantia prædictæ modalitatis: Relatio item est ipsum fundamentum in circumstantia rationis fundandi & termini; & sic de reliquis connotatis; quærere restabit, cur illa circumstantia non habeat potius rationem partis?

RESPONDETUR. Etiam per oppositos, datur constitutivum intrinsecum relationis transcendentalis, quod constitutivum intrinsecum, per illos, ne quidem partialiter compleatur ratione fundandi & termino; & tamen inimaginabile est, quōd entitas illa, independenter à proportionato sibi termino, & ratione fundandi, habeat rationem constitutivi intrinseci; cūm tamen per illos, illæ circumstantia non habeant rationem partis, in dicta ratione: ita nec in præsenti habebunt. Deinde duplicitia sunt tota. Quædam tota rigorosa, quale est totum compositum ex corpore & anima, quōd etiam revocantur ea, quæ habent proportionem

R
TH
zia
TO
D

Disputatio IV.

151

tionem cum manifestè partibus; & alia sunt tota non rigorosa, sed potius conflata ex pluribus; quale conflatum est cognitio, nempe ex tendentia vitali, & ex objecto. Ad quæ non rigorosa tota, revocaretur conflatum, ex intrinseco ratione necendi, & extrinseco, seu Aliud. Hinc si totum illud non sit rigorosum, illud Aliud, seu extrinsecum, item illa circumstantia, poterit non esse pars; sed nonnisi unum ex extremis, conflatum illud ingredientibus; quod extremum in omnibus parificatur parti, excepta denominatione partis, & denominatione intrinseci. Denique, ex eo illa circumstantia, non est pars, item ex eo, fundamentum in circumstantia termini positum, non dicit illam circumstantiam pro parte, quia terminus, cùm sit Aliud, ex ipso prædicto Aliud, non dicit proportionem cum intrinsecis. Quod fuis vide defensum, in materia de Pœnitentia, ubi auctum, an peccata sine intrinsecum constitutivum sacramenti Pœnitentiae? Sed in super hoc idem aliter proponitur.

Constitutiva intrinseca debent esse proportionata, ipsimet constitutio; si enim non essent proportionata, non illud, sed aliquid aliud constituerent; & ob improportionem, identitatem non dicerent. Quia ergo ipsum constitutum, quod est Relatio, vel Relativum, dicitionem ad aliud, adeoque importando, & ad, & aliud; ideo & constitutiva intrinseca, debent importare & ad, & aliud; si important constitutiva intrinseca & ad, & aliud; cùm se ipsum nihil dicat pro extrinseco, debet constitutivum illud dicere, & entitatem fundamenti, & insuper illud ad, illud aliud: quod si: est aliud, si: est ad, debet illud pro extrinseco dicere; nam, & nihil est ad se, & nihil sibi aliud; consequenter circumstantiam, quæ salvat illud ad, & illud aliud, debet dicere pro extrinseco: cùmque relatio prædicamentalis, sit relatio adveniens; ad salvandam proportionem, etiam constitutiva illius debent habere rationem advenientis: consequenter idem fundamentum, ratione advenientis circumstantia, habebit rationem constitutivi intrinseci, extra illam circumstantiam, non habebit.

DIFFICULTAS III.

Quo ordine peracta est unio hypostatica?

De hoc ordine assumptionis tractat Suar. integrâ disp. 17. Valent. disp. 1. q. 6. pun. 2. Amicus disp. 8. Sect. 7. Tituli sensus est: An Persona, prius aliquid in humanitate terminârit, & non simul totum? & quia prioritas duplex est, Temporis, & Naturæ: constat in Catholica Theologia, fuisse simul assumpta tempore à VERBO, nec præfuisse prius tempore Naturam humanam, huic toti hypostatico; & oppositum censetur esse pars erroris Euthychiani, ut vide-

re est apud Valent. disp. 1. q. 2. puncto 1. parag. *Terius error.* Probarique id potest ratione fundatâ in Conciliis & Patribus. Quia vel præfuit corpus solum, vel anima sola, vel utrumque, illi Toti, quod est Christus, non solum corpus; quia hoc sine forma substantiali non existit, non secundum solam animam; quia, quod animæ præexistant corporis formationi, & v.g. quod sub initium mundi sint creatæ, est error damnatus in Synodo 5. & 6. Constantinopol. Idem habet Leo Papa, Epist. 71. *Catholicam Fidem constanter atque veraciter prædicare, quod anima hominum non prius, quam suis inspirantur corporibus, fuere.* Quodsi animæ reliquæ non præfuerere suis unib; nec anima Christi præfuit. Non etiam præfuit Totum; quia alias etiam debuissent præfuisse Persona creata, quod negant Patres. Quod autem attinet ad prioritatem Naturæ, cito in nostri tenent, prius naturâ in intentione assumptum esse: Totum, quam partes, in executione autem, prius naturâ partes, quam totum; & quidem, quod prius intentione assumptum sit totum quam partes, ratio est; quia illud prius ratione assumitur, quod principaliter & ultimâ intentio, Deus autem intendit principaliter & ultimâ, unire totam humanitatem cum VERBO. Est ergo tantum difficultas, an in executione, prius naturâ, assumpta sint partes, quam totum?

DICENDUM est, Prius naturâ in executione assumptum esse Totum, quam partes. Est Conclusio Scoti & Durandi in 3. dist. 2. q. 2.

PROBatur 1. Conclusio ratione desumptâ ex S. Thoma q. 6. a. 4. ad 3. ubi sicut. *Vnione personali, prius secundum intellectum, oportet quod caro uniatur animæ, quam Verbo; quia ex unione ad animam habet, quod sit unibilis VERBO in Persona; presertim, quia Persona non invenitur, nisi in anima rationali.* Ex quo loco sic formatur argumentum. Prius est naturâ, (indubie in executione) unita caro cum anima, quam unita VERBO: quia VERBUM est unitum nonnisi carni humanæ, non est autem caro humana, ante unionem cum anima; ergo etiam, prius naturâ, in executione, est unita Persona Toti, quam partibus. Consequens probatur. Ideo, prius naturâ, unita est in executione caro animæ, quam VERBO; quia caro, ex unione ad animam habet, quod sit unibilis VERBO; sed etiam ex unione Personæ ad totum, habent partes, quod sint unibiles Verbo; ergo. Minor probatur. Ideo caro ex unione ad animam habet, quod sit unibilis VERBO: quia sine unione ad corpus, non potest intelligi, esse natura humana; sed etiam sine Toto, non possunt intelligi partes esse natura humana. Ergo etiam partes habent esse unibilia VERBO, ex unione Personæ ad Totum. Hocque videtur significare S. Thomas, dum docet, Personam non inveniri, nisi in rationali natura, rationalis autem natura in homine, est Totum;

* n 4

non

non verò vel ipsa anima, vel ipsum corpus, vel utrumq; non per modum totius acceptum.

Idem sic proponitur; Illud, etiam in executione, prius naturā assumi debet, propter quod alia assumuntur; quia etiam in executione, ratio propter quam aliud, est prior illis, que propter illud; sed partes assumuntur propter totum: non enim ideo assumitur homo, quia assumitur corpus & anima; sed ideo assumitur corpus & anima, quia assumitur Totum, seu homo. Quod ipsum probatur. Quia, si per impossibile distincta essent realiter homo, & ab alia parte, anima & corpus unita; assumeretur potius totum: quia illud potius est terminabile personaliter, & suppositabile: illudque potius est homo, adeoque potius assumibile; cùm venerit Christus ad salvandos homines.

PROBATOR 2. Argumento Scotti. Illud primò est assumptum, quod fuisset primò personatum, si fuisset suæ naturæ relictum, & non assumptum à VERBO; tale autem est natura tota, & non partes; quoniam natura tota est primò apta, ut sit Persona, & partes nonnisi per illam; VERBUM autem supplevit vices Personæ creatæ: ergo illud, quod fuit primò personabile, primò fuit assumptum.

RESPONDET Cajetanus, cuius Responsionem ad hos terminos reducit Valentia. Negat scilicet, eodem ordine, per alienam personalitatem terminari naturam, quō terminaretur per propriam; nam natura ita personatur, ut ipsa sit *Origo & principium*, quasi efficiens, illius personalitatis, indeque sit, ut quia tota natura est principium suæ personalitatis, & partes nonnisi per naturam, inde inquam sit, ut tota natura primò personetur per propriam subsistentiam, cùm non subsit ratio, cur eodem ordine, non terminet naturam & ejus partes, quo ordine profluxit à suo principio, è contra, cùm natura personatur per alienam personalitatem, integrum est Personæ assumenti, inchoare executionis ordinem in terminando, undecunque velit, nimurum vel à partibus, vel à tota natura.

CONTRA est. Tum quia, si est personabile, nonnisi Totum, non erit in libertate assumentis, inchoare, unde voluerit, Personationem. Tum quia non est ratio, cur sicut ea Persona, quæ principium habet à natura, primò terminat naturam, cur non etiam Persona, quæ non habet principium à natura, supplet tamen id, quod fecisset propria Persona, cur inquam, non sequatur, in personando per prius vel posterius, conditionem propriæ Personæ. Tum quia, pro eo instanti rationis, pro quo non intelligitur totum, non intelligitur, in natura, indigentia subsistentiæ; cùm eam non sit nata haberi, nisi pro eo instanti, pro quo intelligitur tota. Unde negat S. Thomas, manum, esse Personam, quia non habet rationem totius. Ergo

nec intelligi potest, pro illo instanti, terminari ab aliena subsistentia, siquidem connaturalis est dicere, pro illo instanti rationis, exerceuisse VERBUM terminationem, cùm exigebat natura terminari.

PROBATOR 3. Persona est id, quod habet rationem totius, ut dictum est in materia de subsistentia, partes autem quæ tales, non habent rationem totius, hòc ipso enim non essent partes, ergo partibus, quæ talibus, non convenit ratio Persona. Ergo nec conveniet per prius, cùm in executione, assumptio à VERBO.

Objiciuntur I. Authoritates.

1. Est S. Thomæ, qui videtur oppositum sentire; sed illum pro nobis esse, ostenditur in materia de subsistentia, in quantum negat partibus convenire rationem Personæ. Ad alia in oppositum, dici potest, S. Thomam docuisse, quod partes præsuppositivæ prius sint præ toto, prius enim illa supponi debent, quæ totum, utpote causa intrinseca totius. Sed nullibi loquitur, de immediatori participatione Personæ, hoc indicare videntur verba illa S. Thomæ citata a. 5. ad 1. *Ubi assumptionem partium, docet esse priorem, in via operationis.* Ly operationis, intelligi quidem potest ab oppositis, pro statu executionis, sed etiam capi poterit, pro vi causandi, quæ est partium respectu totius, idque robatur verbis ejusdem, ibidem in corp. *Et ideo dicendum est, inquit, quod VERBUM DEI assumpsit partes humanæ naturæ, mediane toto: sicut enim assumpsit corpus, propter ordinem, quem habet ad animalia rationalem (quod certè factum est, pro ordine executionis, idque prioritate naturæ) ita assumpsit corpus & animam, propter ordinem, quem habent ad naturam humanam.*

2. Authoritas est August. qui in Epist. 3. ad Volusian. ipsa, inquit, *magnitudo divina virtutis animam vibrationalis, & per eandem corpus humanum, totumque omnino hominem, in melsus mandatum, coaptavit.*

3. Author. est Damasc. lib. 3. Fidei Orthod. c. 6. *DEI, inquit, VERBUM, per medium mentem, carni unitum est, interjectam videlicet, inter Deiparitatem, & carnis crassitatem.*

RESPONDERI potest ad utramque authoritatem. Apud Augustinum ly per eandem, accipi debet, per eandem tanquam ultimò completem naturam humanam, in ratione naturæ: & per illam, tanquam præsuppositum, ut constituantur differentialiter homo, in ratione hominis, assumptus est homo; sed non per eandem, tanquam prius natura participantem formalitatem Personæ. Eodem modo explicari debet Damasc. Quanquam ille fortassis intellexit nonnisi mediationem dignitatis, & Entis eò, quod inter Deum & corpus, media dignitatis sit anima rationalis, utpote spiritualis.

OBJI-

Disputatio IV.

153

Objicitur 2. Anima & Corpus prius natura
et assumptæ sunt, quām fuerint inter se unitæ;
ergo sunt prius natura assumptæ, quām sit con-
stituta humanitas. Antecedens probatur, quia
unio animæ ad VERBUM, non pendet ab a-
ctuali unione ejusdem ab corpus; ergo non est
posterior illa, etiam in ordine naturæ; id enim
propriæ posteriū est natura alio, quod ab alio
pendet. Idemque dicendum de corpore.

RESPONDETUR. Negando antecedens.
Probatio illius distinguitur. Unio animæ ad
VERBUM non pendet ab actuali unione ejus-
dem ad Corpus, in ratione formalis, & denomina-
tione Personæ, quā constitutatur homo. Ne-
gatur propositio. Non pendet in existendo, se-
cundum simplicem rationem unionis Personæ.
Conceditur. Certè enim in illo triduo, nec ani-
ma dicebatur homo, nec corpus jacens in sepul-
chro, quamvis utriusque parti competit ratio
unionis ad VERBUM. Addo, quod prioritas
naturæ in presenti, non ex eo pensanda sit, quod
aliquid possit manere sine alio, sed quod, per
prius natura, habeat rationem totius, cui rationi
totius, debetur Personæ.

INSTAT Suar. Corpus & anima antequam
uniantur, habent partiales suas subsistentias.

RESPONDETUR, quod non. Quia cùm nec
anima materialis, nec anima spiritualis præex-
istit unioni ad corpus, sit, ut antequam unian-
tur, non habeant proprias suas subsistentias.

Objicit 3. Valentia. Qualis est ordo natu-
ræ, in existentia ipsa rerum assumptarum, talis
etiam est ordo, in eorum assumptione; nam res
assumptæ, non prius, nec aliter existunt, nisi
quatenus assumptæ sunt: sed inter res assumptas,
talis est ordo naturæ, ut, secundum executionem,
anima simpliciter sit prius, quām corpus,
& utrumque, quām totum: ergo talis est ordo
naturæ, in ipsa assumptione.

RESPONDETUR negando Majorem. Quia
cūm in illo priori ordinis, & existentia ante to-
tum, non habent rationem personabilis in ratio-
ne hominis, ideo pro illo priori, non habent ra-
tionem, prius assumibilis.

INSTAT idem. Sicut partes assumptæ ex-
istunt, ex vi divinæ actionis, per quam effectivè
producuntur; ita etiam, alio quodam respectu,
existunt ex vi assumptionis, per quam propriæ
terminantur à solo VERBO. Sed quia existunt
ex vi divinæ actionis, ideo eodem ordine natu-
ræ, qui inter ipsas est, producuntur: Ergo etiam,
quia existunt ex vi assumptionis, eodem naturæ
ordine, qui inter ipsas est, assumuntur.

RESPONDETUR. Existere partium ex via
assumptionis, non aliud est, nisi existere subsisten-
tialiter, idque habendo rationem personæ; sed
hoc non competit illis, nisi ratione totius. Pa-
ritas allata non tenet, disparitas est: quia ad hoc,
ut res producatur, non plus exigit, nisi ut sit ex-

tra causas. Hinc, si sit aliquis ordo inter illas, et-
iam in productione, congruenter servari potest.
Sed in subsistendo, non tantum est necesse, ut sit
res extra causas; sed etiam est necesse, ut sit ca-
pax prius natura subsistentiæ, idque personativæ;
illud autem est prius natura capax, in homi-
ne, subsistentiæ personativæ, quod est homo;
homo autem supponit pro toto, non pro par-
tibus.

Objicit 4. Cajetanus. Quod est posterius
resolutione, est prius compositione: unio par-
tium cum partibus, est posterior resolutione:
nam in triduo, natura humana desuit esse unita
VERBO hypostaticè, & tamen utraque pars
mansit unita: Ergo, secundum executionem,
prius assumptæ fuerunt partes, quām totum.

RESPONDETUR. Negando, illas partes es-
se posteriū resolutione, in ratione personæ; ne-
que enim illæ partes, in triduo, erant Persona,
hinc autem, de hoc instituitur disceptatio. Ad-
do, illas partes mansisse unitas VERBO, quia
induerunt rationem totius, si induerunt rationem
totius, non sunt posteriores resolutione, in
ratione subsistentiæ.

Objicit 5. Amicus. Quod nostra senten-
tia non ita bene salvet maternitatem Beatissi-
mæ, ut opposita. Nam opposita sententia do-
cet, maternam generationem, quā virgo univit
corpus & animam humanitatis Christi, termi-
natam fuisse ad Deum; quia terminata fuit ad
copulandas partes, unitas hypostaticè.

RESPONDETUR. Negando assumptum. Ra-
tio: quia maternitas, cūm sit quid physicum,
per res physicæ salvare debet; per nos autem,
quoad statum physicum, æquè salvatur, quia
non posterius physicè, quām unita fuerint inter
se corpus & anima, secuta est unio physica Ver-
bi, sed eodem tempore & instanti illius. Dein-
de, pro eo instanti, debet salvare materna genera-
ratio Beatissimæ, pro quo instanti est physicè
Mater; sed non est nisi pro eo statu physicè Ma-
ter, pro quo accipitur totum: non enim partes
generat, sed totum; ergo, cūm per nos, pro quo
statu intelligitur esse totum, pro eodem statu in-
telligatur esse unitum VERBO: sit, ut melius
adhuc nos salvemus Maternitatem Virginis,
quia magis proportionatè dicimus, illam ge-
nuisse Deum, nempe cūm generat hominem,
qui est Deus; quod toti competit.

QUÆSTIO II.

De Incarnatione prout dicit Personam.

DE Persona fusa in Metaphysicis, pronunc,
propria hujus loci, expedientur.

DIFFI-

Tractatus II.
DIFFICULTAS I.*An Persona Christi sit Composita?*

Negas Scotus, Durand, Bonau, Almainus, Marsilius, Alensis, & citatur S. Thomas in questionibus disputatis de unione VERBI, a. 1. ad 6. & in 3. dist. 6. q. 2. a. 2. fermeque est omnium antiquorum sententia. Affirmant recentiores, citantque S. Thomam h̄c 3. parte q. 4. Ex nostris affirmativam docent Suar. disp. 7. Sect. 4. Lugo disp. 10. Amicus disp. 9. Sect. 2. Valen. disp. 1. q. 2. pun. 4. Albertinus Corollario 3. Theologico de prædicamento Substantiæ. Raynaud. de Christo.

ASSEMO 1. Christum esse quid Compositum.

RATIO asserti, est imprimis Authoritas Patrum, qui etiam inferius afferuntur. Interim citatur Athanasius, inquiens: *Nam sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus.* Jam autem hoc est quid compositum. Synodus etiam 6. generalis actione 4. *Item confitemur Christum, ex duabus naturis compositum.* Deinde ratio asserti est. Illud est compositum, quod est unum quid ex pluribus; sed Christus est unum quid ex pluribus; nam verè habet naturam divinam, Personam divinam, naturam humanam, quæ omnia sunt plura, & tamen unus est Christus.

ASSEMO 2. Attendo ad compositionem, quæ sit in ipsa Persona, non potest dici, Christum esse compositam Personam.

RATIO asserti 1. est Authoritas Patrum. Greg. homil. 38. in Evang. *Abis hoc, inquit, ab intellectibus nostris, ut Personam Dei & hominis, redemptoris nostri IESU Christi, ex duabus Personis credamus unitam ex duabus quippe, atque in duabus naturis, hunc existere dicimus, sed ex duabus Personis compositum credere, ut nefas vitamus.* Anastasius Sinaita contra Acephalos cap. 22. *Carbolica,* inquit, *Ecclesia docet, duas naturas unitas; duas vero hypostases seu Personas in illo confiteri, vel constituere, nequam audet; quia neque ex duabus hypostasis, seu Personis, ipsum componi tradit.* Theodorus Abucara Episcopus Cariæ Opusc. 2. *Compositam,* inquit, *dupliciter esse aeterni filii Dei hypostasis dicimus; dicitur enim composita ex divinitate & humanitate; & dicitur rursus composita ex anima & corpore, scut unusquisque homo; sed ex Deitate & humanitate non dicitur propriè composita sed metaphorice, seu translatè.* Ubi excludit compositionem in ipsam Personam: & compositionem ex divinitate & humanitate in Persona, dicit translate accipi; quasi diceret, esse illam compositam, cō quod sit Persona composita: videtur etiam Raynaud. citatus num. 10. non velle docere, quod in ipsam Personam sit compositio. Vide Typhanum c. 65. Ubi refert verba Theodori proximè citati. *Si Christus, inquit, hypostasis composita est, Christus opinione tua, neque hypostasis*

divina est, neque humana, sed media inter Deum & hominem; quæ fugienda impietas est. Videbis etiam infra authoritatem Dionysii, Simplicem JESUM appellantis, & tamen, JESUS, suppositum significat.

RATIO 2. asserti est. Si est composita Christi Persona: vel est composita ex seipso tribuente duplice effectum, hoc est, terminante duas naturas, humanam & divinam; vel est composita ex Persona VERBI, & persona humana; vel est composita ex Persona VERBI, & natura humana, nihil horum potest adstruere veritatem hujus propositionis; Christus est composita, in seipso, Persona: Ergo Persona Christi non est composita. Quod totum fundatur in hoc principio: *Est impossibile esse compositum, & non habere, ex quo componatur.* Minor, in quaest difficultas, tripartita est. Imprimis, Persona Christi non potest componi ex se, duas naturas terminante; nihil enim componitur seipso: eadem autem est Persona, terminans naturam humanam, & terminans divinam, & sicut albedo, seipso alba & dealbans parietem, non est composita ex seipso, & se dealbante parietem: quavis per identitatem sit alba, & mediæ non nisi unione, dealbet; ita etiam non componitur Persona VERBI, ex se per identitatem terminante naturam divinam, & ex se terminante, per unionem naturam humanam. Deinde, si Persona Christi est composita, ex se duas naturas terminante: ista compositio, vel est compositio per rationem, vel compositio phytica: si est compositio phytica: ergo est inter plura phytice; ergo phytice est alia Persona, prout terminans naturam divinam, & prout terminans naturam humanam: adeoq; sunt duæ phytice distinctæ Personæ; per quod ruit mysterium Incarnationis. Si autem est illa compositio non nisi per rationem: jam non attendis ad phrases Patrum: quz, ut dicit Lugo num. 4. intendunt significare compositionem realem; & hoc ipso, si id admittas, admittere debebis, albedinem compositam esse ex seipso, & ex se de albante per unionem subiectum, quod nemo dicit; & tamen hæ formalitates, sunt distinctæ, in albedine. Et sicut paries, diverso respectu dexter, diverso sinister, non dicitur componi ex seipso dextro & sinistro, ita nec Persona divina dicitur in se composita, ratione plurium illarum formalitatum. Et licet Persona VERBI habuerit ab æterno formalitatem terminantis Naturam divinam, & formalitatem potentis terminare Naturam humanam, tamen Persona VERBI, ab æterno, non erat composita in se; ita & in præsenti, non est dicenda composita Persona in se, potiusque, quæcumque compositio h̄c ostendetur, non ostendetur compositio in Persona ipsa, sed compositio duorum, quibus tribuitur ratio Personæ.

2. Pars Minoris, nempe quod non possit dici Persona VERBI composita ex Persona VERBI, & Per-

& persona humana, sic probatur. Quia nulla est persona humana in Christo, prout docent Patres. Rursus, nihil componitur ex seipso, seipso autem præstat Verbum, quod præstaret persona humana, & seipso personat Deitatem. Sequeretur item, quod cum nihil possit componi nisi ad minimum ex duobus, sic illuc est compo-
sitione ex persona humana & persona divina, deberent esse duas, illæ personæ. Denique si Christus est composita persona, ex persona humana & persona divina: quæro, an sub hac formalitate, sub qua terminatur à persona humana, sit Deus, vel non? Si est Deus: ergo esse divi-
nae Personæ, tribui potest à persona humana, quod est absurdum. Si autem sub hac formalitate non habet personam divinam, sed humana; debet, dari alia persona, tribuens na-
turæ humanae, ut sit Deus, eruntque jam duas personæ, adeoq; non unus Christus.

3. Pars Minoris, nempe quod non possit dici persona Christi esse composita, quia Christus componitur ex persona Verbi & natura humana, sic probatur. Tum quia, ad compositionem in aliquo genere & ratione, est necesse habere partes componentes illius generis. Sic v. g. ad compositionem substantialiæ requiriuntur partes substantialiæ, ad compositionem hominiæ, partes hominiæ: ergo etiam, ad compositionem personæ, debent poni partes componentes personam. Sed natura & persona, non sunt partes componentes personam; ergo persona Christi non potest dici composita, ratione naturarum & personæ. Subsumpti antecedens probatur, ponamus personalitatem, esse rem, vel modum superadditum: homo non dicitur esse persona composita, quamvis terminet duas naturas partiales, materiam & formam, ergo appareat naturam & personam, non esse partes componentes personam. Et sicut anima rationalis non dicitur esse forma composita, quamvis in ordine ad constituendum totum, requiriat aliam naturam partiale, quæ est corpus. Ita nec persona dicetur esse composita, quamvis requirat unam vel plures naturas.

Et certè in ratione personæ, non videtur quidquam posse componi, nisi per partiale personam, hac enim sola est proportionata ad compositionem personæ; cumque natura, quâ talis, non habeat rationem personæ, non videtur, quâ tribuere possit rationem personæ compositæ. Et sicut, si anima rationalis non haberet rationem animati, non videretur quomodo tribuere posset rationem animati; sic & natura, si, quâ talis, non haberet rationem personæ, quâ tribuet rationem personæ compositæ? Tum quia alia est hac propositio, Christus est persona composita, & alia hæc. In Christo, qui est quid compositum, est persona: seu est persona composita;

ad eummodum, quo aliud est dicere; Albedo est composita, & aliud: Albedo est compositi. Hoc posito sic urgetur. Quia nihil est ostensi-
bile in Christo, quod probet personam Christi esse compositam, sed tantum, quod sit persona composita. Tum quia est impossibile, aliquid esse in se simplex, & tamen compositum, sicut impossibile est, esse unum, & esse duo; sed persona Christi est in se simplex: ego est impossibile, illam esse compositam. Minor probatur tali expositorio. Hæc persona Christi terminans naturam Verbi, est simplex; hæc persona terminans naturam humanam, est persona Christi terminans naturam Verbi: ergo persona hæc terminans naturam humanam, est persona simplex. Minor est de fide. Majorem concedunt adversarii, estque supra probata. Addo, si persona Verbi, quæ ante terminationem naturæ humanæ erat simplex, redderetur composita: hoc ipso fieret alia persona; quia simplex & compositum, non est idem: ergo & simplex persona cum composita, non est eadem, saltem inadæ-
quate.

RATIO 3. Desumitur, restituendo argumen-
ta ab aliis posita.

1. Argumentum est. Hypostasis Christi est eadem, quæ Verbi; sed hæc est simplicissima: eadem enim est, quæ terminat naturam divinam: & hæc est simplicissima. Quod ipsum argumentum supra est aliter propositum.

RESPONDE 1. Suarez. Licet persona Christi sit composita, cum antea non fuerit; non est tamen alia nunc quam antea. Quia hæc compo-
sitione fit per additionem naturæ humanæ ad Verbum; quæ additio, non est sufficiens ad con-
stituendam aliam personam. Et sicut in divinis, quamvis una persona distinguitur ab alia, ratio-
ne personalitatis, tamen non est alius Deus in una, & alius in alia: quia una ab altera non distin-
guitur ratione naturæ; ita hæc, è contrario, licet
hoc compositum distinguitur à Verbo secun-
dum se, non erit tamen in hoc composito alia
persona; quia solùm distinguitur ratione natu-
ræ, quæ additur Verbo, non verò ratione perso-
nalitatis, quæ utrobique est eadem.

CONTRA est. Tum quia si illa persona solùm distinguitur in ratione naturæ, & non in ratione personæ, ergo etiam, & compositio illuc est, non in ratione personæ. Tum quia vera est hæc universalis; Omne compositum distinguitur à simplici; ergo & in ea contenta hæc particuliæ; Persona composita, distinguitur à simplici, vera erit. Sed persona Christi est composita, & persona VERBI terminans naturam di-
vinam ab æterno, est simplex: ergo persona Christi, à persona VERBI, distinguitur. Tum quia ex eo, quod compositio, quæ est in Christo, fiat ratione solius naturæ humanæ ad VER-
BUM, sequitur personam VERBI non esse aliam;

ergo

P
MLOD
DWSKI
3.6.4.
VI
6

ergo etiam, ex eodem principio, sequitur non esse compositam; non est enim major ratio de uno, quam de alio. Tum quia hic expositorius Syllogismus verus est. Hæc persona VERBI, terminans naturam divinam, est simplex; Hæc persona composita, est persona VERBI, terminans naturam divinam; ergo hæc persona composita, est persona simplex: quod contradictriorum est. Tum quia additio humanæ naturæ ad VERBUM, non est sufficiens, ad constituendam aliam personam; ergo nec est sufficiens, ad constituendam personam compositam, tora item distinctio, est ratione naturæ additæ Verbo, non verò ratione personalitatis, quæ utroque est eadem; ergo utrobiq; non composita. Tum deniq; quia querere restat: si non est mutata persona, qui evaluit composita? & quid additio naturæ humanæ addat, ut illa persona sit composita?

RESPONDET 2. Lugo, retorquendoq; argumentum, querit: Album in quantum est album, & in quantum album est concretum accidentale, an sit idem album, quod prædicatur de Petro, an aliud? Si est idem album: ergo possumus dicere, Petrus est hoc album, quod prædicatur de concreto accidentali; & per consequens, Petrus est concretum accidentale, quod est illud album. Si verò est aliud album: ergo in Petro sunt duo alba.

CONTRA est. Hic expositorius: Hoc album, est concretum accidentale; hic Petrus, est hoc album: ergo hic Petrus, est concretum accidentale, hic, inquam, expositorius majorem falsam habet. Quia, etiam in exposito, proportionata distributio locum habet, quæ hic non servatur; nam si servaretur, deberet esse illius primæ propositionis hic sensus: Omne illud quod est hoc album, est concretum accidentale, quæ propositio est falsa; vera autem est hæc: Omne quod est hæc Persona Verbi, terminans naturam divinam, est simplex; si enim hæc universalis, non esset vera, vera esset hæc particularis: Aliquid, quod est hæc Persona Verbi terminans naturam divinam, non est simplex. Quod si hæc particularis est vera, reddit argumentum factum; & insuper sequitur, Trinitatem, & esse Trinitatem personarum, & non esse, esse, ut supponitur, non esse autem, quia non esset simplex persona Verbum. Rursus quounque respectu dixeris, Christi personam esse simplicem, eo ipso negare debes, illam particularem. Nam nullus est respectus, & nulla formalitas tribuendi illi simplicitatem, nisi sub formalitate terminandi naturam divinam; quæ tamen formalitas est illuc expressa. Deinde quando dico: Petrus est hoc album, & quando dico: hoc album est concretum accidentale. Quamvis idem album importetur, importatur tamen in alia suppositione; unde, ex ea parte; quatenus idem album importatur, non erunt duo alba in Petro; ex hac

autem parte, in quantum in alia suppositione sumitur, facit, ut ille expositorius non concludat, utpote constans quatuor terminis. Jam autem pro eadem Persona supponit, tam terminatio Verbi, quam terminatio naturæ humanæ; hinc fit, ut noster expositorius concludat, non concludat expositorius retorsionis. Nihil denique est absurdum, concedere, Petrum, accipiendo illum pro hoc albo demonstrando illud, esse concretum accidentale; quamvis in quantum componitur ex materia & forma substantiali, non sit concretum accidentale; est autem absurdum dicere, Personam Verbi terminantem Verbum, esse compositam.

RESPONDET 3. idem Lugo. Post unionem hypostaticam resultare quidem personam compositam, quæ persona composita prius non erat: non tamen resultare aliam personam simpliciter, sed aliam secundum quid hoc est, personam compositam. Addit, strictè loquendo, personam illam compositam ut sic, non esse dicendam personam simpliciter, sed personam compositam; cum enim reduplicet aliquid superadditum personæ, non est sola persona, sed persona & aliquid aliud. Sic etiam Petrus albus, non est Petrus simpliciter, sed Petrus albus; quia per illam reduplicationem, loqueris de aggregato ex utraque parte: aggregatum autem ex utraq; parte, non est una pars, sed utraque simul. Quare sicut non possumus dicere, Materia & forma est materia: Petrus & Paulus, est Petrus; ita similiter etiam persona Verbi, ut est persona terminans humanitatem, non est persona Verbi solum, sed persona Verbi & aliquid aliud; ac per consequens, loquendo de persona Verbi, sub ea reduplicatione, seu prout est jam persona composita, non debet dici persona simpliciter, sed persona composita: quæ quidem, loquendo in eodem sensu stricto, non est, ut sic, eadem persona, nec alia simpliciter: quia, ut sic, non est persona simpliciter, sed persona composita; sicut Petrus albus, ut Petrus albus, non est Petrus simpliciter, sed Petrus albus.

CONTRA est: Tum quia in quounque sensu ostendetur, resultare aliam personam secundum quid, illud secundum quid, non importabit compositionem in persona, sed compositionem ex persona & natura; consequenter nec dici debet, personam, secundum quid, esse compositam: sed tantum esse personam aliquid, quod est compositum. Tum quia bene possum prædicare: Animal rationale est animal, ergo etiam bene possum prædicare: persona composita est persona. Et, si homo subsisteret dupli modo personalitatis, non inde sequeretur illum non esse personam: ergo nec sequetur, quod non possit dici, persona composita est persona. Quando autem non potest dici, materia & forma est materia: hoc inde proficitur; quia, ad veram prædicationem, est necesse, esse identitatem inter

intersubjectum & prædicatum; qualis in dicta propositione non esset: forma enim non habet identitatem cum materia, quæ prædicatur, jam autem in ratione personæ compositæ, habetur identitas cum persona; est enim persona quasi genus metaphysicum, ad personam simplicem & compositam; genus autem & pars superior metaphysica, habet sibi debitam identitatem cum suo inferiori. Tum quia, si non possum dicere, persona composita est persona: sicut non possum dicere, Materia & forma est materia; ergo inter personam compositam, & personam simpliciter, non est identitas, accipiamus ergo illam partem, & illud additum, quod non dicit identitatem cum persona: quæro, vel illud est natura, vel persona? Si est persona, & tamen non dicit identitatem cum persona: ergo & est persona ut supponitur, & non est persona, cum non dicat identitatem cum persona, quod si illa pars illud additum, est natura: quæ fit, ut faciat compositionem in persona?

2. Argumentum quod proponit etiam Amicus. Si Verbum componit cum humanitate personam, ergo componit personam humanam, cum non possit componere personam divinam; ergo in Christo est persona humana; ergo ultrem in Christo sunt duas personæ, quod est contra Concilia.

RESPONDET Amicus. Concedendo priam consequentiam. Nam sicut humanitas dat Verbo esse hominis, ita constituit illud in esse personam humana; quia dicitur persona humana vel divina, à natura in qua subsistit. Concedit item secundam consequentiam. Nam sicut in Christo est natura humana, dans Verbo esse humanum, ita est & suppositum humanum, non essentialiter, ut est divinum: sed denominative. Tertiam autem consequentiam negat. Quia non est in Christo duplex subsistentia, sed una tantum; quæ, ut subsistit in natura divina, dicitur divina; ut subsistit in natura humana, dicitur humana: sicut subiectum habens duplum formam, non dicitur duplex, sed unum; nam ad multiplicationem subiecti denominati, non sufficit sola multiplicatio formæ denominantis.

CONTRA est. Tum quia quod humanitas est Verbo esse hominis, procedit exinde, quia dat naturam, adeoque esse hominis pro natura sumpti; sed cum non det humanitas ullo modo esse personam humana, non habet enim esse illius: quomodo constituet in esse personam humana? Nego item quod persona dicatur humana vel divina, à natura in qua subsistit; sed à sua conditione, ordine, Esse. Deinde si in Christo est suppositum humanum, ut ipse concedit, est etiam suppositum divinum, quomodo non sunt duas personæ? Deinde, vel una eademque & indivisibilis subsistentia, in quantum subsistit in natura divina, vocatur subsistentia divina: in

quantum in natura humana, vocatur subsistentia humana: vel non eadem? Si eadem: ergo non est composita, cum in divina subsistentia, non sit compositio. Sinon eadem? ergo das duas in Christo personas. Tum quia est impossible componi personam humanam, & non esse personam humanam: conceditque id responso, & tamen Phrases Patrum enuntiant, non esse in Christo personam humanam. Deinde, persona divina, non est persona humana; in Christo est persona divina: ergo in Christo non est persona humana. Tum quia, quamvis ad multiplicanda subiecta, non sufficiat multiplicatio formarum; nihilominus multiplicatio ipsarum formarum sufficiens est, ad se multiplicandas. Porro in Christo sunt multiplicatae personæ: nam dicas in illo esse personam humanam, & personam divinam, quodsi dicas esse unam, duos effectus præstantem; ergo non debes imprimis dicere, in Christo esse personam humanam, sed personam divinam supplementem vi-ces humanae.

ASSERO 3. Accipiendo nomen personæ, pro eo, quod devenit ex illa unione, seu prototo hypostatico, sic persona Christi est quid compositum.

RATIO: Quia totum hypostaticum plura dicit unita.

Si item nomine personæ compositæ accipias, quod sit persona compositi. Hic sensus concedetur. Ratio: quia est de fide, quod Totum hypostaticum ingrediatur persona, & quod in illo, habeat se, per modum termini.

Denique hoc sensu admitti potest persona composita, quod sit persona, non in una, sed in duabus naturis, subsistens, hocq; voluit S. Thomas q. 2. a. 4.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones.

Æ petuntur tum ex Auctoritate, tum ex ratione.

Explicantur Auctoritates in oppositum.

AUTORITAS I. 5. Constantinopolitani Concilii Collatione 8. Canone 4. Sancta, inquit, Dei Ecclesia utriusque perfidia impietatem re- jiciens, unionem Dei Verbi ad carnem, secundum compositionem confitetur.

RESPONDETUR. Non asserit Concilium, quod illic sit compositio in ipsam personam, sed non nisi quod illic unitio sit, quæ non sit sola moralis, vel per demandationem, ut Christus gerat personam Dei, sed quod sit unitio, secundum compositionem physicam, constantem duabus naturis, & unicâ persona Verbi, quod innuit Lateran. sub Innocentio III. de fide c. i. Verus homo, inquit, IESVS factus ex animarationali, & humana

* o

humana carne compositus. Ubi clare de compositione physica naturæ humanæ, & persona Verbi, loquitur; non autem de compositione in persona: & eodem modo explicari possunt plures authoritates Patrum.

2. AUCTORITAS Damasceni, qui lib. 3. Fidei c. 14. Reliquit inquit, igitur, ut dicamus *solidam hypostasim Christi compositam.* Ponitur item c. 3. *Naturas unitas ad invicem fuisse in una composita hypostasi.*

RESPONDETUR. Etiam illo priore loco non plus velle Damascenum quam Christum esse compositum ex duabus naturis, & persona Verbi. Secunda autem auctoritas non debet accipi, de persona formaliter sumpta, propter dicta superius; sed debet sumi prototo hypostatico. Hanc autem fuisse mentem Patrum, colligi potest ex verbis Lateran: decernentis, quod verba Constantinop. Synodi, propriè accipientis. Ibidem hanc compositionem Can. 6. explicat, quod propriè, & secundum veritatem, Christus in duabus naturis subsistat, ubi nihil agitur de compositione in persona, sed de compositione totius hypostatici, idque colligitur ex Petro Diacono, quid de Incarnatione & gratia c. 2. *A Sanctis, inquit, Patribus, adunatione divinitatis & humanitatis, Christus Dominus compositus predicatur.* Ubi hæc adunatio rejicitur, non in compositionem in persona, sed in compositionem totius hypostatici, vel in compositionem ex duabus naturis, & persona Verbi.

3. AUCTORITAS apud Raynaudum est Dionysii c. 1. *Ex qua (supple humilitate nostra) ineffabiliter compositus est simplex IESVS.*

RESPONDETUR. Hunc locum esse potius pronobis, JESUS enim supponit pro persona, & tamen appellatur simplex. Directè autem dici potest, nihil hinc agi, de persona compositione in se; sed tantum de compositione persona divina, seu unione cum natura humana.

4. AUCTORITAS est Origenis lib. 2. contra Celsum. *Vnum est id, quod cum Dei Verbo est compositum.*

RESPONDETUR. Etiam hinc nihil haberide compositione in persona, sed solum significatur unio substantialis naturæ humanæ cum Verbo.

5. AUCTORITAS Athanasii dialogo 5. de Trinitate *Christus est unica persona, composita ex Deo & humana natura.*

RESPONDETUR. Agi hinc de toto hypostatico. Vel certè vocatur hæc persona composita, hoc est unita, & quod sit compositi. Est autem hanc mentem Athanasii, exinde colligitur; quia ita dicit hanc personam esse compositam, sicut quivis homo communis, constat ex animali parte, & ex eo, quod est rationis participes; & tamen persona hominis non appellatur composita, sed compositi humani. Unde posset ulterius dici, quod ly persona possit accipi, & pro ratione formalis personandi: & hanc nullo

modo esse compositam dicimus; & quod possit etiam sumi pro concreto, ex illaratione personandi, & ex eo quod personatur: quod in dubio compositum est; sed inde non sequitur, personam non pro toto hypostatico pullulante acceptam, esse quid compositum.

6. AUCTORITAS est. Augustini in Enchiridio c. 14.

RESPONDETUR. Hoc solum velle Augustinum, quod Christus sit admirabilis modo connexus unigenito Dei; hoc est, unita substantialiter Verbo natura humana; sed illic nihil agitur de compositione in persona.

7. AUCTORITAS est S. Maximi. Centurie 4. ex variis c. 56. *Ad componendam hypostasim fit concursus duarum naturarum, non autem ad componendam unam naturam.*

RESPONDETUR. Ly ad componendam hypostasim, supponit, pro ly ad componendum Totum hypostaticum; in quo indubie, sunt due naturæ, humana & divina, insuperque persona Verbi; non autem id debet accipi de compositione personæ in se.

8. AUCTORITAS est Cyrilli lib. de SS. Trinitate c. 18. *In Christo unam Personam compositam colimus.*

RESPONDETUR. Per ly compositam, intelligi personam unitam, vel certè accipitur hinc persona, prototo hypostatico.

9. AUCTORITAS Anastasi Sinaite lib. 7. a. 8. Contemplationis in Hexameron. Ubi ex variis deducit, designari personam Christi compositam.

RESPONDETUR. Illic sumi ly compositam, pro unitam.

10. AUCTORITAS Bernardi Serm. 2. in Cant. ubi appellat personam Christi compactam.

RESPONDETUR. S. Bernardum hoc solum velle, quod illa persona sit unita; & quod sit terminativa, non tantum naturæ divinae per identitatem, sed & naturæ humanae per compactiōnem physicam, hoc est unionem.

II. AUCTORITAS Petri Diaconi lib. de Incarnatione c. 3. *A SS. Patribus, adunatione ex divinitate & humanitate, Christus Dominus noster compositus predicatur.*

RESPONDETUR. Hoc solum significari, quod hoc totum, quod est Christus, habeat duas naturas substantialiter unitas.

Argumenta à Ratione.

OBJICIT 2. Suar. Terminus hujus unionis non est simplex: ergo est compositus; nam hæc duo immunitate & contradictoriæ opposita sunt.

RESPONDETUR. Terminum hujus unionis non esse simplicem secundum naturas, esse simplicem secundum terminationem.

OBJI-

OBJICIT 3. idem. Magis est compositus Christus, ut est hic homo, quia sola humanitas; quia Christus intrinsecè includit humanitatem, & aliquid aliud.

RESPONDETUR. Quod sit magis compositus, non oritur id ex compositione in ipsam et personam; sed ex compositione, ex persona Verbi & natura humana, quam compositionem non dicit humanitas.

OBJICIT 4. Amicus. Ad propriam compositionem requiritur distinctio realis, conjunctio secundum esse, & non secundum situm, & quod unum habeat se per modum actus, aliud per modum potentiae; haec omnia reperiuntur in praesenti, de duabus enim prioribus clarum est: de postremo sic probat. Verbum habet propriam rationem actus, non informantis, sed terminantis, humanitas etiam rationem terminabilis; Ergo se habent per modum actus & potentiae.

RESPONDETUR. Haec ratio probat dari in Christo totum hypostaticum, sed non probat compositionem in persona; nulla enim formalitas in persona ostendi potest, quia in persona, ut persona est, rationem actus & potentiae involvat. adeoque quae fundet rationem compositionis in persona.

INSTAT Amicus. Quamvis in praesenti difficultate non ostendatur, quod se unum habeat per modum actus, aliud per modum potentiae: nihilominus hoc non obstat compositioni; quia ad compositionem non plus requiritur, quam unio duorum, ad constitendum unum, concurrentium. Sicut partes quantitatis, licet non concurrent ut actus & potentia, adhuc componunt quantitatem. Cujus anterior ratio est: quia compositum adaequatè, contradistinguitur simplici, inter quae non datur medium: sed persona Christi non est simplex: ergo compo- sita.

RESPONDETUR. Hanc ipsam minorem fuisse probandam, quod non facit Amicus.

OBJICIT 5. Lugo. Haec propositio sine addito, & sine ulla reduplicatione est vera: Christus est compositus. Ergo etiam sine addito potest dici: Christus est persona composita. Nam sicut persona Christi in recto dicit solum suppositum, sic etiam Christus dicit hoc ipsum in recto; si enim persona Christi in recto, non idem diceret, quod Christus, non posset persona Christi simpliciter dici, & praedicari de Christo.

RESPONDETUR. Ly Christus dicit quidem in recto hoc, quod dicit persona Christi, sed insuper aliquid aliud. Neque enim novum est, quod aliquid dicat idem in recto, quod dicit aliud; & insuper aliquid plus, v.g. homo dicit in recto, quod dicit animal, & simul plus. Quia vero dicit hoc in recto Christus, quod persona, fit, ut de persona praedicari possit, saltem praedi-

catione inadaequata: ex eo vero, quia plus importat in recto Christus, quam persona, fit ut aliquid verificari possit de Christo, quod non potest verificari de persona; ad eum modum, quo de homine praedicatur animal, idque in recto, non tamen quicquid praedicatur de homine, praedicari potest de animali: sic ergo, non quicquid potest praedicari de Christo, potest praedicari de persona, quantumvis persona de Christo praedicari possit, & è contra.

ADDO, quod ly Christus non sumatur semper pro persona; non enim est consuetum dicere: Christus terminat naturam humanam; & tamen recta haec locutio foret, si non plus diceret Christus, quam persona.

INSTAT idem. Quia, in ipsis propositionibus, attendendum est ad usum communem; usus autem communis aliquando usurpat subiectum in sensu materiali, aliquando in formali; & tamen utrobique est propria locutio. Sic vox album indifferens est, ut accipiatur in sensu materiali: ut cum dicimus, album est dulce; indifferens etiam est, ut sumatur pro formalis: ut cum dicimus, album est concretum accidentale; idque ideo quia, utsi propriè in utroque sensu accipit illum terminum. Idemque est de concreto substantiali. Sic v.g. ly homo, quantumvis in recto nonnisi unā partem videatur importare, hoc est, subiectum, humanitatem vero nonnisi de connotato; tamen etiam in ipsis concretis, ly homo pro formalis sumitur. Sic v.g. dicimus: Homo est compositus ex anima & corpore; & est ista propositio vera, in sensu proprio; quia vox homo, ex usu hominum, potest facere sensum formalem. Ita ergo & illa propositio: Christus est persona composita, est vera in sensu proprio; quia ex eodem usu, vox Christus, potest facere sensum formalem, & supponere pro toto composito.

RESPONDETUR. Concedendo totum, quia nos negamus personam Christi compositam in se esse, non autem sumendo illam, pro toto hypostatico.

OBJICIT 6. Raynaudus. Christus persona composita dicitur, non quidem ratione subiectivæ, sed ratione naturarum, simplicissimæ illi personalitati substantium; ad personam enim concurrent, & personalitas, & natura.

RESPONDETUR. Imprimis haec ratio non impugnat assertum secundum. Et est pro asserto tertio. Addo, si Christus est persona composita ratione naturarum, potius deberet dici composita natura, quam persona. Et quamvis ad personam concurrent, personalitas & natura: concurrent tamen, tanquam terminans & terminatum: & cum terminans supponat pro persona, si terminans non est compositum, nec persona erit composita.

INSTAT 1. idem. Impossibile est dari unum non simplex, absque compositione; atqui Christus

stus est quid unum; nec tamen simplex; cum sint in eo, persona una, & duæ naturæ; ergo.

RESPONDE TUR. Christum esse quid simplex, ratione personæ, & ipsius præcise hypostatici; licet sit compositus ratione totius hypostatici.

INSTAT 2. Ubi plura realiter distincta interveniunt, ita, ut ex illis exurgat unum, ibi necessariò admittenda est compositio; at qui considerando in Christo naturam humanam, & personam Verbi, rectè dicimus esse plura & unum, unumque exinde exurgere, Christum; ergo.

RESPONDE TUR. Etiam hoc argumentum procedere de compositione totius hypostatici, non autem de ipsa hypostasi.

INSTAT 3. Compositum illud, non potest dici, quod sit una natura; ergo poterit dici una composita persona.

RESPONDE TUR. Sicut vetat fides dicere, quod sit in Christo una natura; ita vetat deductio Theologica dicere, quod sit composita persona in se, in linea personæ. Erit ergo unum, tertio sensu; hoc est unum totum hypostaticum, compositum ex simplici, ut ante, persona divina, & duabus naturis.

OBJICIT 7. Compositio non aliud est, quam unio plurium ad constituendum idem aliquid; sed de fide est, humanitatem, quæ est distincta à Verbo, uniri subsistentia Verbi, ad constitutandam unam personam, quæ est Christus; ergo in Christo est vera compositio, ex subsistentia Verbi & humanitatem.

RESPONDE TUR. Concedendo totum, sed inde non sequitur, quod persona Christi in seipso sit composita.

INSTAT idem. Terminus hujus unionis non potest esse simplex; ergo est compositus. Antecedens probatur. Tum quia terminus ille in tempore resultat. Tum quia terminus resultans est conflatus ex multis, nempe ex subsistentia & humanitate, ergo terminus resultans non est simplex, sed compositus.

RESPONDE TUR. Concedendo totum: nam terminus resultans, est totum hypostaticum, quod certè est compositum; nec terminus resultans est persona divina, quæ ab æterno generatione resultavit, & eadem, in tempore, totum hypostaticum ingressa est; unde terminus, secundum superioris dicta, dupliciter spectatur; & pro termino, quod est totum ex naturis duabus, & persona Verbi, constitutum; & hic terminus est quid compositum. Deinde potest sumi terminus, pro dante rationem per se stantis ultimò, & hoc est persona; quæ non probatur, esse, in se quid compositum.

QUÆRES, quid sit sentiendum de principio, quod ponit in hac materia Arriaga disp. 28. n. 3. Personam scilicet Christi in duplice statu posse considerari. *Primus* est quem habuit ab æterno: in hoc statu est omnino simplex realiter.

Deinde, possumus considerare personam Verbi, componentem cum natura humana Christum: & sic dicitur illa persona composita; illud enim unum substantiale non est natura: ergo una persona. Addit, licet Verbum non habeat subsistentiam absolutam à natura humana, vel per illam: habet tamen, quod in esse hominis subsistat, adeoque quod sit homo. Addit denique, rationem personæ non variari per hoc, quod subsistat in hac vel illa natura; sed solum quod subsistat ex hac, vel illa, personalitate. Ideoque Deus est tres personæ, quia subsistit, in tribus personalitatibus; Christus autem est una persona, quia subsistit in una personalitate, subsistente in duabus naturis. Sed. Concedo duplice illo modo posse considerari personam Verbi; nego tamen, quod, ex humanitate, & persona Verbi, constituant ipsa persona Verbi composita, sed totum hypostaticum, quod est compositum; licet habeat ab humanitate, quod in esse hominis subsistat, & quod sit homo, in quantum ly Homo supponit etiam pro humanitate: non autem in quantum supponit pro persona; quia rationem personæ homo Christus, habet à Verbo. Et sicut non variatur persona per hoc, quod subsistat, in hac vel illa natura; ita nec evadet composita, ex eo, quod uniat naturæ humanæ. Quod autem ratio personæ non sequatur rationem naturæ, pro nobis servit.

DIFFICULTAS III.

An saltem sit in Christo tertia natura?

EX recentioribus tractant hanc questionem, Albertinus, Coroll. 3. Theolog. de prædicamento substantiæ. Tannerus disp. 1. q. 3. n. 37. Lugo, d. 3. à Sect. 2. Arriaga d. 19. Sensus tituli est: Ex anima rationali, & ex corpore, evadit tertia natura, quæ est homo: estne quid simile in Christo?

Punctum Difficultatis 1.

Ostenditur non esse in Christo tertiam naturam.

DISCENDUM est. Non esse tertiam naturam in Christo.

PROBATOR 1. Authoritate Damasceni Serm. aduersus Acephalos. *Neque una, inquit, composita natura inde conflata, sed duæ vera sunt, perpetuoque manebunt naturæ.* S. Maximus apud Euthimum in Panoplia. titulo 15. *Naturam unam compositam, Christum dicere, omnino recusamus.*

RESPONDE BIS. Hæc dicta Patrum accipi debere, quod non sit una Christi natura, qualem posuit Eutiches, resultans scilicet ex commutatione, vel permutatione earundem.

CON-

CONTRA. Quia, quamvis primarium intentionem fuerit Patrum, damnare errorem Eutichianis, primum tamen erat advertere, quod saltem ex illis non commixtis, nec mutatis, tertia pulchritudinaturae; & tamen universaliter enuntiant, non esse illuc tertiam naturam. Hinc allata responsio non vult dicta Patrum simpliciter, & ut sonant, accipere.

PROBAT 2. Lugo cum communi. Natura humana, & divina, singulæ sunt perfectæ & compleæ, in ratione naturæ: ergo ex utraque non potest resultare una natura composita; quæ si vere & propriæ una; hæc enim non potest resultare, nisi ex entibus incompletis & imperfectoribus, ordinatis ad se.

RESPONDERI potest ex Arriaga, rejiciente hanc rationem, tanquam insufficientem. Quia, si ratio entis completi non impedit, quominus due illæ naturæ uniantur unione per se; & faciant unum per se; non capio, inquit, quominus possit impedit, ne faciant unam tertiam naturam per se; quandoquidem uniti per se, & facere unum per se, est omnino idem apud omnes, rejiciero id potius in id debet, quia duæ illæ naturæ non uniantur immediatè inter se, sicut nec duæ animæ, aut duo Angeli.

CONTRA. Tum quia possibilis est unio immediata naturæ divinæ & humanæ, ut dictum supra, eaque accidentalis; de qua tamen verum sit dicere: est immediata unio; & tamen eo causa, non esset communicatio idiomatum inter illæ naturas, multoque magis non resultabit aliquæ tertia natura; ergo præcisè ex sola immediata unionis, non debet argui tertia natura. Tum quia non ponit Lugo illæ naturas uniri per se. Tum quia melius redditur ratio, cur non fiat tertia natura, ex humana & divina, quando redditur ultimior ratio; sed à Lugone redditur ultimior ratio: quia si qua ratur; Cur ex natura humana & divina, non fiat tertia natura? respondet per Arriaga, quia inter illas non est unio immediata: querere restat, cur inter illas non sit, nec potuerit esse unio immediata, ut supponitur, substantialis? respondere est, quia sunt, in ratione naturæ, compleæ & perfectæ. En Lugonis rationem ultimam.

CONFIRMATUR ex Lugo. Quæ sunt duo simpliciter, non sunt unum simpliciter, sed vel duo, vel unum secundum quid; cùm ergo illæ duæ naturæ sint totales & compleæ, non possunt esse una natura simpliciter; sed duæ simpliciter, una vero impropriæ. Ratio autem est, quia ex duobus entibus compleatis, non fit unum ens simpliciter, sed solum ex duobus incompletis, vel ex uno incompleto, & altero completo; ut cùm ex personalitate Verbi, & humanitate Christi, quæ in ratione subsistentis incompleta est, fit unum per se; jam autem ex duabus animabus v. g. non potest fieri una anima.

RESPONDET Arriaga præter superioriis allata. Hoc ipsum, quia non possunt illæ animæ v. g.

esse simpliciter unum, referri in id debet, quia non possunt habere unionem per se. Deinde, quæ sunt duo simpliciter in aliquo determinato genere, possunt in alio esse unum simpliciter; ergo licet in ratione naturæ talis, scilicet puræ humanæ, & puræ divinæ, sint duæ naturæ, humanitas & divinitas, non propterea impediunt, quominus in ratione alterius naturæ, ut sic dicam, majoris, possint esse unum; ut duæ guttæ aquæ separatae, sunt duæ absolutæ & simpliciter, & tamen si uniantur, faciunt unam aquam, majorem quilibet seorsim.

CONTRA. Tum quia, quamvis quæ sunt duo simpliciter, possint esse in alio genere unum simpliciter; tamen in eo, in quo erunt unum simpliciter, debebunt jam non esse completa & perfecta; ergo stabit, in omni eventu, quæ sunt duo simpliciter, non posse esse unum simpliciter. Antecedens probatur. Quia, si quæ sunt duo simpliciter, dum sunt unum simpliciter, in illo genere essent duo simpliciter; & essent duo simpliciter, ut supponitur, & non essent; quia duo, dum duo sunt, unum non sunt. Tum quia, quod attinet ad instantiam de aqua, etiam illæ duæ guttæ, dum sunt unitæ, desinunt esse duæ simpliciter; cùm tamen non appareat (ex iis, quæ probantur contra Eutichetem) quomodo desinere possint naturæ, ne sint duæ simpliciter? Deinde, quod est esse duas aquas absolutæ & simpliciter, hoc solum significat, quod habeat unaquæque suos terminos: sed non significat, unamquamque non esse complebilem, ut ita dicam, in ratione identitatis terminorum; continua enim sunt, quorum termini iidem; & si hanc, ut ita dicam, complebitatem non haberent, ex duabus guttis, non resultaret una major aqua, non appareat autem, quam similem incompletionem habere possit natura divina, & humana? Tum quia non ideo, à priori, aliqua sunt duo simpliciter, quia non possunt habere unionem immediatam; sed ideo non possunt habere unionem immediatam, quia sunt duo simpliciter; negatio enim unionis immediatae, supponit illam dualitatem, non ponit; ergo melius responderet ad quæstionem: Cur ex illis non fiat tertia natura? quia sunt duo simpliciter; per aliquid enim ultimatus.

PROBATUR 3. Conclusio. Quia, ex natura humana & divina, in Christo, fieri tertiam naturam, vel accipitur hoc sensu, quod ex illis resultet unum collectum: & sic in re, verum erit, resultare aliquid tertium; non tamen dici debet, tertia natura. Quod in re resultabit aliquid tertium, ratio est: quia resultabit totum, seu collectum, duas illas naturas complectens. Quod ipsum probatur. Quia ex duobus lapidibus resultat totum, quod est par lapidum: ex unitibus plurificatis, unus numerus; & cùm unicuique naturæ insit suus numerus, hoc ipso etiam ex illis naturis resultabit. Quæ omnia in hoc resolvuntur, quia totum resultare ex duobus, est resultare

sultare collectum, plura in se habens, quam sit unumquodque singillatim; hoc autem in omni collectione sit: quia & esset collectio, ut supponitur, & non esset, nihil enim colligeret. Quod autem illud collectum seu totum, non sit appellandum tertia natura, referri debet & in authoritates Patrum, & in rationes praescriptas. Rursum naturam humanam & divinam, fieri tertiam naturam, accipi potest hoc sensu; quod ex illis duabus naturis, fiat aliquid tertium, perfectum, & unum, indistinctum ab illis, in re, simul sumptis, quod tamen non sit illa singula, & sit singulis perfectius, evadatque completum. Sic, ex anima rationali, corpore, & unione, resultat homo, qui jam est quid completum & perfectum; qui homo indistinguitur re, ab illis tribus simul sumptis; non tamen est homo anima, nec homo corpus; esseque hominem, est quid perfectius singulis, & dicit rationem completi. Eo sensu, non evadit in Christo, ex natura divina & humana, aliquid tertium. Quia hujus sensus *Tertium*, est completum evadens: sed ex illis duabus naturis non potest evadere completum; quia completum non evadit, quod in ante supponitur completum: natura autem humana in ante, supponitur esse completa. Major probatur, evaderet enim hoc quod habet, & inciperet esse quod in ante fuit, quomodo autem incipiet, si fuit? ergo, si modo evadit completum, appareat, quod in ante non fuisset completum. Quod autem natura humana in ante jam supponatur completa, ratio est: quia physice natura humana dicit corpus, animam, unionem; haec autem praesupponitur habere, non ex vi unionis cum natura divina, metaphysice vero natura humana, est animal rationale: ex quibus praedicatis, unumquodque non esset, si physica illa non essent, ex quibus simul sumptis, unumquodque illarum sumitur.

Punctum Difficultatis 2.

Perstringuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Authoritas Cyrilli citata, in qua dicitur unam fuisse naturam Verbi incarnatam, & Athanasii: *Nam sicut, inquit, anima rationalis & caro, unus est homo, ita Deus & homo, unus est Christus.*

RESPONDE TUR. Quod attinet ad authoritatem Cyrilli, illi alias satisfactum. Authoritas Athanasii, non vult in omnibus similitudinem; sed non nisi in hoc: quod sicut est illuc unum compositum, ita in Christo est una Persona.

INSTABIS. Authoritatem ipsam in argumentum a priori aptando. Ex anima rationali & corpore, illorumque unione, evadit tertium quid, nempe homo; Ergo & ex unione naturae divinae & naturae humanae, evadit tertia natura.

RESPONDE TUR. Disparitatem esse ex di-

cis, quia cum anima rationalis & corpus sint substantiae incompletæ, ordinatae ad hoc, ut constituant hominem, non mirum est, quod acquirant ex illa unione completionem, ita ut jam evadat homo; talis autem incompletio, nec naturæ humanae, nec naturæ divinae competit.

OBJICITUR 2. Ex eosolū, ex natura humana & divina, non evadit tertia, quia sunt completæ; sed id non obest, quominus ex illis evadat tertia natura. Quod probatur. Quia elementa sunt quid completum, & tamen ex illis evadit tertia natura misti.

RESPONDE T 1. Arriaga. In hac sententia elementa facere unam tertiam naturam, quia uniuntur immediatè inter se in ipsa natura, non in personalitate aut subsistentia; in nostro vero casu, unionem solū esse in personalitate, non in natura. Addit, in hac sententia, elementa quidem esse in mixto, non tamen per illa constitui tertiam naturam, sed per aliam tertiem formam substantialem. *Hac Responso*

NON SATIS FACIT. Tum quia, quamvis elementa sunt quid completum, uniuntur immediatè inter se, idque unione in natura, ita ut resultet tertia natura; ergo & in praesenti resultabit tertia natura. Tum quia, etiam posito, quod sit facta unio in personalitate, quare restabit: quæ sit ratio, cur non potuerit fieri unio in natura, humanae & divinae naturæ, ita ut evadat ex illis tertia natura? cum unio elementorum in natura, fieri possit. Tum quia in mixto, non per elementa constituitur tertia natura, sed per formam superadditam tertiam; ergo etiam in Christo constituetur tertia natura, non per illas duas, sed per Christicitatem; ut in simili loquitur.

RESPONDE T 2. Lugo. In hac sententia, natura elementorum non sunt omnino completæ, sed aliquo modo incompletæ, cum se extendant ad ulterius complementum, licet possint connaturaliter existere seorsim, sicut una pars aquæ, licet seorsim possit existere, adhuc est complebilis per aliam partem aquæ. *Hac Responso plenè*

NON SATIS FACIT. Quia si habent jus extendi seorsim, non appetat jam, quomodo non sint completum quid, in omni sententia? Illud quod assertur de aqua, non convincit, quia guttarum unaquæque est completa, cum illarum completio sit habere proprios terminos, licet non sit completa, quæ non possit continuari, ut sit, dum unitur alteri guttae, non appetat autem, quid simile conveniat, vel elementis, vel duabus naturis in Christo?

RESPONDE T 3. Falsum quidem est, elementa esse formaliter in mixto, sed posito quod essent, posset assignari disparitas ex S. Thoma h̄c q. 2. a. 1. in corp. Quod fieri possit unum tertium, etiam ex completis & perfectis, modo transmutentur: & ita ex elementis fit mixtum,

xtum, & quia natura divina & humana, non potest subire mistionem, ideo nec ex illis evadit aliqua tertia natura. Quod autem natura divina non possit subire mistionem, rationem dat ibidem S. Thomas. Primo. Quia natura divina est omnino immutabilis, ergo in aliud converti non potest, cum sit incorruptibilis: nec aliud in ipsam, cum sit immutabilis. 2do. quia id quod est commixtum, nulli miscibilum est idem specie: differt enim caro a qualibet elementorum specie: & sic Christus non esset eisdem natura cum Patre, nec cum Matre. 3ro. Quia in his, quae plurimum distant, non potest fieri commixtio: solvitur enim species unius illorum: puta, si quis guttam aquae amphorae vini apponat, & secundum hoc, cum natura divina in infinitum excedat naturam humanam, non potest esse mistio, sed manebit sola natura divina.

Objicitur 3. Natura est principium motus & quietis, in eo, in quo est: sed ex natura humana & divina, resultat istud principium: Ergo resultat tertia natura. Minor probatur. Quia resultavit, ex illa unione, principium operationum & habituum supernaturalium: nam Christo debentur ex operationes.

Respondeatur. Negando minorem; negando item, quod resultavit principium operationum elicivum, distinctum ab anima, licet operante prout est elevata; ipsam illam elevationem depositente, non tertiam naturam, sed composito, ex humana natura, & persona Verbi.

Instabis. Saltem mediately unituntur inter se, natura divina & humana: Ergo afferunt tertiam naturam, saltem mediately.

Respondeatur. Ob defectum complebili & completivi, illa unio mediata non facit, etiam mediately, tertiam naturam.

Punctum Difficultatis 3.

Quo sensu possit admitti aliquid tertium.

Dicendum 1. Ex hoc, quod est, natura humana esse unitam Personam divinam, resultat aliquid tertium.

Probatur imprimis auctoritatibus illorum Patrum, qui assuebant, personam Christi esse compositam; non in se, ut supra probatum: sed ratione totius, resultantis ex natura humana & persona VERBI.

Probatur 2. Quia Christus non est natura humana, nec etiam persona VERBI, sed utrumque simul sumptum: Ergo ex utroque hoc resultat aliquid tertium: nempe objectiva ratio: ly Christus; quae est nemine cogitante, licet ab illis simul sumptis non distinguatur nemine cogitante: ut etiam doceri solet de toto.

Probatur 3. Impossibile est, ex duobus entibus per se immediately unitis, quorum unum habet se per modum complebili, & aliud per

modum completivi, non resultare tertium; sed natura humana, & persona Verbi, ex dictis ita se habent. Major probatur inductione. Ex parte & albedine resultat album: ex atima & corpore, resultat homo: ex materia ignis & forma ignis, resultat ignis: & sic de reliquis. Nec potest ostendi exemplum, in quo, ex duobus facientibus unum per se, & quidem immediate, non fiat tertium. Quod ipsum in hoc fundatur. Quia ex duobus talibus, necessario resultat compositum, adeoq; illud tertium; alias & unirentur, ut supponitur; & non unirentur: quia non resultat unitum, seu compositum. Rursum, vel eodem modo se habent illa, vel non eodem, quo habebant ante compositionem, seu unionem? si eodem modo: Ergo nullus esset iste ordo complebili & completivi; cum etiam positam unionem, eodem modo se habeant. Si autem non eodem modo se habent: quicunque hic modus alicetatis ostendetur, ex eodem inferetur, resultare aliquid tertium, quod sit nemine cogitante; licet non sit distinctum nemine cogitante.

Dicendum 2. Hoc tertium, resultans ex natura humana & Persona Verbi unitis, est totum hypostaticum, quod dicitur Christus.

Probatur 1. auctoritate, S. Fulgent. lib. de Incarnatione & gratia Christi, cap. 10. ait: Illud vero quis facile Christianus aut ignoret, aut dubitet, quod VERBUM Dei, priusquam caro fieret, non fuit Christus. Infero: Ergo Incarnatione evasit hoc, quod est Christus. Subdit infra. Neg enim caro Christi, priusquam a VERBO susciperetur, eadem caro, Christus fuit. Ubi indubie nomine carnis intelligit naturam humanam; ut cum dicitur: VERBUM caro factum est: ex quo jam arguitur. Natura humana, priusquam a VERBO susciperetur, non erat Christus, ut ait Fulgentius: Ergo compositione evasit Christus; idq; aliquid tertium: quia neq; natura humana, neque persona Christi separari, est Christus. S. August. lib. de bono perseverantiae, c. 24. post medium: Dicimus Christum verum Deum, natum de Deo Patre sine ullo initio temporis, eundem, hominem verum, natum de homine Matre &c. hoc autem utrumq; est unus Christus: ubi Christus, dicit pullulare ex hoc utroque: & hoc tertium esse, dicit conclusio. Damascenus similia habet, lib. 3. orthodoxae fidei, c. 7. Quia etiam hoc nomine, tum a Patre & Spiritu, tum a Matre & nobis discrepat: quod idem simul Deus & homo sit. Ex quo sic arguitur. Datur aliquid unitum, quo uno, & a Patre & Spiritu S. & a Matre Christus discrepat; sed hoc non est nisi illud unitum: quicquid enim aliud assignaveris, illud non erit unum, quod faciat ab utroq; discrepare, sed non nisi ab uno, scil. vel a divino vel ab humano. Ibidem c. 5. Unus enim Christus est, tum in divinitate, tum in humanitate perfectus; Ergo apparet quod sit tertium ex utroque pullulans. Cap. 4. Etenim

Christus (quæ vox complectitur utrumque) & Deus & homo dicitur: ubi ut vides, dicit Damascenus, quod vox Christus complectitur utrumque: Ergo non illa duo seorsim: Ergo est illud, quod ex duobus illis pullulat. Cap. 3. sic inter alia habet. *Ex Deitate & humanitate, eundem Deum perfectum, & hominem perfectum, & esse & dici, atq. ex duabus & in duabus naturis esse constitutum; Christi porro vocabulum persona esse dicimus, ut quod non unimodè dicatur, sed duplē naturam significet: Ergo in sero, si non ponatur pullulans totum hypostaticum, unimodè Christus dicitur, hoc est de singulis, non de illo toto. Et ibi- dem idem ait: Si divinitatis rationem habemus, eusdem est cum Patre & Spiritu S. essentia; si au- tem humanitatem spectemus, eusdem cum Matre & cunctis hominibus, quæ autem ratione ipsius na- turæ inter se copulantur, eum tum à Patre & Spiritu, tum à Matre & reliquis hominibus, differre dicimus. Hoc autem, quid aliud ostendi potest, quam totum hypostaticum? Cyrus ad Theodosium Imperatorem scribens, apud Damasc. lib. 4. Or- thodoxæ Fidei c. 6. sic habet VERBUM illud, quod ex Deo est, non alter Christus esse intelligitur, quam cum, per administratoriam unionem, arcane modo conjunctum est: jam autem conjunctum, neces- sario pullulat ex conjunctis. Anastasius etiam cap. 13. dicitur, inquit, quod Christus ap- pellatur.*

Accedit authoritas Scholastica. Lugo cit. num. 25. sic habet. Poterit ergo ex hypostasi VERBI & humanitate, resultare humanitas subsistens. Tanner. cit. n. 59. sic habet. Terminus igitur Incarnationis principalis ex unitate proveniens, est ipsam Christus rationemque dat, quia terminus ex actione Incarnationis, & unitate resultans, non est ipsa Persona VERBI per se spectata, hæc enim, ut sic, produci in tem- pore non potest: sed est Persona VERBI, ut exis- tens in duabus naturis per incarnationem. Eandem sententiam docet Raynaudus lib. 2. num. 216. & 213.

PROBatur 2. Quia ex anima & corpore evadit tertia natura, quod est compositum hu- manum: Ergo & ex natura humana & perso- nalitate VERBI, evadet totum hypostaticum: dari enim non potest, per se, & immediata unio, inter naturam divinam & naturam humanam: & si esset, faceret unam tertiam naturam, per Arriaga: Ergo etiam, cum sit unio per se, & immediata, inter naturam creatam & personam VERBI, evadet unum totum hypostaticum.

RESPONDEBIS cum Galatino apud Ray- naudum. Naturale compositum aliud est à componentibus, secus compositum, quod est Christus.

CONTRA redit argumentum. Naturale compositum est aliud à componentibus: Ergo idem dicendum de Christo.

PROBatur 3. Ex natura humana Christi,

& Persona VERBI, inter se unitis, per se, debet resultare unum quid tertium, ut dictum con- clusione 2da. non resultat tertia natura, ut dictum conclusione 1ma. non resultat persona composita, ut dictum supra: Ergo resultat to- tum hypostaticum.

OBJICITUR 1. Vi hujus tertia conclusio- nis, vera esset hæc propositio: Christus est di- vinitas & humanitas: & tamen hæc propositio est Wickei, apud Valdensem, damnatur q; in Hus- so, in Concilio Constantiensi Sess. 15.

RESPONDEO. Hanc propositionem hoc sensi esse damnatam; quia volebat, quod & sola divinitas sit Christus, & sola humanitas: adeoque, ut inquit Raynaudus, non sumebat ly Et copulatè, hoc est, tanquam uniens & copula- nis utrumq; ad verificandam significationem Christi: sed copulativè, unicuique scil. ly Chri- stus adjungendo.

OBJICIT 2. Villiardus apud Raynaud. Vi hujus Conclusionis sequitur, quod Christus non sit Deus: cùm nullum aggregatum sit una par- tum illarum, è quibus coalescit.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Im- primis enim, posito quod persona divina non sit pars in toto hypostatico, negabitur merito, quod illius aggregati, pars sit, persona divina; si non est pars: bene de illa dici potest, ly Deus. Rursus posito, quod Petrus sit totum, resultans ex natura humana & persona humana, bene de illo dici potest, Petrus est homo: & tamen ho- mo, pro persona sumptus, est pars illius aggre- gati, quod est Petrus: Ergo & in præsenti idem dici potest. Directè etiam dici potest, totum aliquod ex duplicitis conditionis extremis resul- tare posse: imprimis ex extremis, in quantum natura sunt: deinde ex extremis, in quantum aliud habet rationem personæ, adeoque totius in priori casu, unum extremorum non potest dici illud aggregatum, quia nec anima dicitur ho- mo, falsaque redderetur propositio: potest au- tem dici in casu posteriori: quia cùm illud to- tum componatur ex persona & natura, si de par- te aggregati dicatur persona, erit adhuc identi- tates inter prædicatum & subiectum. Negat etiam Raynaudus, quod tunc ly Deus sumatur pro parte, sed pro Verbo, in humanitate & Dei- tate subsistente.

INSTAT idem. Sequitur ex hac positione, quod Christus non sit ens: quia nulla diversa, nisi se habeant informativæ, aut continuativæ, facient unum ens.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Da- tur tertius modus faciendi unum; scil. si sit unio personæ & personabilis.

OBJICITUR 3. Hoc quod resultat, per nos, ex illa compositione, est compositum; hoc com- positum est totum hypostaticum; totum hypo- staticum est Christus: Christus est persona: Er- go quod resultat, est persona composita.

RESPON-

RESPONDETUR. Ly Persona interdum sumitur præcisè, pro termino substanciali personante, interdum sumitur pro concreto ex personabili & personante. Sumendo Personam hoc secundo modo, est quid compositum; hoc ipso enim, si non esset quid compositum, non dicitur simul personabile & personans; hocq; significavit supra assertum *zum superioris difficultatis.*

QUÆSTIO III.

De Incarnatione, prout dicit Subjectum ejusdem.

SENSUS Quæstionis est, quid assumpserit VERBUM, & quid non assumpserit? De corpore & anima dubium non est; sed id, quod pro præsenti discuti debet, est solum: *An sanguis fuerit assumptus hypostaticè à VERBO?*

Plures sunt hac in parte sententiae, quas recesserunt. 1. & examinat Lugo, tota disp. 14. Sed tres sunt magis principales, & circa substantiam objecti versantes. 1. An fuerit unitus sanguis VERBO immediate? & hoc negat Durandus. 2. Alii distinguunt duplum sanguinem, nutrimentalem, & vitalem; hunc postremum dicunt esse assumptum, non priorem: In hac sententia est Cajetanus. 3. quæ absolute asserti, totum sanguinem unitum esse hypostaticè; hanc docet citatus Lugo post Suar. disp. 15. quibus accedit Amicus disp. 15. Sect. 7. Valent. disp. 1. q. 5. p. 1. 1.

DICENDUM est, *Totum sanguinem esse assumptum.* Probationes asserti ut expendantur, sit

DIFFICULTAS I.

Examinantur auctoritates, an sanguis fuerit assumptus?

PROBARI solet 1. posita conclusio, auctoritate.

1. AUCTORITAS est. Scripturæ, quæ frequenter redemptions tribuit Sanguini. Plures auctoritates vide apud citatos. Clarus videtur ille locus 1. Joan. 1. *Sanguis Iesu Christi Filius, emundat nos, ab omni peccato.* His auctoritatibus.

RESPONDERI potest imprimis, quod de immedata unione nihil agatur. 2. quod efficacia illa tribuatur sanguini, non quâ unito, sed quâ effuso à persona infinitè digna; præcipue, quia ad hoc, ipsa unio cum sanguine non confert: nam Beatissima offerens Filium, offerebat aliquid, cui immedata erat unita persona divina, & quod erat Deus, & nihilominus illa oblatio non erat sufficiens ad redemptions: non erat taxare debet redemptio, ex eo, quia id, quod

est oblatum, habet unionem, vel hon, cùm VERBO; sed quia offertur à persona infinitè digna, & æqualis dignitatis, cum eo cui satisfit.

2. AUCTORITAS est Concilii, Patrum, Pontificum. Clemens VI. in Extravaganti, *Vnigenitus*, de pœnitentiis & remissionibus, de sanguine Christi sic ait: *In aera cruci immolatus, non guttam sanguinis modicam, qua tamen, propter unionem ad Verbum, pro redemptione totius humani generis sufficiebat, (ed velut quoddam profluvium noscitur effusisse.* Cyrillus in Apologetico: *Confitemur, inquit, quod Deus est in carne & sanguine, & cetera similia.* His etiam auctoritatibus

RESPONDERI posset, quod non probent, datam fuisse unionem immediatam, inter VERBUM & sanguinem, sed solum mediatam: quia scilicet assumpit Christus naturam, cuius erat ille sanguis: ad eum modum, quo dicitur assumptissime operationes humanas: non quod eis hypostasis VERBI immediate uniatur: sed quia unitur naturæ humanæ, cuius sunt illæ operationes.

INSTANT 1. Lugo. Quia accidentia non possunt alio modo assumi, nisi mediate: atq; ideo, dum dicuntur simpliciter assumpta, intelligi debet, esse assumpta, eo modo, quo possunt: ac verò quando substantia aliqua dicitur hypostaticè assumpta, debet intelligi de assumptione, cuius capax est natura substantialis.

RESPONDETUR. Cùm substantia capax sit immediatæ & mediataæ assumptionis, & Patres non loquuntur de immedata, ex auctoritatibus illorum non sequitur, quod immedata sit unitum VERBUM sanguini; præcipue, quia sicut non multiplicanda entia, ita nec uniones strictiores.

INSTANT 2. Idem. Quod si vera sit responsio, etiam cibus & vestis dicuntur assumti; eò, quod sint in illa natura, quæ assumuntur: nemo autem concedet, VERBUM assumpsisse cibum, qui erat in stomacho.

RESPONDERI potest. Magnam esse disparitatem: nam quod nec mediate assumptus fuerit cibus, qui erat in stomacho, inde deducitur: quia ea tantum mediate assumenda erant, quæ sunt pars ejus, quod assumuntur, vel illi identificantur: non verò id, quod quocunq; modo est localiter in assumpta natura; alias aëris, quem in se recipiebat Christus ad respirandum, debuisset etiam assumi.

INSTANT 3. Idem. Non potest dici, assumi hypostaticè ab alio id, quod retinet adhuc suam propriam subsistentiam: repugnat enim subsistens in se, subsistere in alio. Ergo si sanguis retinet propriam subsistentiam, per quam immedata terminatur, non potest dici, quod subsistat subsistentiæ VERBI. Accidentia enim dicuntur assumti, licet non uniatur illis immediatè

VER-

MIOD
OWSKI
13. c. 4.

VI
5

VERBUM; quia accidentia non retinent subsistentiam propriam, sed perdunt eam subsistentiam creatam, quam deberent habere; scilicet subsistentiam creatam humanitatis: per quam si modo deberent subsistere; atq; ideo VERBUM supplet totum, quod subsistentia creata deberet tribuere iis accidentibus.

RESPONDERI potest. Majorem argumenti veram esse de assumptis immediate, non de assumptis immediate: quia assumptio media- ta est assumptio naturæ, cuius pars est, quod taliter assumitur. Rursum, sub qua formalitate, dici possunt assumi accidentia, & carere propriâ subsistentiâ; sub eadem formalitate dici potest, carere ultimâ subsistentiâ sanguinem: quia scilicet caret subsistentiâ natura, cuius est ille sanguis.

INSTANT 4. Amicus. Unionem mediatam habebant etiam lachrymæ & sudor; cum tamen Pontifex infinitatè pretii, soli sanguini tribuat.

RESPONDETUR. Hanc impugnationem non convincere: nam non est dubium, nos redemptos esse, etiam merâ oblatione Christi, redemptos item esse corpore Christi, & tamen hæc non nominantur à Papa. Non ergo, ex eo quia non nominantur aliqua, non possunt habere rationem redempctionis. Et certè, in principiis Amici, non est dubium, quod si Christus unam guttam lacrymæ pro peccatis nostris ob tulisset, redemisset nos; & sicut Propheta dicit, *livore ejus sanati sumus*; sic dici posset: lachrymâ ejus sanati sumus. Tribuitur itaque solitanguini redemptio, quia scilicet aliud modi redimendi non meminit hoc loco: sed non soli, quasi aliud nihil nos redemerit.

INSTANT 5. Idem. Ex hac Response sequitur, non eodem modo, ex vi consecrationis, fore VERBUM per concomitantiam sub speciebus vini, ac est sub speciebus panis; quia sub speciebus panis, est immediate concomitantia corporis, à VERBO immediate suppositati: sub speciebus autem vini, solum est mediata concomitantia corporis; con sequenter, si in triduo peracta fuisset consecratio, nullo modo ad fuisset VERBUM sub speciebus vini: quia, cum in triduo, totus sanguis fuisset separatus à corpore, non potuisset VERBUM adesse, sub speciebus vini, per concomitantiam corporis.

RESPONDETUR imprimis. Tridentinum, quod clarius concomitantiam istam explicat, non dicit, æquè immediate, ex vi consecrationis calicis, ponit per concomitantia VERBUM, atque ex vi consecrationis panis: attentâ ergo auctoritate, non convincit impugnatio. Rursum dici posset, & quæ immediate, quoad substantiam, ponit ex vi concomitantia VERBUM sub speciebus vini, quia per concomitantiam ponitur corpus, cui unitum est immediate VERBUM: licet non æquè immediate, quoad modum ponendi; quia directè vi consecrationis

calicis ponitur sanguis, per solam autem concomitantiam corpus, cui unitum immediate VERBUM. Quid autem factum fuisset, si in triduo consecratus fuisset calix, nulla specialis est difficultas, quæ oppositam sententiam non premet. Quid si tunc per concomitantiam ponit debuisset corpus Christi, cui immediatè unetur VERBUM; non propter naturalem unionem quæ tunc esset: sed propter unionem naturalem illam, qualis fuit, dum potestas consecrandi data est: & vi cuius potestatis, illa fuisset consecratio, quæ potestas in hoc fuit, ut in illius consecrationis, etiam corpus ponit debet talis, quale tunc fuit: & quale exigebat esse, nisi impeditur, hoc est, cum dotibus gloriosis. Vide ad hoc propositum Lugonem, qui n. 47, sic inquit: In triduo mortis Christi, si poterat consecrari, deberet utique ponit illud corpus, cum quo mortuus fuerat; quia de illo, & non alio, verum erat dicere: *Hoc est corpus meum*: hæc enim verba significant corpus illud, quod nunc habet, & quod ultimè habuit, cum vixit. Quam doctrinam in præsens applicando, dico: quod, si in triduo mortis poterat consecrari, deberet utique ponit ille sanguis, cum quo mortuus fuerat, adeoque dicens connexionem cum corpore; hinc adhuc, ille sanguis bibentibus, fore vita æterna.

Punctum Difficultatis 2.

Examinantur rationes, & probatur
Conclusio.

PROBARI solet 2. rationibus.

RATIO 1. est, quâ utitur Lugo. Sanguis est pars humanitatis assumptæ à VERBO: quia autem assumitur natura, assumi debent eius partes, cum totum, nihil aliud sit, nisi partes omnes simul sumptæ; Ergo VERBUM assumens immediate sanguinem, qui est pars naturæ humanæ. Quod autem sanguis sit pars naturæ humanæ, probatur. Tum quia Aristoteles lib. 3. Histor. animalium, inter partes recentes sanguinem. Idem habet 7. physicorum tex. 11. & 12. Quando autem id negat, 2. de partu animalium c. 10. intelligendus est, in sensu formalis, quod non sit pars animalis quâ animal est, eò quod sanguis non animetur. Tum quia Trident. Sess. 13. c. 3. docet, per naturalem concomitantiam sub speciebus panis, esse sanguinem, & animam, & sub speciebus vini corpus & animam. Vi, inquit, *naturalis connexionis & concomitantia*, quâ partes Christi Domini copulantur; ubi sanguis aperte dicitur pars. Tum quia, si sanguis Christi non est pars Christi, Christus non est filius Beatissimæ: nam ad rationem filiationis, requiritur origo viventis à vivente: hoc est, ut substantia generantis maneat in genito: cum ergo Christus, ex sanguine Beatissimæ pu-

ma purissimo, carnem sumpserit, fatendum est, languinem illum, partem fuisse intrinsecam suæ matris, & si non esset pars, non esset Christus genitus ex matre, tanquam à principio conjuncto.

RESPONDERI potest, quod sanguis sit pars humanitatis, non essentialiter, tanquam materia & forma constituens hominem, sed non nisi integraliter: porro assumens immediate totum, debet assumere partes ejus immediate, essentiales, & quæ sunt tanquam actus illius substantialis, & potentia; sed non est necesse immediate allum partes integrales. Et certe implicat contradictionem, assumi hominem, & non assumi corpus & animam: non implicat tamen contradictionem, assumi hominem, & non assumi sanguinem: Ergo apparet, quod ex eo, quia assumptus est homo immediate, non est licitum argumentari, assumptum esse immediate sanguinem. Aristotelis authoritas non plu probat, quæ sanguinem esse partem integralem: non quidem integralem, quæ sit tanquam ornatus, vel pars aliqua excrementitia, ut saliva, vel sudor: sed ut pars ad vitalitatis actus exercendas subordinata: adeoque in hoc genere rationem integrantis potiori jure exercens. Nec plus vult Tridentinum, ut ex verbis illius constat. Quod autem indiscriminatim meminerit corporis & sanguinis: Ratio est, institutio Christi; qui sub alia specie Eucharistiae, non voluit esse directe animam; sicut sub panis speciebus, voluit esse directe corpus, quod est alia compars essentialis constitutiva hominis; sed tantum voluit poni directe, sub una specie corpus, sub alia sanguinem: hinc fit, ut attentâ institutio, & que agat de corpore, ac de sanguine. Ad salvandam etiam maternitatem Virginis sufficit, quod sanguis ex illa acceptus, sit pars illius integralis: & per hoc salvatur maternitas ejus, quia salvatur ratio coniuncti principii; maternitas autem Dei salvatur, quia ille sanguis in corpus transiit, quod immediate terminatur persona VERBI.

RATIO 2. est Amici. Quia alias foret aliqua hypothasis in Christo creata, quod est contra Concilia. Sequela probatur, quia sanguis est natura substantialis, ergo habet suam hypothasim: Ergo nisi immediate fuisse unitus VERBO, subficeret in propria hypothasi.

RESPONDERI potest, in Christo nullam subsistentiam puram, essentialem, quæ sit in re homo; quia & nulla est in Christo subsistentia humana. Sed non dicunt Concilia, non esse in Christo subsistentiam, quæ non sit humana; subsistentia autem sanguinis, non est subsistentia humana, sed subsistentia alicujus, quod est hominis. Et sicut phlegma excrementum non est assumptum, & tamen non erat accidens; nec inde sequitur, in Christo esse personam crea-

tam; sic idem, etiam de sanguine, dici potest.

RATIO 3. ejusdem Amici. Sanguis est pars integrans naturam humanam; sed VERBUM assumpsit naturam humanam, integrum & perfectam: Ergo cum ea assumpsit omnes partes, quæ illam substantialiter perficiunt, & integrant.

RESPONDE TUR. VERBUM assumpsisse naturam humanam immediatè, non nisi secundum ea, quibus essentialiter, tanquam partibus componentibus, perficitur: sed nego, assumpsisse immediatè quoad omnia, scilicet etiam ea, quibus non componitur, tanquam partibus substantialibus. *Nihilominus*

PROB A TUR sic 3. Conclusio. Immediate assumptum est corpus, ergo & sanguis. Probatur consequentia; quia de assumptione corporis, & de assumptione sanguinis, & qualiter loquuntur Patres: Ergo dicta illorum simpliciter sunt accipienda, nisi aliquid obstat: nihil autem obstat, ut patebit solutione argumerum. Antecedens probatur citatâ authoritate Cyrilli, & ejusdem epistolâ 8. ad Nestorium: *VERBUM*, inquit, *factum esse carnem, nihil est aliud, quæ in carne & sanguine nobis communicavit*. Nazianzen. Orat. 50. *VERBUM*, inquit, *verè caro factum est, quia assumpsit corpus, ex carne, obibus, & sanguine constans*.

CONFIRMATUR. Vera est hæc propositio: sanguis est assumptus; ergo falsa est hæc: sanguis non est assumptus. Sed si mediata tantum fuisse assumptus sanguis, vera fuisse hæc propositio: sanguis non est assumptus: Ergo immediate, & non mediata assumptus est. Antecedens primum probatur, authoritatibus supra allatis. Subsumpti autem antecedens probatur. Quod habet subsistentiam propriam, de eo verum est dicere, non est assumptus; sed si mediata tantum assumptus fuisse sanguis, habuisset propriam subsistentiam: Ergo si mediata fuisse assumptus sanguis, verum esset de eo dicere: non est assumptus. Major probatur.

Tum quia communiter docetur, non posse fieri assumptionem, stante personâ. Tum quia, assumptione, quæ talis, dicit suppletivum alicujus substantialis, quod tunc non esset, naturâ & personâ creatâ simul stante. Minor etiam probatur. Sanguis est substantia completa: Ergo illi convenit propria subsistentia: Ergo illam habuit. Et si afferis, sine ulla subsistentia mansisse, id sine fundamento dicis: & aliquid impossibile in nostris principiis, ut dictum in Metaphysica. Et certe, quia actiones non sunt immediate assumptæ, vera est hæc propositio: Actio non terminatur à Persona VERBI, non est assumpta à Persona VERBI, sed est tantum actio assumptæ naturæ.

P
MILO
OMSKI
13.6.14.

VI
6

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Sanguis habet rationem partis: sed quod habet rationem partis, non habet subsistentiam propriam: quod autem non habet subsistentiam propriam, illud non terminat VERBUM: nam hoc supplet nonnisi officium subsistentiae creatæ.

RESPONDETUR. Principium hoc, Quod habet rationem partis, illi non competit subsistentia, intelligi debet secundum nostra principia prædicta in metaphysicis: ut illud non sit vel substantia simplex completa, vel substantia composita: cùm ergo sanguis sit substantia completa, ex materia & forma sanguinis constituta, sit ut ei subsistentia competit: quantumvis habeat rationem partis, improprie, & nonnisi in hoc sensu, quia est in aliquo, tanquam instrumentum, ad operationes ejus requisitum, quantumvis in se substantialiter completum. Rursum ex alio capite idem argumentum non convincit, immo pro nobis est: quia anima, & corpus, sunt partes veræ & incompletæ, & tamen participant rationem persona, quæ terminat totum, suntq; assumptæ immediate à VERBO; Ergo idem dicendum de sanguine: alias actu existeret aliqua substantia, & tamen sine ulla subsistentia; quod est arbitarium dicere.

INSTABIS 1. Subsistentia humana non terminat sanguinem, tam in sententia Modalium, quam in principiis nostris: Ergo nec immediate terminatur à VERBO: VERBUM enim supplet nonnisi subsistentiam humanam.

RESPONDETUR. Subsistentiam humanam inadæquatè acceptam non terminare sanguinem: adæquatè autem acceptam terminare sanguinem; idque tam in sententia modalium, quam Nominalium. In sententia quidem Modalium, quia aliis est modus subsistentiæ sanguinis, & aliis modus subsistentiæ corporis & animæ unitorum: jam autem subsistentia humana adæquatè accepta, includit hos modos, licet inadæquatè accepta, seu pro modo, animam & corpus unita terminante, non terminet sanguinem. In sententia autem nominalium, habet diversam subsistentiam sanguis, quia & diversam totalitatem, stantem in ratione substantiarum completa; adæquatè autem accepta subsistentia, involvit quamcunque totalitatem ad esse hominis, vel essentialiter, vel integraliter spectantem.

AD DIT Lugo. Quod personalitas non competit sanguini, sicut nec corpori; quia personalitas quæ talis, est naturæ intellectualis; nec corpus autem, nec sanguis, sunt intellectualia: dicitur tamen persona, per ordinem ad totam naturam, quæ à principaliori intellectualis appellatur.

INSTABIS 2. VERBUM assumpsit nonnisi unam naturam, & unius speciei; sanguis autem non est unius speciei cum reliquis partibus.

RESPONDETUR. VERBUM assumpsisse unam naturam, non mathematicè, sed physicè; hoc est, ex pluribus subordinatis constantem, & compositam ex pluribus.

OBJICIT 2. Cardinalis S. Petri, apud Lugonem. Sanguis non est pars essentialis, nec integralis corporis: Ergo non est pars. Antecedens probat, quia partes integrales omnes animantur, partes vero essentialis sunt illæ, sine quibus non potest homo consistere pro aliquo instanti. Sanguis autem non est ejusmodi: nam infans cùm primum animatur, nullum habet sanguinem: quia sanguis fit, medio hepate, hep autem non generat sanguinem, nisi apponatur illi ab extrinseco aliqua materia: Ergo pro aliquo tempore existit homo animatus, absque sanguine.

RESPONDET Lugo, Sanguinem esse partem essentialiem, posse tamen, per aliquod breve tempus, esse hominem sine illo: sicut caput abscessum à corpore, vivit aliquantulum sine corde, & tamen cor dicitur pars essentialis. *Sed hoc responso*

NON SATISFACIT. Tum quia non videatur, quomodo aliquid vel brevi tempore sine suo essentiali stare possit. Tum quia, quod caput abscessum etiam brevi tempore vivat sine corde, etiam id non videtur probabile; alias anima v. g. rationalis naturaliter esset in duabus locis adæquatis, cor sine capite, & caput sine corde, animans.

RESPONDET 2. Sanguinem esse partem integram. Nego autem omnes partes integralis animari debere, cùm id, neque ex exigentia partis integralis, nec ex exigentia sanguinis, oriatur. Non ex exigentia partis integralis: nam id definitionem partis integralis non ingreditur: non etiam ex exigentia sanguinis: quia hæc exigentia ostendinon potest. Porro idem argumentum, quod transmittitur à matre, si non est sanguis substantialiter, postea ab hepate infantis, vertitur in sanguinem: si autem est sanguis, melius adhuc probabit, sine sanguine animatum illum non esse. Denique fortassis ante infusionem animæ, etiam sub forma embrionis, virtute formativæ corporis, efficitur sanguis, reperiturque jam ab anima: quæ virtus formativa foetus facit, quod hepaticum cum anima præstare deberet; nempe confectionem sanguinis necessarii.

INSTARI potest. Quod est pars, debet dicere unionem cum toto: sanguis autem, cùm sit liquidus, non potest dicere unionem cum partibus solidis; ergo non est pars.

RESPONDET ad hanc totam difficultatem Lugo. Sanguinem esse quidem partem physicam corporis, subordinatam animæ, in ordine ad ope-

ad operationes; secundumq; hanc subordinationem dicere unionem cum anima; sed non esse partem unionis physica unitam, in ordine ad componendum unum ens, per rigorosam unitatem mathematicam. Et haec prior subordinationis sufficit, ut per naturalem connexionem dicatur, sub speciebus panis, poni concomitans sanguis. Est tamen haec connexio, ratione subordinationis, major, quam sit in acervo lapidum, in quo, unus non subordinatur, vi suæ naturæ alteri. Quod autem non intercedat illuc rigorosa unio, ratio est: quia unio, non nisi huic concreto adstringit unibile; sanguis autem vi suæ fluiditatis, nulli parti corporis est adstrictus. Addit primò idem, quod homo logicè spectatus, & prout dicit materiam & formam, nullum includit accidens; physicè tamen spectatus, ut constat ex carne & sanguine, necesse est ut includat aliquid accidens; atque adeo, prout sic, non ponitur in prædicamento substantiae. Addit secundo, casu, quo Petrus & Paulus se penetrarent, sanguis alterutrius foveret, calefaceret, humectaret utrumq;: Cùm enim sit causa necessaria, non est ratio, cur debet applicata non agat. Cæterum v.g. sanguis Pauli, magis propria munia respectu Petri non exerceret; qualia sunt, movere ad diversos affectus animæ, subvenire cordi, & similia. Quo cùm Deus, vel assignaret unicuique suum sanguinem, & cum uniuscujusque sanguine proprio, concurreret ad illa munia magis propria, vel indistinctè cum utroq; concurreret.

OBJICIUNTUR 3. Paritates aliquæ.

1. PARITAS. Aëris quoad respirationem utebatur Christus, non est assumptus: quantumvis sine aëre vivens stare non possit: Ergo nec assumptus sanguis, quantumvis vivens sine illo stare non possit.

RESPONDETUR. Negando consequentiam: quia aëris non est pars, cum nullo modo continetur intra viens, sed introit, & exit: sanguis autem est pars intrò recepta. Rursus, aëris est requisitum quoddam extrinsecum universale; jam autem sanguis est determinatus secundum se, non nisi ad hoc animal.

2. PARITAS. Alii humores non sunt assumpti: Ergo nec sanguis. Antecedens probatur, alias enim etiam phlegma fuisse assumptum: & Christo exspiente, exsputum aliquid fuisse, hypostaticè unitum.

RESPONDETUR. Phlegma excrementium non est assumptum, nec enim est pertinens, ad constitutionem corporis humani. Cæterum phlegma, accipiendo pro humore constitutivo

corporis, id assumptum est. Quando autem S. Thomas negat anguinem esse partem; intelligitur quod non sit talis pars, qualis sunt ossa, & alia animata.

QUÆRES 1. An totus sanguis sit assumptus?
ASERO totum assumptum.

RATIO: quia nulla est necessitas, & nullum fundamentum, distinguendi realiter sanguinem nutritamentalem, à sanguine reliquo; cùm ea munia eidem sanguini tribui possint.

QUÆRES 2. An sanguis effusus in triduo mortis, manserit hypostaticè unitus VERBO?

ASERO unitum fuisse. VERBUM enim nihil dimisit, quod per se assumpit, assumpit autem per se sanguinem, & cùm sit auctoritas Damasceni, qui lib.3. Fidei cap.27. pro absurdo reputat, ut id, quod erat terminatum hypostasi divinæ, amittat illam, & postea recuperet; quod sine dubio esset, si sanguis hypostaticè non fuisse unitus VERBO. vide Lugo: qui num. 44. examinavit rationem, quâ utitur S. Thomas. Quod scilicet sicut gratiâ habituali neminem privat Deus, sine culpa, sic nec privat, unione hypostatica; nulla autem culpa fuit, ut sanguis ille defteretur. An autem sequatur, quod possit per communicationem idiomatum dici Deus effusus, Deus adhærens clavis, & similia? est quæstio de modo loquendi. Negant aliqui: quia communicatio idiomatum, est inter totum & VERBUM, non inter partem & VERBUM, sanguis autem est pars; quantumvis aliquæ denominationes partis, competent VERBO: sed haec sunt ex classe earum, quæ etiam in naturalibus competunt toti; quæ autem illæ sint, pensari debet ex usu hominum. Alii autem concedunt, posse dici ista omnia; sed propter reverentiam ab illis abstineri debere. Nihilominus addit bene Lugo, sanguinem non ulterius resumibilem non mansisse unitum VERBO: idemque dicendum est de præputio Christi, &c. quia sanguis resumibilis habet jus ad illam unionem, idque propter vegetandam humanitatem, cuius erat pars; quia vero alius sanguis non erat resumendus, adeoq; nec futurus pars illius humanitatis, sit, ut jus ad illam unionem non habuerit. An autem ille sanguis, in triduo mortis, habuerit eandem formam substantialiæ? decidendum est ex philosophicis principiis; si enim non animatur, mansit ejus forma substantialis; si autem animatur, mansit cum forma cadaverica, sicut & corpus; cuius tamen non obest, ut dicatur, unitum esse illi

VERBUM.